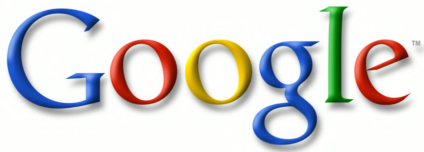

NYPL RESEARCH LIBRARIES
3 3433 07586697 4

Peter Andreas

P. A. Heibergs

samlede

Skuespil.

Udgivne

ved

K. L. Rahbek,

Professor.

Første Deel.

Anden og forøgede Udgave.

Kjøbenhavn, 1806.

Trykt og forlagt af Directeur Joh. Fred. Schultz,
Kongelig og Universitets Bogtrykker.

Forerindring.

Da Udgiveren besluttede at besørge dette nye Oplag af en Samling Skuespil, der, i det mindste for en Deel, synes at have vundet Publikums Bifald, og at forøge samme med Forfatterens senere og hidtil utrykte Arbeider, hvortil han af denne er bleven berettiget, var det hans Hensigt at bekjendtgjøre til Salg ethvert Bind særskilt, efterhaanden som samme blev færdigt fra Pressen, saaledes som almindelig Skik og Brug er ved Boghandelen i Danmark. Han troede derfor at burde begynde Samlingen med een af Forfatterens utrykte Comedier, og saaledes at afvige fra den chronologiske Orden, der, fra andre Sider betragtet, havde været den rigtige. Adskillige Bevæggrunde, som det dog kan være Læseren ligegyldigt at kjende, have siden efter bestemt ham til at forandre denne Beslutning, og at lade alle de fire Bind, hvoraf Samlingen skal bestaae, udkomme paa eengang. Denne Anmærk-

mærkning har man troet at burde forudskikke, for at sætte Læseren i Stand til at forklare sig en Slags Anachronisme, der maaskee ellers vilde støde ham. Af samme Aarsag har man besluttet at sætte i ethvert Bind i det mindste eet af de nye og forhen utrykte Skuespil, som ellers vilde have kommet til at opfylde det sidste, og en god Deel af det næstsidste Bind.

De tre gamle Stykker, som findes i dette første Bind, ere aftrykte aldeles ordlydende efter den forrige Udgave. De Forandringer, der ere foretagne med Skuespillene i de følgende Bind, ere af saare liden Betydenhed. Forskiellen bestaaer blot i eet eller andet bedre valgt Ord, Udeladelsen af et Par Noter, og Forandring af nogle faa Repliker, der ikke mere vilde være at forstaae, saasom de sigte til Omstændigheder, der nu ere glemte, eller dog snart ville blive det. Af samme Grund har man nægtet de to Parodier Plads i denne Samling. Den Værd, som man tillagde dem i deres Nyehed, var maaskee ikke aldeles ufortient, men maatte nødvendig blive mindre ved Tidens Længde. Man har Grund til at troe, at Forfatteren vilde have foretaget langt flere og betydeligere Forandringer ved sine Arbeider, ifald han havde været tilstede og selv bestyret denne Udgave. Nu har dette, i Følge Omstændighederne, været umueligt; Læ-

ser-

serne ombedes derfor at overbære med Feilene; og Forfatteren kan være saa meget mere overbeviist om, at man vil vise ham denne Skaansel, som det Bifald billige Dommere, og Mængden af hans Landsmænd, altid har skjenket ham, har burdet holde ham mere end skadesløs nok for de Ubehageligheder, som nogle faa ubillige Kritiker nu og da kunne have forvoldet ham.

Man har ogsaa i denne nye Udgave bortskaaret alle Fortalerne; ikke just fordi man troer at deri findes saa saare meget, som Forfatteren ønskede at have været usagt; men fordi de, ved Tidens Længde, have tabt en stor Deel af det pikante, som de maaskee havde i deres Nyheds Dage. De ere desuden ikke nødvendige for at forstaae Skuespillene, og mange Læsere vilde sikkert tage det ilde op, om man havde forøget Udgavens Størrelse, og følgeligen gjort den kostbarere, ved at opfylde den med Undersøgelser, der med Nyheden havde tabt den største Deel af deres Værd. De faa Læsere, der endnu kunne finde Fornøielse i at læse disse Fortaler, ville nok vide at finde dem i de forrige Udgaver.

Hvad der kan være at sige, og som det er nødvendigt at sige, om de nye Skuespil, vil blive sagt i et Efterskrift ved Enden af det fjerde Bind. Man vil maaskee deraf see, at Forfatteren aldeles ikke er blind for sine

egne

egne Arbeiders Mangler. Har han havt den Lykke at staae paa en Bane, hvor saa mange andre faldt; har han vundet større Bifald, end han nogensinde vovede at drømme om, da tilstaaer han udentvivl at denne Lykke skyldes heldige Omstændigheder, langt mere end hans Skuespils eget Værd; og Kritiken vilde nok være meget ubillig imod ham, ifald den paastoed at Egenkjerlighed og Autorstolthed havde havt Deel i hvad han ofte har sagt angaaende Vanskeligheden af den dramatiske Digtekonst. Denne Vanskelighed er noget saa aet almindelig erkjendt; og enhver Skuespildigter kan gjerne tillade sig at sige med den Græske Comedieskriver:

. . . . νομιζω
Κωμῳδοδιδασκαλίαν εἶναι χαλεπώτατον ἔργον ἁπάντων,
Πολλῶν γὰρ δὴ πειρασάντων αὐτὴν, ὀλίγοις χαρίσασθαι.

Aristoph. Equit. Act. 1.

Indhold.

Menneskekenderen
eller
De falske Formodninger.

Original Komedie
i
fem Akter.

Personerne.

Alvisa.
Etatsraad Werdahl, hans Onkel.
Clementia, hans Søster.
Blinville, en Emigrant under Navn af Fierval.
Oberste Schierbek.
Caroline, hans Datter.
Lise, Carolines Pige.
Jens, Alvises Tiener.

Handlingen foregaaer i en Sahl med 5 eller 6 Dørre i Etatsraad Werdahls Gaard i Kiøbenhavn.

Første Akt.

Første Scene.

Alviis.

(Alleene i en Morgenkrak; kommer ud af et Værelse paa Siden af Theatret).

Hvilken Glæde efter fire Aars Fraværelse at samles igien i Skiødet af sin Familie! Uagtet jeg ikke gik til Sengs førend Klokken to, uagtet jeg i de to sidste Nætter paa min Reise næsten aldeles ikke har sovet; var det mig dog neppe muligt at faae Søvn i mine Öine, saa mange Ideer løb der mig rundt i Hovedet. Jeg erindrer mig ret godt min Glæde, da jeg gjorde min første Udenlandsreise; den var langt fra ikke saa stor som nu, da jeg en Hoben mere beriget med Kundskaber kommer hjem til alt, hvad jeg har kiert i Verden, min redelige Morbroder, min fortreffelige Søster, og, fremfor alt, min dyrebare, min elskværdige Caroline. At hun elsker mig, det er jeg forvisset om. — Dog! — ikke for sikker i din Beregning! Hun er en Engel; det er sandt; men er hun derfor frie for menneskelige Svagheder?

Hvad om 4 Aars Kiedsommelighed havde forandret hende? En Pige paa 15 Aar! — ældre var hun ikke, da jeg forlod hende — kan man vel med Føie fordre Styrke nok hos hende til at modstaae sandselige Indtryk? Hvad om hun i min Fraværelse havde givet nogen anden Fortrinet for mig? Jeg skjelver ved den blotte Tanke. Virkeligheden deraf vilde gjøre mig ulykkelig, dog skulde jeg bære min Ulykke som en Mand, naar jeg kuns havde Vished om, at hun bleb lykkelig. Dette maae undersøges først, førend jeg vover det store Skridt, at forbinde mig med hende for evig. Et saadant Foretagende er ikke vanskeligt; hun er frie for al Falskhed og Forstillelse, og jeg har Menneskekundskab nok dertil. Men, Jens kommer ikke. (gaaer til Døren og raaber:) Jens!

Anden Scene.

Alviis. Jens.

Jens.

Her er jeg, Herre!

Alviis.

Hvor længe skal jeg vente paa Dig?

Jens.

Herre Gud! jeg maatte jo dog have Tid til at gnide Søvnen af mine Øine.

Alviis.

Hvor er det mueligt, at Du kan sove, naar Du tænker paa, at Du er kommet hjem til dine Venner?

Jens.

Jeg ikke alleeneste kan sove, men jeg vil bevise Herren, at det var min Pligt at sove i Nat. Det vilde see net ud, om jeg faldt i Søvn, imedens jeg ligger for den smukke Lises Fødder. Mennesket er Menneske, og Naturen vil have sin Ret. Gid den kuns ikke vil kræve denne Ret hos Herren, naar han gjør sit første Besøg hos Frøken Caroline.

Alviis.

Lad mig sørge for det! Skynd Dig nu og gaae hen til hende ....

Jens.

Troer Herren, at han behøver at bede mig skyn-de sig? Herren veed jo dog, at Lise tjener hos hende?

Alviis.

O! hvad bryder jeg mig om Lise?

Jens.

Det vil jeg ogsaa have mig frabedet. Alt an-det er til Herrens Tjeneste; men Lise .... den skiønne Lise er en Lækkerbidsken for min egen Mund.

Alviis.

Jeg har ingen Tvivl om hendes Skiønhed.

Jens.

Det gjør Herren ogsaa best i, for hun er, min Troe!

Troe! ikke hverdags Gods. Herren maae ikke troe, at det er saadan en, der sminker sig med Kirsebærsaft, som Bønderpigerne i Lyngbye, naar de skal dandse.

Alvtis.

Vær roelig! vær roelig! Du forlanger at tale med Frøkenen, melder hende min Hjemkomst, og spørger . . . . .

Jens.

Spørger! — hvorfor skal jeg spørge? Ligesom vi ikke kunde faae at vide alt, hvad vi vilde, uden at spørge. Det Ord spørge har vi jo slettet ud i vores Ordbog.

Alvtis.

Vær saa god, og spar Dine Anmærkninger. Du spørger, naar det er mig tilladt at besøge hende.

Jens.

Kaste sig for hendes Fødder! — Det er mere galant talt, Herre! Vi maae lade hende mærke, at vi har reist og lært Levemaade.

Alvtis.

Brug hvad Talemaade, Du behager, men gaae!

Jens.

Jeg gaaer. Jeg gaaer! . . . (kommer tilbage.) Skulde jeg ikke spionere lidt? — at sige, paa en honet Maade? — gjøre nogen Observationer; for siden at fortælle Herren, hvad jeg har seet?

Al-

Alviis.

Du er en Nar med Dine Observationer. Overlad det til mig, og udret Dit Ærende!

Jens.

Dersom ikke Herren var min Herre, saa vilde jeg sige, at jeg forstod den Konst bedre, og at jeg havde mere Menneskekundskab end han. I det mindste har jeg ikke saa tidt taget Feil.

Alviis.

Kan hans Ræsonnements faae Ende.

Jens.

Ret strax, Herre! ret strax! Jeg vilde bare for Curiositets Skyld . . . . .

Alviis.

Paa den Maade vil Du neppe forend i Aften komme til at kaste Dig for Lises Fødder.

Jens.

Lise! O det Navn gav min Krop Vinger. Jeg flyver. Adien. (gaaer).

Tredie Scene.

Alviis (allene).

Det ubehageligste ved en saadan Hjemkomst er det, at man, i Henseende til en Mængde Smaating er aldeles ubekjendt, og kommer ligesom i en nye og fremmed Kreds. Inden man lærer at kjende

de

de smaae Glæder, de smaae Ubehageligheder, som vore Venner har erfaret under vores Fraværelse, er det ikke vel muelige, ret at orientere sig, eller sætte sig ind i deres hele Forfatning. Udfritte dem, spørge dem derom, det er upasseligt, og røber en uanstændig Nysgjerrighed. Det Middel behøver jeg heller ikke at anvende; jeg stoler paa mit skarpe Blik, paa min Menneskekundskab, og jeg er vis paa at jeg, ved Hjelp af nogle Jagttagelser og nogen Grandskning, skal inden otte Dage være saa aldeles hjemme i Familiens Forfatning, som om jeg aldrig havde været borte. Her er da den Sahl, hvor jeg har fordrevet saa mange glade Aftener i en Sirkel af lutter retskafne Mennesker (nærmer sig til den ene Dør i Baggrunden). Denne Dør gaaer ind til min Onkels Værelser. Fred og Velsignelse følge med denne gamle redelige Mand, indtil han, gid seent! gaaer herhen, hvor vi alle skulle følge ham! (nærmer sig til den anden Dør.) Her har min gode, min kjerlige Søster sit Værelse. Skade! at hun er saa ligegyldig og flygtig! Hendes fortræffelige Hjerte og gode Egenskaber vilde ellers gjøre hende til den bedste Kone og Moder i Verden! Her igjen — (nærmer sig til en Dør paa Siden, og studser.) Hvad seer jeg? Den er forseglet! hvad skal det betyde? (betragter Seglene nøie.) Min Gud! Hof og Stats Rettens Segl! . . . Hvilke sorte Anelser opstige der ikke hos mig! Skulde

min

min stakkels Onkel! . . . . dette fordrer Undersøgelse, men varsom forsigtig Undersøgelse; og den er jeg, lovet være min Menneskekundskab! istand til at anstille. (det banker.) Kom ind!

Fjerde Scene.

Alviis. Fierval.

Alviis.

Hvad seer jeg! Feiler jeg? eller er det ikke......

Fierval.

Kiereste Herr Alviis! man har sagt mig, at De var kommet, og jeg iler . . . . . .

Alviis.

Monsieur de Blinville! quoi! vous êtes ici?

Fierval.

Stille! Stille min Ven! jeg er her incognito.

Alviis (afsides).

Incognito! hvad mon dertil være Aarsag? (høit). De taler dansk?

Fierval.

Tree Aars Ophold i dette Land, hvor jeg har nydt al optænkelig Gjestfriehed, har giort mig det til en hellig Pligt at lære det Sprog, som denne godgjørende og elskværdige Nation taler. Det er den Maade, hvorpaa jeg kan vise min Erkiendtlighed for de Velgjerninger, som jeg har nydt.

Al-

Alviis.

O min Ven! hvor er jeg ikke lykkelig i dette Hieblik! At see Dem her i mit Fædreneland, da jeg ventede aldrig at see Dem mere. Længe har jeg anseet det for en afgjort Sag, at De havde endt Deres Dage i een eller anden Vraae, iblandt de mangfoldige andre, den Franske Revolutions ubekiendte Offere. For ti Aar siden, paa min første Udenlandsreise, gjorde jeg Deres Bekjendtskab. Jeg glemmer aldrig, hvad Venskab jeg har nydt af Dem og Deres Familie. Jeg kommer til Frankrig anden Gang, søger Dem, men finder Dem ikke; spørger om Dem, men faaer ingen Efterretning uden den, at Deres Godser og Ejendeele ere seqvestrerede.

Fierval.

Ja vel ere de seqvestrerede. Det er haardt; især naar man fra sin Barndom har været vant til at leve i Overflødighed. Men en Mand maae være Mand, og vide at skikke sig i alle Omstændigheder. Desuden har jeg grundet Haab . . . . .

Alviis.

Stakkels gode Ven! De er ulykkelig! men jeg er næsten glad ved at finde Dem ulykkelig.

Fierval.

Jeg har tabt usigelig meget, det er sandt. Men er man da saa ganske ulykkelig, saa længe som man har een oprigtig Ven tilbage i Verden?

Alviis (afsides).

Jeg forstaaer ham. (høit.) Sørg ikke min Ven! Deres Tab kan oprettes.

Fierval.

O nej! o nej! det er uerstatteligt.

Alviis.

Det skal erstattes, saa vidt som det er mig mueligt. Forlad mig! Jeg er først ankommet hertil i Nat, og har for det første maattet benytte mig af et Værelse i min Onkels Huus. Snart skal jeg have mit eget Huus, og da forbeholder jeg mig....

Fierval.

Beste Ven! tillad mig ......

Alviis.

Ingen Omstændigheder! Mit Huus skal være Deres. Det er min Pligt at gjengjelde Deres Venskab, da jeg, Gud være lovet! er istand dertil.

Fierval.

Derom, min Ven! ville vi tale en anden Gang. Men for nærværende Tid ......

Alviis.

Jeg veed, hvad De vil sige. Lad mig sørge derfor.

Fierval.

De veed det ikke, og Frygt og Undseelse binder min Tunge. Jeg vilde bede Dem .....

Alviis.

Tal ikke videre! jeg forstaaer Dem.

Fiervál.

De forstaaer mig ikke.

Alviis.

Jeg forstaaer Dem, siger jeg. Bie lidt! (gaaer ind i sit Værelse).

Femte Scene.

Fierval (alene).

Hvor faaer jeg Mod til at aabenbare ham min Kierlighed til hans Søster? Jeg har, af gode Grunde, og for at være saa meget ubekiendt, som muligt, ikke villet sige hende, at jeg kiendte, at jeg var en Ven af hendes Broder. Hun elsker mig, denne fortreffelige Pige! hun vil erstatte mig det Tab af hele min øvrige Familie. Dog! hvor bebreider jeg mig ikke det fremfusende Skridt at erklære hende min Kjerlighed, førend jeg havde Vished om Restitutionen af mine Ejendomme! Gud! om nu dette Haab slog fejl! om det blev til intet! Hvor foragtelig maatte jeg ikke blive i denne værdige ædle Families Øine! Man ville ansee mig for en Chevalier d' Industrie, for en Lykkeridder, for en af den store Hob Emigranter, der gaae ud paa Speculationer, og leve af deres Frugter.

Sjet=

Sjette Scene.

Fierval. Alviis (med et Papiir i Haanden).

Alviis (omfavner ham).

Kiereste Ven! jeg fordrer blot Venskab og Oprigtighed af Dem. Lev hos mig, og ansee Dem for min Broder! Inden faa Dage, som jeg siger, skal mit eget Huus modtage Dem; modtag imidlertid denne Bagatelle, som rækkes Dem af en broderlig Haand med et broderligt Hierte.

Fierval.

De forstaaer mig ikke, sagde jeg før, og jeg seer, at jeg havde ret.

Alviis.

Maaskee mit Hoved ikke forstaaer Dem; men mit Hierte forstaaer Dem. Tag, og gaae! Jeg har Forretninger. Lad mig see Dem snart igien, (rækker ham Papiret).

Fierval (støder det fra sig).

Behold Deres Gave; den skiller mig ved Deres Venskab!

Alviis.

Mit Venskab er evigt; og, i dette Venskabs Navn: modtag og gaae. (han stikker Papiret med Magt i Fiervals Lomme, og fører ham til Døren).

Fierval.

Hør dog! hør dog! lad mig tale!

Alviis.

Jeg hører intet i Dag. Gaae! og lad mig være allene! (aabner Dørren for ham).

Fiervai.

De vil intet høre? Velan da! vi tales ved en anden Gang! Jeg modtager Deres Penge, og skal giøre et værdigt Brug deraf. (gaaer).

Syvende Scene.

Alviis (allene).

Stakkels Blinville! Gud skee Lov, at jeg fik ham bort! Man maae skaane Folks Andseelse i visse Tilfælde. Saae jeg ikke nok, at han var i den yderste Trang for Penge? Men — denne Forsegling! — O min Stakkels Onkel! — hvor der dog er mange ulykkelige Mennesker i Verden! — Men hvor bliver dog Jens af?

Ottende Scene.

Alviis. Etatsraad Werdahl (kommet ud fra sit Værelse tilligemed en Mand, der har et Papiir i Haanden).

Werdahl.

Som sagt, min gode Mand! Regningen er, saa vidt som jeg kan see rigtig nok; og gjerne vilde jeg betale den, naar jeg kunde; men jeg kan ikke, og De maae henvende sig til Hof- og Stads-Retten, der har Boet under Behandling. (Manden gaaer).

Alviis (afsides).

Kan ikke betale — Hof- og Stads-Retten — Sagen under Behandling — det er klart — saa klart som Solen. — Jeg maae have fat paa Manden. (vil løbe).

Werdahl.

Hvorhen? hvorhen? Min kjere Søstersøn!

Alviis.

Et Øieblik, kjere Onkel! (vil gaae).

Werdahl.

Du har saa meget Hastværk! Lad mig dog sige god Morgen til Dig! Jeg har jo neppe talt to Ord med Dig siden Du kom hjem.

Alviis.

God Morgen, kjereste Onkel! (afsides) Nu er vist Manden borte. — (høit) Det glæder mig inderlig at finde Dem frisk. Med et sundt Legeme, bærer man dog Livets Gjenvordigheder bedre end med en syg Krop.

Werdahl.

O! Livets Gjenvordigheder hist, og Livets Gjenvordigheder her! dem gider jeg ikke tænke paa i dette Øieblik, da jeg har den Fornøielse at see Dig igjen efter saa lang en Fraværelse.

Alviis.

Hvor er jeg ikke lykkelig, at jeg kan bidrage noget til at forsøde Livets Bitterheder for Dem.

Wer-

Werdahl.

Nöget, siger Du; Du skal sige meget! Du veed jo, hvor inderlig jeg elsker Dig og Din Søster? ret som mine egne Børn, dem Himlen gav mig, og som den tog igjen fra mig.

Alvilt.

Ogsaa vi, beste Onkel! elske Dem som vores Fader. Vi takke Gud, som, da han efter sit vise Raad, berøvede os vores Forældre, dog lod os beholde Dem. Troeligen ville vi ogsaa bære alle Byrderne i Livet med Dem.

Werdahl.

Jeg veed det. Jeg veed det. Og denne Tanke, denne Overbeviisning trøster mig stedse ved ethvert Tab som jeg lider.

Alvilt (afsides).

Det har vi det. Det er hans Godgjørenhed og hans Godtroenhed, der har ruineret ham. (høit.) Deres Tab gaaer mig inderlig nær til Hjertet; Jeg kjender det, og føler hele Vægten deraf.

Werdahl.

Nu vel. Tungt er det rigtig nok; men......

Alvilt.

Især for en Mand paa Deres Alder

Werdahl.

O! jeg vilde have følt dette Tab lige stærkt i enhver Tidspunkt af mit Liv.

Al-

Alviis.

Jeg vil troe det. Men et saadant Tab er dog mere føleligt i sit Livets Aften, da man mere trænger til . . . .

Werdahl.

Sandt nok! især naar man betragter, at man da har alt for lidt Tid til at oprette Tabet.

Alviis.

Oprette! — kiereste Onkel! det skal blive oprettet. Det er allerede oprettet. Har De ikke mig?

Werdahl.

Jo vist, og denne Tanke trøster mig meget; men det er dog ikke . . . . .

Alviis.

De nedtrykker mig dybt, beste Onkel! Skulde da Deres Tab være saa stort, at det ikke er mig mueligt at oprette det?

Werdahl.

Vær roelig! Lad os ikke tale mere derom! Jeg gider i Dag ikke tænke paa andet end paa Glæden over Din Hjemkomst. Jeg maae ud for at drage Aande. Denne Sal, hvori jeg har nydt saa mangen Glæde, hvor jeg har passeret mange fornøjelige Aftener i en Kreds af udvalgte Venner, den er mig næsten forhadt. Jeg gaaer ind til Din Søster; der spiser vi vores Froekost. Du kommer vel efter? Vi pleier ellers, som Du veed, at spise Froekost her,

 men

men jeg giver ikke saa længe som Seglet sidder for den Dør. Kom med mig!

Alviis.

Jeg skal komme. Strax, Here Onkel! (Werdahl gaaer).

Niende Scene.

Alviis (allene).

Stakkels Mand! hvor hans Ulykke gaaer ham nær til Hjerte! Dette Segl kan han ikke taale at see paa. Hvem kan forundre sig derover? Det maae bort. Bare hans Gjeld ikke er større end at jeg kan betale den uden at blive aldeles ruineret! Hvad har jeg nu at gjøre? — Lad see! — Rigtig. — Her er Skrivertøi. — See saa maae det være. — (sætter sig ned og skriver.) Et par Ord til Hof- og Stads-Retten. — Jeg haaber dog, at man kjender mig. — Min Formue er anseelig nok. — See saa! — mere behøves der ikke. — Lad os nu læse det engang! — "Jeg tager mig herved den "Frihed at udbede mig en summarisk Fortegnelse "over Etatsraad Werdahls heele Gjeld, hvilken jeg, "saasnart samme ikke overstiger mine Kræfter, har "foresat mig at betale, paa det at Manden jo før jo "heller kan faae sit Boe extraderet. Alviis." — Ja det skal han. — Det maae skee. — (lægger Brevet sammen, forsegler det og skriver Udskriften).

Tien-

Tiende Scene.

Alviis. Jens.

Jens.

Herre! jeg har store, vigtige, mærkværdige Opdagelser at fortælle Dem.

Alviis.

Nu da!

Jens.

De kjender Jens. De veed at han befatter sig ikke med Fias, og at han har Øine som en Falk og Forstand som en Bjørn.

Alviis.

Spar Dine Lovtaler over Dig selv.

Jens.

Man skulde gjøre Jens til Ambassadør — at sige, med et honet Salarium af et tusende Rigsdaler om Aaret — og saa sende ham til en Fredetraktat for at handle om Staternes Profit og Interesser. Hille en Ulykke! hvor skulde han ikke udspionene alt hvad de fremmede Amphibier eller Amphiver tænkte, talte, og gjorde baade Nat og Dag, ja lige til hvad de spiiste, og forpurre Sagerne saaledes, at heele Europa skulde komme til at see ud som en Klump Krølhaar eller et Fjed uredt Garn.

Alviis.

Maae jeg bede Herr Jens, at han vil forrette sit Ærende.

Jens.

Strax, Herre! strax. Det var bare hvad vi Politici kalde Præliminarierne.

Alviis.

Saae Du Frøken Caroline?

Jens.

Ja. Men hendes Fader, Oberste Schierbek . . . .

Alviis.

Siig mig først, hvad Caroline sagde.

Jens.

Men Herre! Ancienneteten maae jo iagttages? Hendes Fader er ældre end hun, og en gammel Mand i Tienesten, og hun har jo endnu ikke begyndt at gjøre Tjeneste?

Alviis.

Naa, saa fortæl da! men gesvindt.

Jens.

Hvor jeg beklager den Stakkels gamle Mand!

Alviis.

Hvorfor da? Hvorfor? Er der nogen Ulykke handet?

Jens.

Endnu ikke; men den er ikke langt fra.

Alviis.

Du gjør mig ganske uroelig.

Jens.

De veed, Herre! hvormeget jeg har profiteret af Deres Lærdom og Exempler. O! jeg skal aldrig glemme det! Jeg skal takke Dem i min Grav derfor, at jeg har lært at kjende Mennesker, og at jeg blot behøver at see Enden af en Finger, for at slutte mig til, hvorledes det heele Legeme seer ud.

Alviis.

Ja Du er en klog Karl.

Jens.

Skulde jeg ikke forstaae mig paa Physiognomien — paa Mandfolk, at sige? — Jeg som har lært at barbere?

Alviis.

Til Sagen! til Sagen!

Jens.

Obersten er bleven udfordret. Han skal duellere, og det med en Major.

Alviis.

Hvem har sagt Dig det?

Jens.

Behøver jeg at lade mig noget sige? Har jeg da ikke Øine i Hovedet? Har jeg da ikke Forstand i Panden? Jeg kommer ind i den forreste Stue; der ligger mig en dragen Sabel paa Bordet, og Tjeneren staaer og pudser et Par Pistoler.

Alviis.

Var Pistolerne ladte?

Jens.

Det veed jeg ikke, Herre! for jeg har ikke studeret Physiognomien saa godt paa Pistoler som paa Mennesker. Men der hang et Krudthorn og en Hagelpung paa Væggen.

Alviis.

Du er en Nar, Jens! følger det nu deraf, at Obersten skulde slaaes?

Jens.

Men hør nu videre. Der kom en Tjener ud af Oberstens Værelse, og jeg hørte med mine egne Øren at Obersten sagde til ham: Hils Majoren og siig, at han kan være vis paa at jeg skal møde. Jeg er ikke den Mand, der plejer at blive borte, hvor det gjelder.

Alviis.

Det lader virkelig til at være Alvor. Dog, det er kuns Jens der har seet og hørt det. Ham stoeser jeg ikke meget paa. Nu Caroline da?

Jens.

Først Lise, om Herren tillader. Hun er ældre end Frøkenen

Alviis.

Ja saa! hvor længe har hun været i Tjenesten?

Jens.

Jens.

Ja Herre! det var grovt. Men de er min Herre, saa faaer jeg taale det.

Alviis.

Om Forladelse! naa, hvad har Du da observeret paa Lise?

Jens.

O! der giver jeg mig ikke Tid til at observere andet, end at hun er smuk, nydelig, indtagende, fortryllende og saa videre — i mine Øjne. Tillad mig bare at beskrive hende for Dem.

Alviis.

En anden Gang; en anden Gang!

Jens.

Det skal være gjort i et Øjeblik. Forestil Dem en Fod .... Jeg begynder saa gjerne neden fra, for — for — for det er det reelleste — og fordi det er saa sjeldent at man seer en smuk Piges Fødder og Been, for de forbandede lange Skiørters Skyld.

Alviis.

Monsieur Jens! han prøver min Taalmodighed. Jeg befaler Dig at svare mig ordentlig. Saae Du Frøken Caroline?

Jens.

Ja jeg gjorde, Herre! og talte med hende også. Seer De: da jeg kom derhen, saa stod Lise

og Tjeneren og hviskede sagte til hinanden. Jeg begyndte at tage det ilde op: for jeg spørger Herren selv, om det ikke var haardt at fordøje? . . . . .

Alviis.

Glemmer Du Dig allerede igjen?

Jens.

Nej, nej; om Forladelse! Af denne Hvisken sluttede jeg mig til, at Frøkenen endnu ikke var opstaaet, og at de ikke torde tale højt af Frygt for at vække hende.

Alviis.

Meget forsigtigt.

Jens.

Dette kunde der nu ingen Tvivl være om. Det, troede jeg, maatte være en Sandhed. Og deraf sluttede jeg mig til en anden Sandhed, nemlig at hun var gaaet seent til Sengs i Aftes eller i Nat. Nu galdt det om at komme efter, hvorfor hun var gaaet saa seent til Sengs. Det simpleste havde nu rigtig nok været at spørge derom; men det er da ikke Herrens og min Maade; vi abstraherer; vi gjør een Bemærkning her, en anden der; hører et Ord hist, et andet her; alt dette combinerer vi, som man kalder det; gjør vores Betragtninger derover, og samle deraf et Resultat, som vi rigtig nok kunde komme til paa en nemmere Fason ved et Par

Spørgs-

Spørgsmaal, og hvorved vi da ogsaa vandt det, at vi ikke saa ofte toge Feil, som vi gjør.

Alviis.

Til Sagen! uden Omsvøb.

Jens.

Nu kommer jeg. Jeg seer mig da om i Stuen, for at see, om jeg ikke kunde finde noget, der kunde give mig Anledning til at slutte mig til Aarsagen. Endelig seer jeg uden for Frøkenens Kammerdør et Par hvide Atlaskes Skoe, som hun sikkert havde havt paa i Gaar. Deraf sluttede jeg at hun havde kjørt hjem i Aftes; for det kan Herren nok begribe, at man paa Kjøbenhavns Gader, saadan som de seer ud, ikke kan gaae med hvide Silkeskoe. Men hvor havde hun nu været henne? Det kom jeg ogsaa efter, blot ved Hjelp af mit eget forslagne Hoved. Paa en Kommode laae der en hvid Netteldugs Kiole og ved Siden af den et Hæfte af Ebbesens Engelske Dandse. Det er jo nu saa klart, som at to og tree er fire, at hun havde været paa Bal, og at hun derfor sov saa længe.

Alviis.

Ganske vist. Og der behøvedes ogsaa al Din Klygtighed for at opdage denne Sandhed.

Jens.

Saa troede jeg, og jeg var paa Veien til at ville gaae for ikke at forstyrre hendes Roelighed.

Men

Men jeg tog forbandet fejl med al min Klogskab, for saa kommer Lise, og fortæller mig, at Frøkenen havde været ude at spadsere Klokken 6 i Morges, og at hun for et Øjeblik siden var kommet hjem. Der stod jeg, og spekulerede paa, hvorledes det kunde være muligt, at jeg havde taget saa ganske Fejl. Jeg var paa Vej til at udfinde en nye Formodning, maaskee lige saa rigtig som den første; da Frøkenen i det samme kom ind i Stuen.

Alviis.

Du saae hende altsaa? Hvorledes saae hun ud? Frisk, vil jeg haabe, som sædvanlig.

Jens.

Saa skiøn som en Rose uden Torne. — Saa let som en Hind —, det er Hunnen til en Hjort, veed Herren nok — saa rank som et Cedertræe — det skal være meget højt, siger man; jeg har aldrig seet det — og saa frisk som Fisken i Vand, naar den ikke er død. Men Stakkels Pige! rød om Øjnene, rød om Øjnene som Ryslæder. Hun havde grædt. Hun tørrede Øjnene i et Tørklæde af det fineste Kammerdug med røde Kanter.

Alviis.

Hvad siger Du? hun havde grædt?

Jens.

Jeg tør just ikke sige det med Vished, men det loed dertil. I det mindste saae hun saa glad ud,

som

som en Soldat, der har løbet Spidsrod ved Musketen af Fryd Dig ved Livet.

Alviis.

Caroline var bedrøvet! Min Gud! Hvad hører jeg! Hvad kan dog vel Aarsagen være dertil? Spurgte Du ikke derom?

Jens.

Fy Herre! det havde jo været en Skam; For en Ufærd! at handle saaledes imod vore egne Regler. Folk der har Forstand i Panden maae aldrig spørge. De maae begribe alting, forstaae en halvqvædet Vise, som Ordsproget siger. Han er ikke kommet igjen? Lise! spurgte hun. Nej, svarede Lise; og det skulde hun faae Skam for, ifald hun ikke hed Lise. Kan Herren, der er saa klog i alle Ting nu ikke begribe Aarsagen, hvorfor hun har grædt?

Alviis.

Nej. Og det er just det der smerter. Min Gud! Caroline har Sorger, og jeg kjender dem ikke.

Jens.

Da kan saa min Troe! jeg begribe det. Det kunde være, fordi hendes Fader skal slaaes, det kan ogsaa være af Længsel efter Herren. Det sidste troer jeg, for saa snart hun saae mig, blev hun saa glad som en Kat. Herren maae nu ikke troe, at hun har saadan en Kjerlighed for mig, som denne Glæde kun=

kunde give Dem Anledning til at troe. Det er fornuftigere og rigtigere deraf at gjøre den Slutning, at Frøkenen, der har Forstand i Panden som en Engel, og kjender Mennesker næsten ligesaa godt som vi to, har ræsonneret saaledes: Naar Jens er kommet hjem, saa maae hans Herre vel ogsaa være kommet.

Alviis.

Spurgte hun Dig da derom?

Jens.

Ja; og det er just det, jeg har imod hende. Det burde hun have sluttet sig til uden at spørge. Det vilde een af os andre have gjort i hendes Sted, og Herren maae vænne hende af med den Feil.

Alviis.

Hvad sagde hun da til Dig?

Jens.

Min Gud! kan Herren nu ikke begribe det af alt, hvad jeg har sagt? Nu, siden jeg da, imod Sædvane, skal tyde det for Herren, saa sagde hun, hun var usigelig glad over denne Efterretning, at hun længtes meget efter at see Herren, og at.....

Alviis.

O! Resten veed jeg; jeg veed det. Hent mig min Hat.

Jens.

Jeg vedder, at Herren, med al sin Menneskekundskab, tager Feil af Resten.

Alviis.

Dösmer! seer Du mig an for en Tosse? Min Hat! siger jeg, og en Kiole!

Jens.

Hvad vil Herren med dem?

Alviis.

Sagde Du ikke, at hun længtes efter mig? vil det ikke sige, at jeg skal skynde mig hen til hende?

Jens.

Med Herrens Tilladelse! Kan det ikke ogsaa betyde, at hun vil skynde sig og komme herhen?

Alviis.

Sagde hun, at hun vilde komme herhid?

Jens.

Ja; og det paa Oieblikket. Vi har hende, inden vi veed et Ord deraf. Det vilde jeg have faldet paa at tænke, naar jeg havde været Herren, for jeg vilde have ræsonneret saaledes: Frøkenen tænker som saa: Min Kiereste er træt af at reise saa mange hundrede Mile; jeg er ikke træt; altsaa er det rimeligere, at jeg gaaer til ham, end at han kommer til mig.

Alviis.

Det er Forstue-Ræsonnements, Monsieur Jens!

Jens.

Kan nok være; men jeg har tidt hørt mere Fornuft i Forstuen, end i Salen, hvor Herskabet sidder.

Alvill.

Jeg skal da altsaa see hende efter saa lang en Fraværelse?

Jens.

Ja; og det strax, Herre! for hører jeg ikke feil, saa er hun allerede paa Trappen.

Alvill (leverer Jens et Brev).

Hør engang! saa snart som vi er gaaet ind for at spise Frokost, saa bringer Du dette Brev hen til Hof- og Stads-Retten.

Jens.

Skal skee, Herre! (afsides.) dog maae jeg først snakke lidt med Lise; jeg har sat hende Stevne at møde mig her.

Ellevte Scene.

De Forrige. Caroline. Oberste Schierbek.

Alvill (møder dem i Døren).

Kjereste, elskede Caroline!

Caroline.

Bedste Ven! velkommen! (de omfavne hinanden).

Obersten.

Velkommen hjem, min gode Dreng! Kom hid og lad mig omfavne Dig! Lad mig kysse Dig! Veed Du hvad! saa gammel og saa svag til Fods som jeg er, saa kunde jeg, Fanden tage mig! ikke

lade

lade være at humpe herhen for at see Dig igjen, efter at Du har været saa længe borte.

Alviis.

Tilgiv mig! jeg burde have forekommet Dem.

Caroline.

Det vilde min Fader mindre have fornøiet sig over.

Obersten.

Fanden tage mig! om det ikke er sandt. Men see mig engang hvor rask han seer ud! Det sætter dog Skik paa Folk, at de saaledes sees dem om i Verden i deres Ungdom. Jeg veed nok, hvad det hjalp paa mig. Havde ikke min Fader, til Trods for min Moder, sendt mig ud at tiene i Syvaarskrigen, Djevelen annamme mig! havde jeg ikke blevet en Kjerlingunge min hele Levetid, en Mamas Søn, ret en Hugaf bag Kakkelovnen, der havde forstaaet sig bedre paa Pebernødder end paa Blyekugler. Men see nu ogsaa paa min Caroline! er hun ikke voxet og blevet smukkere i de fire Aar, Du ikke har seet hende?

Alviis.

Har jeg vel havt Øine for andet end for hende, siden hun kom? Vær ikke vred! jeg har næsten ikke seet Dem.

Obersten.

Skader ikke; skader ikke. Hun er vel værd at see paa, og meere til.

Caroline.

Min Fader!

Alviis.

O! hun ligner Dem; hun er Deres udtrykte Billede.

Obersten.

Siger Du det? Naa! det var, Fanden tage mig! den smukkeste Compliment, som Du kunde gjøre mig. Det kysser jeg Jer begge for. Ja vist ligner hun mig, og, giv kuns Tid, hun skal give Dig Sønner, der skal ligne mig endnu mere — og de skal ligne Dig med, min Dreng!

Caroline.

Kjereste Fader! Lad os afbryde den Materie!

Obersten.

Det er, Djevlen annamme mig! den bedste Materie, vi kan tale om. Men — som Du vil, mit Barn! Saa lad os da tale om noget andet.

Alviis.

Min Søster og Onkel venter mig med Froekosten. Vil De træde ind i min Søsters Værelse? Den gode Pige! Jeg har næsten glædet mig ligesaa meget til at see hende igien, som til min Caroline.

Obersten.

Ja vel, kom! der skal Du fortælle os noget om, hvad Du har seet og hørt. Au! Djevelen annamme den Podagra! der plager mig just i Dag, da

jeg

jeg vil være glad! Men jeg skal vise den, at jeg ikke bryder mig om den i Dag. Giv mig Din eene Arm min Dreng! Caroline kan nok nøjes med den anden. Saa, fremad Marsch (de gaae).

Alviis (til Jens i det han gaaer).

Glem ikke Brevet, Jens!

Tolvte Scene.

Jens (allene).

Jeg skal ikke glemme det. Men han vil dog vel ikke forlange, at jeg skal glemme Lise og forsømme mit Rendez vous for et lumpent Brev Skyld. Hof- og Stads-Retten har Breve nok; den længes vel ikke saa meget efter dette. Lad mig nu engang see, om ikke Lise skulde være kommet. (gaaer til Døren, og seer ud).

Trettende Scene.

Jens. Lise.

Lise.

See! skal vi mødes her?

Jens.

Skal vi mødes her! — Net som vi ikke havde sat hinanden Stevne.

Lise.

Naar skeede det? Herr Jens! det maae nok have været, inden Du reiste bort.

Jens.

Har Du saa kort en Hukommelse? Jomfrue Lise! at Du ikke eengang kan huske den Aftale, vi giorde for en halv Time siden?

Lise.

Hvad for en Aftale? om jeg maae spørge?

Jens.

Den Aftale, at Du skulde komme herhid strax, naar Din Frøken var gaaet.

Lise.

Og det skulde jeg have lovet?

Jens.

Ja; naar sætter vel Herskabet Foden uden for Porten, uden at Pigerne løbe?

Lise.

Spar Dine uforskammede Anmærkninger! jeg troer ellers, at Du drømmer.

Jens.

Nu vel da, min kjere Lise! for at skaane Din Beskedenhed, saa vil jeg lade, som om Du ikke havde lovet mig noget Møde. Men saa maae Du tillade mig at forsikre, at jeg kunde see paa Dine Øine, at det var Din Mening.

Lise.

Kan Du læse i Folks Øine? og hvad læser Du da i mine?

Jens.

Jens.

Alt hvad Du tænker; alt hvad Du foretager Dig; og alt, hvad Du hvisker. Jeg veed meget vel, hvad det var, Du hviskede før til Oberstens Tjener.

Lise.

Naa, hvad var det da?

Jens.

Ja det skulde være en Hemmelighed; men jeg beder Dig at tage Dig i Agt. Det var mig, Du talte om.

Lise.

Og hvad var der da at sige om Dig?

Jens.

Jeg vil spare Jomfruen for den Ydmygelse at fortælle hende, hvad hun vel ikke gjerne vil høre.

Lise.

Da vil jeg, min Troe, gjerne være bekjendt hvert et eeneste Ord. Jeg sagde intet andet, end dette, som er et gammelt Ordsprog: Jens reiste til Rom som en Nar, og han kom hjem som en Nar.

Jens.

Ja jeg veed det ret vel. Jeg vidste, hvad Du vilde sige, førend Du aabnede Munden.

Lise.

Hillemend! hvor Du er blevet klog paa Din udenlandske Reise! Jeg troede sandelig, at Du var reist udenlands ligesom Klipfisken.

Jens.

Og hvorledes rejser den da?

Lise.

Som saa mange store Herrer, uden Hoved.

Jens.

Du skal nok faae at see, at vi har havt Hovedet baade ud og hjem med os, naar først vores Rejsebeskrivelse bliver trykt.

Lise.

Bliver den meget vidtløftig?

Jens.

Saa vidtløftig, at Du kan komme til at løbe vild i den.

Lise.

Det skal jeg vel tage mig i Agt for; for jeg har ikke i Sinde at læse den.

Jens.

Da er det en evig Skade; for Du vil deraf først ret kunne lære, hvad min Herre og jeg ere for kloge Folk.

Lise.

Er Din Herre klogere eller galere end Du?

Jens.

Det anstaaer mig ikke at roese mig selv. Var han ikke min Herre, saa vilde jeg sige, at han er en Maddike imod mig; men nu maae jeg tilstaae, at jeg er en Maddike imod ham i Klogskab.

Lise.

Hvori bestaaer da hans Klogskab?

Jens.

I at kjende Mennesker.

Lise.

Ja saa klog er jeg ogsaa, uden at have reist; for naar jeg har seet et Menneske een Gang, saa kan jeg kjende ham igjen, naar jeg seer ham anden Gang.

Jens.

Det er ikke saaledes at forstaae. Men han kan see paa ethvert Menneske, hvad han er, af hvad Nation, og af hvad Profession; hvad han tænker og hvad han har i Sinde at gjøre, ikke alleneste een Dag, men en heel Uge igjennem.

Lise.

Saa er han jo en farlig Mand! Og det holder altid Stik?

Jens.

Nei; undertiden slumper han til at tage Fejl, som jeg skal fortælle Dig nogle Exempler paa. I Nürnberg traf han en Mand paa Gaden, som han sagde var en Skoemager; det kunde han see paa ham. Han gaaer hen til ham og beder ham tage Maal af sig til et Par Støvler. Og veed Du saa, hvem det var? Det var Byefogden, eller, som han hedder paa Tydsk, Syndicus.

Lise.

Det er ikke smukt, det Navn. Men hvad sagde Byefogden til det?

Jens.

Han sagde, at havde det ikke været paa offentlig Gade, saa vilde han have slaaet min Herre paa Øret. I Frankrig kom vi kjørende en Aften sildig, da vi træffer paa et ungt Menneske, der løb og var ganske forpustet. Herren loed holde stille, og spurgte, hvem han var? og hvorfor han løb saaledes? Han svarede, at hans Fader var en meget riig Mand, men at han havde maattet flygte fra sin Faders Huus, forbi man havde villet tage ham til Soldat. Jeg stødte paa Herren, og bad ham, ikke at troe den Krabat, for han saae saa lumsk ud; men Herren sagde, at han havde et ædelt Ansigt; og at han kunde see paa ham, at han var et fortræffeligt ungt Menneske. Han toeg ham altsaa ind i sin Vogn og loed ham kiøre med.

Lise.

Og hvad blev der af ham siden?

Jens.

I to Dage reiste han med os, og Herren var saa indtaget af ham, at han drak Duus med ham. Endelig den anden Nat, da Herren sov, krøb Personen ud af Vinduet med vores Reisesskatol, og alle Pengene, som var deri. Og siden kom der Stibre-

breve efter ham, at det var en Røver, der var dømt fra Livet, og var brækket ud af Arresten.

Lise.

Det var dog at see alt for meget Feil.

Jens.

Ja, Du maae nok sige det. I Amsterdam kom han gaaende over en Broe, hvor en Mand stoed med en Sæk, og svedede for at faae den løftet op paa Rækværket. Min Herre kunde see paa ham, at der var Hundehvalpe og Stene i Sækken, og at den skulde kastes i Vandet. Han hjalp ham ogsaa ærlig Sækken i Vandet.

Lise.

Skulde den da ikke kastes ud?

Jens.

Ja nu skal Du nok see, at man kaster en Sæk fuld af Silketøjer i Vandet.

Lise.

Silketøj! Gud forlade hans slemme Synd! Er det at holde Huus med Guds Gaver?

Jens.

Han maatte betale Skaden, det forstaaer sig. I Hamborg staaer han uden for Hovedvagten, og tegner et Par af Stadssoldaterne af, som er rigtig nok nogle løjerlige Figurer. Han vilde studere dem hjemme, sagde han, for han var ikke vis paa, hvad de førte i deres Skjold. De bliver det vaer, og

jeg

jeg saae, at de toege det ilde op. Jeg siger til Herren, at han skulde gaae sin Vej, fordi jeg saae, at nogen af dem vilde hen og snakke med ham; men han svarte at han kunde see paa dem, at de skulde løse af; og den Troe blev han i, indtil de havde ham i Nakken, og han maatte spadsere med dem i Vagten.

Lise.

Naa, og hvordan slap han fra det?

Jens.

Det var da ikke af hans kostbare Eventyr, for det slap han fra med et Par Dukater. Men Kronen for alle hans Hændelser er, hvad der skeede i London, og som jeg saa gjerne vilde have stukket i Kobber til vores Reisebeskrivelse. Han sad en Aften, og spillede i Brettet med een — jeg troer, det var Lord Maren . . . .

Lise.

Hvad er det for en Madame?

Jens.

Det er Fanden ikke en Madame. En Mær i London er et Mandfolk.

Lise.

Det er et herligt Land for Fruentimmerne.

Jens.

Du gjør alligevel bedst i at blive en Mær i Kjøbenhavn, for i London bliver Du det saa aldrig. Nu, for at komme til vores Historie igjen; det var just

just paa en Tid, da der havde været Opløb af Pøbelen. Som de bedst sidder og spiller, kom der en Slagtersvend med en lang Kniv i Haanden løbendes ind i Stuen, og raaber paa sin Engelsk: Et hundrede Guineer! Et hundrede Guineer! Min Herre, der kunde see paa Karlen, at han vilde plyndre Mæren eller dræbe ham, springer op og tager en Stoel, som var det nærmeste, der var ved Haanden, og kyler Slagtersvenden den i Hovedet, saa at han faldt om i samme Stilling, som saa mangen Stud var faldet for ham.

Lise.

Det var vel ogsaa en Fejltagelse? Gud være hans Sjel naadig!

Jens.

Nej Karlen døde ikke, men han havde faaet et Satans Hul i Hovedet, som kostede min Herre ganske artig i Badskjerløn. Og saa kom det for en Dag, at Karlen havde slagtet en Stud, og væddet med Mæren om, hvormeget den skulde veje, og at han havde vundet sit Væddemaal.

Lise.

Saa er jo Din Herre gal? blev han ikke sat i Daarekisten?

Jens.

Aldeeles gal er han just ikke, men heller ikke rigtig klog. Jeg kunde fortælle Dig hundrede saadanne Hi-

Historier om ham, den eene bedre end den anden. Men det er ikke værd at spilde den ædle Tid dermed.

Lise.

Siig mig bare: Kan Du ogsaa lige saa godt see paa Folk, hvad de tænker?

Jens.

Det forstaaer sig. Og det ikke alleeneste, naar Folk tænker paa Dansk, men ogsaa paa Tydsk, Fransk og Engelsk.

Lise.

Formodentlig ogsaa paa Kragemaal? Og det paa alle Mennesker?

Jens.

Jeg kan baade Dansk, Tydsk, Fransk og Engelsk Kragemaal, for jeg har reist. Men bliv ikke bange! Jeg vil trøste Dig noget. Hvad mig angaaer, da er jeg mere sikker med et Mandfolkeansigt, end med et Fruentimmeransigt; og det kommer sig deraf, at jeg har aldrig barbeert Fruentimmer.

Lise.

Gud skee Lov for det!

Jens.

Men nok om det! Jeg har saa meget andet at tale med den dejlige Lise om, som angaaer mig selv.

Lise.

Er det af Vigtighed? om jeg maae spørge.

Jens.

Jens.

Mit timelige Vel beroer derpaa. See jeg kaster mig for Dine Fødder! (falder paa Knæe).

Lise.

Hvad skal det betyde?

Jens.

Her paa mine Knæe tilsværger jeg Dig en evig Gjenkjerlighed. Saaledes bærer man sig ad udenlands.

Lise.

Herligt! men paa den Maade maatte jeg jo have Kjerlighed for Dig? og hvem har sagt Dig det?

Jens.

Dine Øjne, Dine skjelmske Øjne, Dine dejlige Øjne, Dine forliebte Øjne; Dit hele Legeme, ja hvert et Ledemoed paa Dit Legeme, raaber højt: jeg elsker Jens.

Lise.

Og det kan Du høre?

Jens.

Jeg læser i Din Sjel som i en Bog.

Lise.

Men Du veed jo dog ogsaa, at det er ikke alt Guds Ord, hvad der staaer i en Bog?

Jens.

Forgjeves søger Du at skjule Din Kjerlighed for mig. Intet undgaaer mine skarpseende Øjne.

Li-

Lise.

Ja naar saa er, saa seer jeg, at det er bedst at give efter. Men saa læg da et Tørklæde under Knæene, for ellers smører Du Dig til.

Jens.

Som Du befaler (tager et Tørklæde op, og lægger sig paa).

Lise.

See saa skal det være. Bie nu et Øjeblik! jeg kommer strax igjen.

Jens.

Hvorhen? hvorhen?

Lise.

Jeg vil bare see, om der ingen lurer paa os ved Døren. (gaaer).

Fjortende Scene.

Jens (allene; efter nogen Taushed).

Lise! ... Lise! .... hvor bliver hun af? .... Er der nogen udenfor? .... Lise dog! ... Jeg bliver træt af at ligge saadan .... Lille Lise! .... Forbarme Dig over mig, og hør, hvad jeg har at sige! ..... Kunde jeg bare sætte mig paa min Rumpe, saa maatte hun gjerne blive borte endnu noget .... Lise! ... hun kommer ikke ..... det gjør ondt i mine Knæe ..... Jeg vil sætte mig ned ordentlig..... (sætter sig.) See saa! ....

Nu

Nu kan jeg holde det ud noget længere . . . Kommer hun dog aldrig? . . . . Fanden fare i mig, troer jeg ikke, at hun er gaaet sin Vei . . . . . Vil hun gjøre Nar af mig? (staaer op, og seer ud af Døren.) Rigtig nok! borte er hun! . . . . Ja bie hun kuns, til jeg kommer fra Hof- og Stads-Retten! . . . Jeg skal, paa min Sjel! nok hævne mig . . . . Hvad om jeg toeg en Stævning ud med det samme? . . . Det vil jeg betænke mig paa paa Vejen, og see, hvor jeg faaer nogen Vidner fra. (han gaaer).

Anden Akt.

Første Scene.

Alviis. Caroline og Clementia (kommer ud fra Clementias Værelser).

Clementia (afsides til Caroline i det, de træder ind i Værelset).

Jeg har glemt at spørge Dig, om han ikke er kommet igjen.

Alviis (afsides, da han har hørt Spørgsmaalet.)

Ogsaa hun dette Spørgsmaal!

Caroline (til Clementia.)

Nej desværre! jeg seer, at der er intet Haab

mee-

meere; og jeg nødes til at trøste mig selv saa godt, som jeg kan.

Clementia.

Din Stakkel!

Alviis (afsides).

Jeg har intet at haabe! Jeg faaer trøste mig saa godt som jeg kan! — Jens sagde, at hun havde grædt! (betragter Caroline meget nøie).

Clementia.

Hvorfor gjør min Herr Broder saabanne store Øjne?

Alviis.

Det veed jeg ikke noget af.

Caroline (afsides til Clementia).

Jeg er bange for, at Din Broder har hørt det.

Clementia.

O intet! o intet! og om nu saa var, hvad da?

Anden Scene.

De Forrige. Werdahl. Obersten.

Obersten.

Fanden tage mig! om Frokosten har nogensinde smagt mig saa godt i alle de fire Aar, Du har været borte, min Dreng!

Werdahl.

Jeg nægter ikke, at den altid har smagt mig godt,

godt, naar jeg har nydt den i Selskab med min gode, omhyggelige Clementia.

Clementia.

Tak, kjere Morbroder! men tilstaae mig dog, at den har smagt Dem bedre i Dag.

Werdahl.

Naar jeg skal sige Sandheden, saa har Du ganske ret. Men det er just ikke, fordi Din Broder var tilstede, i hvor meget jeg end holder af ham, men fordi han var tilstede tilligemed Dig.

Obersten.

Djevlen annamme mig! mærker jeg ikke, at jeg har sagt min egen gode, rare, kjere Datter en Uartighed; ret ligesom Maden ikke smagte mig i hendes Selskab.

Caroline.

Kjere Fader! Hvor kunde jeg troe det?

Obersten.

Vær ikke vreed, min Pige! (kysser hende).

Alvils.

Jeg er stolt af at være overbeviist om, at Deres elskværdige Datter veed, at hun har Deel i enhver Velsignelse, som Deres faderlige Hjerte tildeeler os, om endog Deres Mund nævner mit Navn allene.

Obersten.

Gud velsigne Dig, min Søn, og hende med ꝛc

Clementia.

Herr Oberst! Skulde Aftensmaden ikke ogsaa kunne smage Dem godt i vores lille Selskab?

Werdahl.

Det er ogsaa mit Spørgsmaal.

Alviis.

Det er alles Spørgsmaal.

Obersten.

Og hvad burde jeg vel svare herpaa andet end det oprigtigste Ja? og naar den gamle Oberste Schierbek siger Ja med et glad Ansigt, saa gad jeg nok see paa den, der torde paastaae, at han heller havde sagt Nej.

Clementia.

De kommer altsaa?

Obersten.

Ja see! der har vi det. Har jeg ikke der en Ulykke paa Halsen?

Alviis (afsides).

En Ulykke!

Obersten.

Jeg vil komme. Jeg vil komme. Jeg er saa glad derover, som et Barn over Julekage. Og saa kan jeg ikke komme. Jeg kan, Djævelen regjere mig! ikke komme. Jeg har givet mit Æresord; og I veed dog vel, godt Folk! hvad det betyder hos en gammel Krigsknegt?

Alviis (afsides).

Hans Æresord! Skulde Jens da have Ret?

Werdahl.

Hvorledes da?

Obersten.

Den forbandede Major!

Alviis (afsides).

Der har vi Majoren, som Jens talte om.

Obersten.

Faaer jeg ikke der i Morges et Brev fra den fordømte Major Schirmer, hvori han fordrer Satisfaction!

Alviis (afsides).

Satisfaction! Seer man der de ulykkelige Pistoler! —

Obersten.

Han fordrer mig at møde Klokken sex. Jeg har antaget Udfordringen; og den gamle Oberste Schierbek har endnu aldrig taget sit Æresord tilbage.

Alviis (afsides).

Min Gud! og det en saadan gammel Mand! med hans rystende Hænder. Det maae forebygges.

Clementia.

Det vil gjøre meget Skaar i vores Fornøielse.

Obersten.

Det vilde jeg dog ikke. Caroline kommer her; det forstaaer sig; og mig kan I jo gjerne undvære?

Wardahl.

Det faaer de vænne sig til; for, naar Døden engang kommer, maae de undvære os begge.

Obersten.

Og hvem veed, hvor langt den er borte? Hør! jeg gaaer nu fra Jer, mine Børn! men jeg skal være midt iblandt Jer endskjøndt fraværende. I Morgen seer I mig her igjen. Dog, som sagt, maaskee ikke. En Mand paa min Alder, med min Svaghed, i mine nærværende Omstændigheder kan ikke gjøre Regning paa noget.

Caroline.

Kjereste Fader! formindsk ikke vores Glæde ved saadanne Yttringer!

Alviis (afsides).

Hvor ligegyldige alle disse Mennesker dog ere!

Obersten.

Formindske den! Fanden tage mig, om jeg det vil! Gid jeg bare kunde forøge den! Hør, min Pige! jeg gaaer. Du bliver her; for Du har sagtens eet eller andet at aftale med ham, der staaer.

Caroline.

Om De tillader det, min Fader! men den Fornøjelse at gjøre Dem Selskab ved Middagsbordet, lader jeg mig ikke berøve.

Obersten.

Som Du vil. Som Du vil. Rigtig nok sid-

der

der jeg ikke gjerne allene til Bords. Og Gud veed, hvor længe jeg endnu har at sidde til Bords med Dig. Farvel da!

Werdahl.

Jeg følger med Dem, for jeg har noget at bestille i Hof- og Stads-Retten.

Clementia.

Farvel Herr Oberst!

Caroline (kysser ham).

Farvel, kjere Fader! farvel saa længe! (Obersten og Werdahl gaaer. Clementia og Caroline følger dem til Døren).

Alviis (afsides).

Den Affaire maae jeg blande mig lidt i. (gaaer ind i sit Kammer).

Tredie Scene.

Caroline. Clementia.

Clementia.

Hvor i al Verden blev min Broder af? Ja han kommer nok igjen! det har ingen Nød. Magneten, som trækker, er her i Stuen. Men siig mig nu engang, min gode Pige! Er Du ikke nu ret glad? Nu har Du dog den største Bekymring hævet.

Caroline.

Det er sandt. Jeg vil ikke nægte, at jeg jo med megen Uroelighed har ventet paa Din Broders Hjemkomst; og at jeg nu er ret lykkelig. Nu mis-

under jeg Dig ikke længer, min kjere Pige! den Lykke at have Din Elsker dagligdags hos Dig.

Clementia.

Det er sandt, jeg elsker Fierval; ret inderlig elsker jeg ham; og han fortjener det. Fierval er en fortræffelig ung Mand; et Menneske af det bedste Hjerte. Saa ung, som han er, saa ulykkelig har han været. Det er nu forbi, og det skal være min Sag at faae ham til at glemme sine overstandne Gjenvordigheder. I det mindste skal jeg ikke plage ham og mig selv med unyttige Sorger.

Caroline.

Skal det være mig, Du sigter til?

Clementia.

Kan vel være. Veed Du hvad? Vi Fruentimmer vi klage over, at Mandfolkene behandle os som Børn; det er sandt, det gjør de ogsaa undertiden. Men vi gjør det samme ved dem, og det er værre, naar vi ængstes over ethvert Skridt, som de gjør, og som vi ikke seer; naar vi hvert Øieblik frygter for, at en Ulykke er rammet dem. Bør vi ikke i dets Sted tænke: det er Mænd; de gaae ikke i Ledebaand; de behøver det ikke; de vide at handle som Mænd, og at undgaae de Farer, som ved menneskelig Forsigtighed kan undgaaes; og lade saa Skjebnen, Lykken eller vor Herre, hvem det skal være, raade for Resten? Naar saae Du nogensinde

at

at jeg var ængstelig i min Broders Fraværelse? Og dog elsker jeg ham ligesaa højt som Du. Derfor er det nok ogsaa, at han altid behager at tillægge mig den Egenskab at være letsindig og ligegyldig. Og naar mærkede Du, at jeg plagede Fierval med Ængstelighed?

Caroline.

Ja det er ogsaa en mægtig lang Tid, Du har været forlovet med ham. Heele fjorten Dage!

Clementia.

Forlovet med ham. Lad os ikke tale derom. Jeg har dog vel kjendt ham og havt Godhed for ham længere? Men husker Du for et Aars Tid siden, da Fierval var paa Jagt med Din Fader; da de havde lovet at komme hjem Klokken otte, og kom ikke førend Klokken tolv? Hvordan bare vi os da ad begge to? Du ængstede Dig, og forestillede Dig, at den eene havde skudt den anden; at en Bøssepibe var sprunget, og havde slaaet dem begge ihjel; at de havde mødt en Løve i Skoven, eller at en Hare havde bidt dem; og jeg veed ikke alt, hvad Du forestillede Dig. Min Meening derimod var den, at de var kommet til en Bondebye, hvor de havde faaet Dem en Dands og en Svingom med Bønderpigerne. Ingen af os havde ret, men hvis Formodning var den rigtigste?

Caroline.

Det er sandt. Jeg skammede mig ogsaa derover. Men hvad kan jeg gjøre derfor? at jeg ængstes og bedrøves over Bagateller og ingen Ting; det ligger nu engang i mit Temperament.

Clementia.

Det er ikke saa. Det ligger ikke i Temperamentet. Det er en Vane; en syg Vane, som Du maae vænne Dig af med, ifald Du ikke vil plage Din Mand til Døde. Jeg skal vel vogte mig for at behandle Fierval saaledes.

Caroline.

Apropos! Veed Din Broder af dette Gifftermaal?

Clementia.

Nej; thi i de sidste fjorten Dage har vi ikke skrevet ham til, siden vi ikke kunde vide bestemt, hvor han kunde træffes, og nu har jeg faaet Lyst til at lade ham opdage denne Hemmelighed selv, siden han er saa stor en Menneskekjender. Jeg har ogsaa just skrevet Fierval en Seddel til, og bedet ham, endnu ikke at tale til min Broder derom.

Caroline.

Det er vel, at Du har sagt mig det. Jeg skal ikke lade mig mærke.

Clementia.

Godt! men nu om noget andet. Laan mig

Din

Din Guldkjede. (tager en Kjede, hvori der hænger en Guld-Kapsel, af Carolines Hals.) Kom og sæt Dig her. (de sætter sig ved Bordet, saa at de vende Ryggen til det Kammer, hvori Alviis er. Clementia tager et Papiir op af Lommen, hvori der er et Portræt.) Her er min Broders Portræt, som jeg har malet efter det store, der hænger i den anden Stue. Synes Du, det ligner?

Caroline.

Overordentlig meget.

Clementia.

Jeg vil, at han skal give Dig det selv. Men jeg vil prøve, om det passer i Kapselen. (aabner den.) Seer Du? saa akkurat som mueligt. Nu tager jeg Portrætet til mig, der har Du den tomme Kapsel. (hænger Kjeden igjen om hendes Hals).

Fjerde Scene.

De Forrige. Alviis (som har hørt det sidste Ord, og studser).

Alviis (afsides).

Et Portræt! En Hemmelighed! Hvad er det? Gud forlade mig min Nysgjerrighed! (han standser og bliver staaende i Døren, uden at de andre, der vender Ryggen til Døren, see ham. Han har et Brev i Haanden).

Clementia (vikler Portrætet igjen i Papiret, og stikker det i Lommen).

Men nu maae Du ogsaa slaae Dine smaae Sorger af Hovedet og ikke tænke paa andet end at fornøje Dig.

Car-

Caroline.

Det forstaaer sig. Det er mig dog umueligt ganske at glemme dem. Men for alting tael ikke til Din Broder derom.

Clementia.

Frygt ikke for mig. Forresten misbilliger jeg meget Din Sorg. En saa utaknemmelig Skabning fortjener ikke, at man sørger for ham.

Caroline.

Du taler som et Mandfolk, Clementia! der har ingen Medlidenhed med os Fruentimmer i saadanne Tilfælde. Skjend paa mig! Gjør mig Bebrejdelser! det kan jeg finde mig i, det fortjener jeg; men beklag mig, og hav Medlidenhed med mig! Jeg holdt saa usigelig meget af ham.

Alviis (afsides).

Gud! hvad hører jeg?

Clementia.

Jeg har altid Medlidenhed med mine Venner, naar de fortjener den.

Caroline.

Jeg føler det, at jeg ikke fortjener den. Jeg forlanger ikke, at Du skal undskylde min Svaghed; men søg at rette den; eller troe heller om mig, at jeg har rettet den. Jeg sværger Dig til ved alt, hvad helligt er, at jeg skal aldrig mere have saadan-

danne daarlige Inclinationer. Det har jeg lovet mig selv, og det lover jeg Dig.

Clementia.

Sværg ikke paa noget; min kjære gode Pige! har Du ikke saa tidt soeret derpaa?

Caroline.

Ja rigtig nok to eller tre Gange; hver Gang jeg har seet mig forladt af dem.

Clementia.

Saa Du har ikke havt mere end tre eller fire forskjellige?

Caroline.

Jeg synes, det kunde være nok.

Alviis (afsides).

Ved Gud! alt for meget.

Clementia.

Det viser i det mindste, at Du holder længe paa dem.

Caroline.

Saa længe, som jeg kan. Naar jeg mister dem, er det sandelig aldrig min Skyld.

Clementia.

Det troer jeg gjerne.

Caroline.

Derfor gjør det mig ogsaa inderlig ondt, naar det indtræffer. Og det er en Sorg, som jeg ikke oftere vil udsætte mig for. Det sværger jeg paa.

Cle-

Clementia.

Endnu eengang, min kjere Pige! sværg ikke paa noget. Og husk paa, at Du venter Opreisning for Dit Tab.

Alviis (afsides).

Det er nok. Det er Tid, at jeg kommer frem; (putter Brevet i Lommen.) men forsigtig! Først undersøge nøjere, førend jeg dømmer. (lukker Kammerdøren meget stærkt).

Clementia.

Der har vi min Broder.

Alviis.

Du har Ret, min Søster! man skal ikke forsværge noget.

Caroline (uroelig til Clementia).

Jeg er bange, han har hørt, hvad vi talte om.

Alviis (med en tvungen Ligegyldighed).

Jeg har ogsaa foresat mig at gjøre dette til en Regel.

Clementia.

Hvorfor det? Hvad fattes Dig?

Alviis (forlegen).

Intet; slet intet. Det var en Anmærkning, der skulde sigte til Dig.

Clementia.

Hvorledes det?

Alviis.

Jeg haaber, at Du har fulgt Din egen Regel, og altsaa ikke forsoeret at have nogen Inclination.

Clementia.

Nej mænd! forsoeret det har jeg just ikke.

Alviis.

Ja videre er det da heller ikke kommet med Dig.

Clementia.

Og hvoraf veed Du det saa vist?

Alviis.

Dine Breve, Din Munterhed, Din heele Adfærd, alting siger mig, at Dit Hjerte er frit, og at Du endnu ikke har smagt Kjerligheds Sødhed, og (sukkende.) dens Bitterheder. O! hvor meget har jeg ikke ønsket at see Dig foreenet med en retskaffen Mand, som Du elskede saa højt, saa inderlig, som jeg . . . . (sukker.) Men hidtil har mit Haab været forgjeves.

Caroline.

Det vil ikke altid være forgjeves; ikke længe.

Clementia.

Jeg tør ikke disputere med Dig, Du er alt for stor en Menneskekjender; Du seer alt for dybt ind i Hjerter og Nyrer; og jeg vil ikke vove paa at paastaae, at det var mueligt, at Du engang imellem kunde see fejl.

Femte Scene.

De Forrige. Jens.

Jens.

Her er et Brev til Herren!

Alviis.

Fra hvem?

Jens.

Budet er allerede gaaet.

Alviis (trækker Jens til en Side, tager et Brev op af Lommen, og giver ham).

Til Major Schirmer. Hører Du? Strax.

Jens.

Skal skee, Herre! Paa Øjeblikket. (gaaer).

Sjette Scene.

De Forrige uden Jens.

Alviis (aabner Brevet og læser Underskriften).

Fierval! hvem er det?

Clementia.

Fierval, siger Du?

Alviis.

Kjender Du ham?

Clementia.

Jeg skulle troe det, min kjere Broder! Men hvorledes kommer Du til at kjende ham?

Al-

Alviis.

Det er det, jeg grunder paa. Dog det vil Brevet oplyse. (læser for sig selv.) Min Gud! hvad har jeg gjort? Fornærmet min Ven! Men hvem skulde have formodet andet, end hvad jeg formodede? O! den Gang bedrog jeg mig skammelig.

Clementia.

Men, for Guds Skyld! sig os, hvad der er paa Færde?

Caroline.

Kjere Ven! vi fortjene begge Deres Fortroelighed.

Alviis (afsides).

Fierval og Blinville er een og den samme Person. Lad mig ikke gjøre ondt værre ved at røbe hans Hemmelighed. (høit til Clementia). Du siger, at Du kjender . . . . . hvad er det nu han hedder? . . . (seer i Brevet.) . . Fierval?

Clementia.

Jeg har sagt Dig, min Broder! at jeg kjender ham. Jeg lægger til, at jeg kjender ham, som en retskaffen og ærekjær Mand; at jeg har en temmelig høj Grad af Agtelse og Venskab for ham; og at jeg haaber at blive endnu nøjere bekjendt med ham.

Alviis.

Naa, saa læs da dette Brev, og sig om mig, at jeg er ubesindig.

Cle-

Clementia (læser).

"De har i Morges behandlet en fordums Ven "som en Betler. Jeg veed ikke, hvor vidt Fortæl"lingen om min Forfatning eller mit Udseende kunde "berettige Dem til at troe, at jeg behøvede en Al"misse. De paanødede mig samme, vilde ikke tillade mig at tale, og tvang mig til at gaae. Jeg lovede Dem at gjøre et værdigt Brug af Deres Ga"ve; og dette Løfte er det, at jeg herved søger at op"fylde. Viid da, at uagtet min Landflygtighed, "uagtet mine seqvestrerede Ejendomme, uagtet at "min nærværende Forfatning paa ingen Maade kan "kaldes brilliant, har jeg dog endnu Evne til at "forøge Deres Gave med en lige stor Summa. Jeg "sender Dem altsaa indsluttet 200 Rdlr. som jeg "udbeder mig, at De selv efter egen Skjønsomhed "ville behage at uddele til saadanne, der mere trænge "dertil end jeg. Denne er den eneste Satisfaktion, "som jeg forlanger af en Mand, hvis fortræffelige "Hjerte jeg kjender, og som jeg, uagtet han har "fornærmet mig, aldrig vil aflade at ansee for min "Ven. Fierval." Broder! Broder! hvad har Du gjort?

Caroline.

Beste Ven! tillad mig at sige Dem, at De har handlet yderst ubesindig. Kjendte De denne ædle Mand ret, saa nøje som jeg; det vilde angre Dem.

Alviis.

Angre mig! o det angrer mig ubeskrivelig meget. Jeg gav min halve Velfærd bort for at dette var ugjort.

Clementia.

Min klarsynede Herr Broder seer overmaade skarpt alle de Ting, som ingen andre seer, og det af den simple Aarsag, at de ikke ere til.

Alviis.

Du har Ret; jeg fortjener Dine Bebrejdelser.

Clementia.

Hvad de Ting angaaer, der ligger lige for Næsen af ham, dem seer han ikke; og Aarsagen dertil er lige saa simpel: fordi dem kan ethvert Menneske see.

Alviis.

Rigtig. Bliv ved! bliv ved!

Clementia.

Om Du ikke vil tage mig det ilde op, saa ligner Du meget den Mand, der faldt i Rendestenen, som var lige for hans Fødder, just i det han gik, og bildte sig ind, at han kunde see Bønderne i Maanen sælge grønne Erter.

Caroline.

Hold op igjen, min gode Pige! Du gaaer for vidt.

Clementia.

Uagtet min Herr Broders Øjne seer meget klare ud, saa lader det dog til, at han har den forte Stær.

Alviis.

Saa stik den. Jeg beder Dig derom. Spot mig! Jeg taaler al Din Spot, fordi jeg seer, at jeg har fortjent den.

Clementia.

Dersom denne Fejltagelse ikke giver Dig Dit Syn igjen, saa er Du ulægelig.

Alviis.

Dog nej! spot mig ikke! beklag mig! hav Medlidenhed med mig! og hjelp mig til at gjøre alting godt igjen!

Caroline.

Det vil ikke være vanskeligt. Vi kjende Fiervals ædle Tænkemaade. Det paatager jeg mig. Om det end var muelig, at han kunde være vreed paa Dem, saa veed jeg dog vist, at jeg skulde stille ham tilfreds.

Alviis (afsides).

Hvilket nøje Bekjendtskab! med hvilken Varme hun taler om ham!

Clementia.

Gode Caroline! kunde Du ikke overlade denne Commission til mig? Du veed, at han gjør ogsaa noget for min Skyld.

Caroline.

Du har Ret. Jeg forvexlede vores Roller.

Alviis (afsides).

Roller! .... spiller de Komedie med mig?

Caroline.

Commissionen vil desuden ikke være vanskelig at udføre. Brevet viser tydelig nok, at Forsoningen ikke vil koste synderlig Umage.

Clementia.

Vel an da, min Broder! jeg vil forlige Dig med vores Ven; det lover jeg Dig. Jeg vil gjøre endnu mere. Jeg vil søge at kurere Dig; og jeg haaber at det skal lykkes mig. Et af mine Medikamenter leverer jeg Dig herved. (giver ham Brevet.) Gjem det som Din Øjensteen, og bær det altid hos Dig.

Alviis.

Hvad skal det betyde.

Clementia.

Har Du læst Komedien den politiske Kandestøber?

Alviis.

Jeg forstaaer ikke, hvortil det Spørgsmaal sigter.

Clementia.

Du veed jo, at han, hver Gang han fik Hug af sin Kone, eller han blev hidsig af nogen anden Aarsag, altid tællede til tyve? og i den Tid gik Heeden over. Saaledes vil jeg rasle Dig, at Du, hver

Gang, naar Du er paa Vej til at gjøre Slutninger, der fornærmer andre, altid først læser dette Brev. Jeg haaber, at det skal formaae Dig til at opsætte Din Dom.

Alviis.

Jeg forstaaer Dig, og skal aldrig glemme denne Tildragelse.

Clementia.

Jeg gaaer for at sende Bud efter Fierval. Og endnu et Raad vil jeg give Dig; og som Du maaskee kan behøve, førend Du tænker det: Naar Du abstraherer, saa bær Dig ad, ligesom naar Du subtraherer; da maae Du ofte laane hos et andet Tal. Laan saaledes heller nogen Oplysning hos andre, end at stole paa Din egen Klogskab; og undsee Dig aldrig ved at gjøre nogle Spørgsmaal, i hvor soeleklar, Du end synes, Sagen er. (gaaer).

Syvende Scene.

Alviis. Caroline.

Alviis (afsides).

Hun har ret; jeg skal følge hendes Regler; jeg har Lejlighed dertil i dette Øjeblik. Aldrig har det været mig saa vigtigt som nu at udforske Hemmeligheder. (høit i det han sætter sig hos Caroline.) Jeg er aldeles skamfuld over mig selv, naar jeg tænker paa den usle Rolle jeg har spillet, og det lige for Deres Øjne.

Ca-

Caroline.

O! gid intet Menneske begik nogen Handling, hvorved han behøvede mere at skamme sig end De ved Deres!

Alviis.

Hvor frygter jeg ikke for, at De, efter den Scene, som De har været Vidne til, vil agte mig mindre end forhen!

Caroline.

Hvor er det muеligt nogensinde at tabe det ringeste af sin Agtelse for en Mand, hvis Feiltagelser stedse have sin Grund i det ædleste Hjerte?

Alviis.

Jeg har fortjent den Ydmygelse, som jeg har liidt, og skal aldrig glemme den.

Caroline.

Glem Tildragelsen, og erindre Dem blot den Lærdom, som De derved har faaet! Isteden for at plage Dem med Reflexioner over denne Affaire, skulde De ene sysselsætte Dem med Tanken om at være samlet igjen med Deres Venner.

Alviis.

Ved Gud! beste Caroline! ingen Tildragelse kan fortrænge denne Tanke af min Sjel; og Glæden, som den giver mig, lader sig bedre føle end beskrive.

Caroline.

Ogsaa bør De her bemærke, at alle Deres Venner yttre Deres Glæde over at see Dem igjen paa en Maade, der er aldeles utvetydig. Og troer De, at min Glæde er mindre, fordi jeg maaskee ikke har den Gave at vise den udvortes? . . .

Alviis.

Jeg kjender Dem. Lad det være Dem nok til Deres Beroeligelse i den Post. Med hvilken Glæde jeg ilede hjem for at see Dem igjen! Hvor utallige Gange jeg dog paa mine Rejser i fremmede Lande har underholdt mig paa den meest velsignede Maade, blot ved Tanken om den ubeskrivelige Lyksalighed, der ventede mig ved Deres Besiddelse!

Caroline.

At bidrage til Deres Lyksalighed saa meget som mueligt, er og skal stedse være een af mine kjereste Pligter.

Alviis (afsides).

O den kolde Pligt! (høit.) Men een Ting fattes mig dog til min fuldkomne Lyksalighed.

Caroline.

Og dette er? . . . . . .

Alviis.

Overbeviisningen om, at vor Forbindelse gjør Dem lykkelig?

Caroline.

Mit Hjerte valgte Dem frit og uden Tvang. Tvivler De da om, at jeg ved Dem vil blive lykkelig?

Alviis.

Lykkelig! o dette er langt fra ikke nok! (griber hendes Haand.) Caroline! De maae blive fuldkommen lykkelig.

Caroline.

Gives der en fuldkommen og ublandet Lykke i denne Verden?

Alviis.

Fuldkommen lykkelig, siger jeg; saa fuldkommen, som det er mueligt for noget dødeligt Menneske at blive. Dette er Maalet for mine Ønsker. Opnaaer jeg det, vil jeg trøste mig, om jeg endog selv var ulykkelig.

Caroline.

Troer De, at jeg kan være lykkelig under et saadant Vilkaar?

Alviis.

De skal, De maae blive det; under ethvert Vilkaar.

Caroline.

Nu svarer De: Har de kjendt noget Menneske, der var frie for Sorger? der ikke havde sine Bekymringer?

Alviis.

Ogsaa Caroline har Sorger?

Caroline.

Og om jeg nu havde dem?

Alviis.

Saa vilde De gjøre mig deelagtig deri, for at kunne hjelpe Dem at bære samme.

Caroline.

Og om nu disse Sorger vare Bagateller?

Alviis.

Intet af, hvad der ligger Dem paa Hjertet, er en Bagatelle.

Caroline.

Om disse Sorger, hvor uskyldige de end vare, kunde bidrage til at gjøre mig mindre agtet i Deres Øine?

Alviis (med mere Liv).

Har Caroline saadanne Sorger?

Caroline (alvorlig).

Jeg siger: om jeg havde saadanne Sorger?

Alviis

(affides i det han slipper hendes Haand og staaer op).

O! jeg veed mere end hun troer; alt hvad hun kunde sige.

Caroline.

Hvad fattes Dem? De er urolig.

Alviis (affides).

Jeg har nok, hvad behøver jeg mere Oplysning?

Dog

Dog nej, nej! ikke saa. Jeg var paa Vej til at glemme min Søsters Formaninger.

Caroline.

Jeg forstaaer ikke Deres Adfærd. De gjør mig ganske bekymret.

Alviis

(fatter sig og griber hendes Haand paa nye i det han sætter sig).

Caroline! endnu een Gang: De maae blive fuldkommen lykkelig, hvorledes det endog skal gaae med mig.

Caroline.

Forstyr ikke Deres egen Roelighed, og med den Deres Lykke, ved utidige Phantasier!

Alviis.

Elsker De mig endnu? O! at De eengang elskede mig, det veed jeg.

Caroline.

Deres Spørgsmaal, og den Tone hvormed De geleider samme, er en Fornærmelse.

Alviis.

Ved Gud! det var aldrig min Hensigt. Jeg vilde ikke redde mit Liv ved en Fornærmelse imod Dem. O! at de kunde see ind i mit Hierte, hvor usigelig jeg elsker Dem! hvor inderlig vel jeg mener det med Dem!

Caroline.

Plager man da den, som man elsker, og som man mener det vel med?

Alviis.

Svar mig, beste Pige! blot eet eeneste Spørgsmaal: Elsker De nogen anden?

Caroline.

Hvad er Deres Hensigt med et saadant Spørgsmaal? Troer De mig i Stand til at forglemme mine Pligter? (trækker Haanden fra ham).

Alviis (afsides).

Atter denne Pligt! O det er klart, hun elsker mig kuns af Pligt! (høit.) Tillad mig at forklare mig. De var kuns femten Aar, da De lovede mig Deres Haand og Hjerte. O det lykkelige Øjeblik glemmer jeg aldrig. Jeg rejste bort, og loed Dem, saa at sige, allene. Jeg føler nu, hvor kritiske de Omstændigheder vare, i hvilke jeg forloed Dem. Tilgiv mig, at jeg taler reent ud; at jeg aabner mit Hjerte for Dem. En ung Pige, med levende Følelser, hvis Hjerte var fuldt af Kierlighed; hvis Sjel ene sysselsatte sig med glade Udsigter til Fremtiden, overlade hende, saa at sige, allene, i en øde Verden. O for den, der elsker ret, er heele Verden tom og øde, naar han ikke seer sin Elskede. Sandelig der skal megen Styrke til under saadanne Omstæn-

stændigheder for at ikke glemme det fraværende for det nærværende.

Caroline.

Og De tiltroer mig ikke denne Styrke?

Alviis.

Og om De nu ikke havde havt den! Jeg vilde vel vogte mig for at dadle Dem. Alle mine Bebrejdelser skulde ramme mig selv, som den der alleene havde været Aarsag deri; og jeg vilde opoffre alt, for at see Dem lykkelig.

Caroline.

Det forekommer mig, som De gjør alt, hvad De kan, for det modsatte.

Alviis.

Og nu denne Eensomhed i Deres Faders Huus . . . .

Caroline.

Min Faders Huus var siden Deres Afreise mindre eensomt end forhen. Saae vi ikke daglig Deres Onkel, Deres Søster, og med dem en Hob fortræffelige Mennesker? iblandt andre . . .

Alviis (falder hastig ind).

Iblandt andre . . . .

Caroline.

Ih nu! iblandt dem een og anden, der vel var min Højagtelse og mit inderlige Venskab værdig. Eller troer De maaskee, at Kjerlighed for

een

een Person ikke kan bestaae med Venskab og Høiagtelse for andre?

Alviis.

Fra Venskab og Høiagtelse er kuns et lidet Spring til Kjerlighed.

Caroline.

Men Dyden og en god Opdragelse gjør, at man anseer dette Spring for meget større, end det er, og for saare farligt. O Carl! Carl! de gladeste Timer jeg i Deres Fraværelse har havt, var, naar jeg underholdt mig med at tale om Dem i Selskab med Clementia og Deres Ven Fierval.

Alviis.

Fierval!

Caroline.

Ja vist Fierval. Kan det falde Dem besynderligt? Han er Deres Ven, og har mere end een hellig Ret til mit Venskab. Og naar jeg nu var allene, saa toeg jeg af min Finger denne Ring, som De gav mig før Deres Afreise . . . . .

Alviis

(der bliver en anden Ring vaer paa hendes Finger).

Og denne anden Ring? . . . . .

Caroline.

Forurolliger Dem ogsaa. Det er dog vel ikke formedelst Bogstavet, siden der staaer et *B*.

Al-

Alviis (urolig).

Aldeles ikke. (afsides.) Fierval og Blinville! det passer godt sammen.

Caroline.

Den har hørt min Moder til. De erindrer dog vel, at min Fader hedder Bernhard. Han har foræret mig den, men ladet lægge nogle af sine graae Haar i Bunden, isteden for de brune, som der laae før.

Alviis.

Den gode Fader! Han har vel ogsaa foræret Dem denne Guldkjede?

Caroline.

Nej. Og hvorfor skulde jeg dølge Sandheden for Dem? den er en Foræring af Deres Ven Fierval.

Alviis (forvirret).

Af Fierval! og formodentlig hans Portræt?

Caroline (i det hun aabner Kapselen).

Nej; som De her behager at see.

Alviis.

Men dog bestemt dertil?

Caroline.

Bestemt til et Portræt.

Alviis.

Jeg har nok. Caroline! Caroline!

Ca-

Caroline (trækker sig).

Min Herre! jeg kunde med eet eneste Ord gjøre den heele Historie, som De har sammenflikket i Deres Hoved, til intet; men jeg har for stor Agtelse for mig selv til at forsvare mig.

Alviis.

(løber efter hende og griber hendes Haand for atholde hende tilbage).

For Guds Skyld! forlad mig ikke i dette gruesomme Øieblik.

Ottende Scene.

De Forrige. Clementia og Piervak.

Alviis (i det han seer dem komme).

Hvor ubeleiligt!

Caroline.

De kommer ret beleiligt, for at løse mig af. Jeg er ikke i Stand til at udholde det længer. (vil gaae).

Alviis (vil følge efter hende).

Tillad mig . . . . . .

Caroline.

Bliv og lad mig være allene! Vi tales ved, naar De er blevet koldere. (gaaer).

Niende Scene.

De Forrige undtagen Caroline.

Clementia.

Hvorledes er det? Du er mig en ulærvillig

Skabar. Jeg tør sværge paa, at Du allerede har glemt de gode Regler, som jeg gav Dig før.

Alvilda.

Nej, Søster! nej. Jeg har meget mere gjort Brug deraf til min egen Ulykke.

Clementia.

Jeg vil ikke tale med Dig om den Materie, for det har Du ikke Hoved til nu; især da jeg anseer det for meere vigtigt, her at præsentere Dig Din Ven Herr Fierval.

Alvilda.

Beste Ven! De har ydmyget mig.

Fierval.

Det var ikke min Hensigt.

Alvilda.

Men jeg har fortjent denne Ydmygelse, for jeg fornærmede Dem.

Fierval.

Det var kuns Formerne i Deres Fremgangsmaade, der vare fornærmende. Deres Hjerte er langt fra at ville fornærme nogen.

Alvilda.

De har altsaa tilgivet mig?

Fierval.

En Ven behøver ikke Tilgivelse af en anden. Naar Tilgivelse bliver fornøden, er Venskabet forbi. Men om vi endog ikke var Venner, saa har De

dog

dog en alt for fortryllende Talsmand. Der staaer hun. See paa hende, og sig mig: om det er mueligt at modstaae hendes Overtalelser?

Clementia.

De smigrer mig. Dog, man maae tilgive Dem, at De er noget blind. Men jeg kjender mig selv; og hos en mindre ædel Sjel end Deres vilde mine Yndigheder neppe være tilstrækkelige til at virke en god Handling.

Fierval (kysser hendes Haand).

De nedtrykker Dem selv for at hæve mig. Det sidste behøver jeg, men det maae ikke skee paa Deres egen Bekostning.

Clementia.

Seer Du der, min Broder! at Din Søster er i visse Folks Øine ikke saa ubetydelig, som Du maaskee troer.

Alvilt.

Troer Du, at jeg ikke kjender Din hyperlige Karakter? at jeg ikke veed at skattere Dig efter Fortjeneste? — Altsaa, min Ven! Forglemmelse af alt, hvad der er passeret!

Fierval.

Fortjener den Uselhed, at man endnu tænker paa den? Forglemmelse! evig Forglemmelse af alt undtagen af Venskab, Kjerlighed, og hvad mere behageligt Verden giver!

Cle-

Clementia.

Amen! saa siger Klokkeren! Men, min kjere Fierval! een Ting er mig dog tvetydig i Deres Opførsel.

Firrval.

Det skulde gjøre mig ondt, om jeg fortjente denne Bebrejdelse, især af Dem.

Clementia.

De fortjener den, og det af mig. Men jeg er ikke vreed derfor; thi om jeg var vreed paa Dem, saa maatte jeg ogsaa være vreed paa min Broder.

Alviis.

Hvorledes det? Jeg længes efter at høre Grunden til denne Beskyldning.

Clementia.

Hvorfor har De, kjere Fierval! aldrig sagt mig, at De var en god Ven af min Broder? og hvorfor har Du, min kjere Brodet! aldrig i Dine Breve talt om, at Du kjendte Fierval?

Fierval.

Det har sin meget gode Aarsag: Fordi jeg ikke hedder Fierval. Fordi han kjender mig under mit rette Navn, som er Blinville. Politiske Aarsager har nødt mig til at leve her incognito og under et laant Navn, som jeg beder Dem, at jeg endnu i en kort Tid maae beholde. Desuden ønskede jeg saa usigelig meget at kunne erhverve mig Agtelse og

Ven-

Venskab her i dette Huus ved min egen Anbefaling, og ikke ved de Recommendationer, som en Ven kunde tildele mig i større Overflødighed end jeg maaskee fortjente.

Clementia.

Jeg burde vel være vreed paa Dem for denne Falskhed, som jeg, naar jeg vilde bære mig ad som min Herr Broder, skulde finde mange gyldige Aarsager til, undtagen netop den rigtige. Men see! jeg er et godt Skrog; jeg kan ikke være vreed. Der har De min Haand, Herr Blinville! jeg tilgiver Dem.

Fierval (kysser hendes Haand).

De er uforlignelig god. Men tillad mig at hedde Fierval, som forhen, indtil videre.

Alviis.

Jeg er ikke i Stand til at begribe, hvorledes det er muligt, at jeg kunde bære mig saa galt ad.

Clementia.

Det er let at begribe, min Broder! thi, med Din Tilladelse, seer Du aldrig det, der er lige for Din Næse.

Fierval.

Den smukke Clementia har ret. Bliv ikke vreed, om jeg erindrer Dem om den Tildragelse i Paris, som vi saa tidt har leet af.

Clementia.

O lad mig høre den!

Fierval.

Ifald Deres Broder tillader det.

Alviis.

Fortæl den kuns! Jeg er ikke den, der ønsker at glemme mine egne Daarligheder. Meget meere ønsker jeg at erindres om dem, for derved at forbedre mig.

Fierval.

Vi var sammen i Nationalforsamlingen i den bekjendte Session, da der handledes om den saa saare vigtige Sag angaaende Privilegiernes Afskaffelse. Han sad der i tre eller fire Timer ubeskrivelig opmærksom; og da vi kom ud derfra, vidste han ikke et eneste Ord af, hvad der var talt eller passeret; der havde han faaet Øje paa to Mennesker, der sad i den anden Ende af Salen med en Mængde Papirer i deres Tegnebøger, og talede imellem sig selv. Vidste han ikke der at fortælle mig alt, hvad disse Mennesker havde sagt, hvad de havde tænkt, og hvad de havde i Sinde at gjøre? Hvoraf han vidste alt dette, det maae han selv forklare. Det havde han, som han sagde, sin Menneskekundskab at takke for. Og jeg er vis paa, at de snarere talede om en Soelformørkelse, end om det, som han troede.

Clementia.

Det ligner Dig, min Broder! det ligner Dig. Men, med Din Tilladelse vil jeg anmærke for Dig, at Du nok gjorde bedst i at gaae hen og klæde Dig paa; det kan snart blive Middag.

Alviis.

Det havde jeg nær glemt. Men det skal være gjort i et Øjeblik.

Clementia.

Vi vil altsaa forlade Dig. Kom, kjere Fierval! giv mig Deres Arm! Jeg er jo dog Deres Klokkefaar, som De altid løber i Hælene paa.

Fierval.

Hvor befinder jeg mig vel bedre end i Deres Nærværelse? Behager De? (giver hende Armen.) Farvel saa længe!

Clementia.

Farvel min Broder!

Alviis.

Farvel! (de gaae).

Tiende Scene.

Alviis (allene).

Gud! hvor min Sjel pines! — Caroline! — o! jeg havde før ventet min Død. Et Portræt, som er en Hemmelighed! En Elsker, der har forladt hende! Samme Hændelse arriveret tre eller fire

Gan-

Sange! O! jeg vidste det nok. En ung Piges Hjerte kan ikke være tomt. Medens hun sørger over sit sidste Tab, seer hun Blinville. Han er ung og elskværdig, har ingen Kjerligheds Forbindelse; han behager hende. Hendes Sjel hæfter sig ved ham for at trøste sig over sit lidte Tab. O! alt dette er ganske naturligt! saare naturligt. Af Tilbøjelighed elsker hun Blinville. Mig vil hun tvinge sig til at elske, for at opfylde sin Pligt. Det er saa klart som den lyse Dag. — Nej ikke saa! Jeg vil ikke kjøbe min Lykke med hendes Ulykke. Jeg maae udforske Blinville. Elsker han hende, o! da skal jeg gjøre hende og Venskab et Offer, hvis Mage man kun sjelden har seet. At jeg bliver ulykkelig, det faaer saa være! — Dog nei! er jeg at beklage, naar jeg seer Caroline lykkelig? Min Gud! min Gud! Alt dette forvirrer min Hjerne, saa jeg neppe er i Stand til at tænke. (gaaer ind i sit Kammer).

Tredie Akt.

Første Scene.

Jens (allene).

Kan jeg glemme den fordømte Lise, hvorledes hun gjorde Nar af mig? At lade mig saaledes i en halv Time ligge paa mine Knæe, og saa løbe fra mig i den Positur! Der kunde jeg have ligget endnu, ifald jeg ikke havde havt Present Esprit nok til at staae op. Jeg har sóeret paa at hævne mig, og det skal jeg holde. Men hvorledes? det er Spørgsmaalet. At jeg har valgt mig en anden Kjereste, det er Hovedtrækket i min Hevn; det forstaaer sig. Og det maae jeg lade hende vide paa en fiin Maade. Lad mig nu see, hvorledes jeg bærer mig ad (grunder lidet.) Det gaaer an. Her er et Stykke Papiir og Skrivertøj. Jeg skriver et Brev til min Kjereste, og jeg mager det saaledes, at Lise faaer fat paa det. (sætter sig ned for at skrive.) Men hvorledes skal jeg nu begynde? Det er altid det vanskeligste at hitte paa Begyndelsen. Lad see! . . Min Engel! . . . . Nej det duer ikke; det er saa hverdags . . . . Kunde jeg ikke sætte: Min Udødelige? det er jo dog det samme omtrent som min Engel? . . . .

Jo

Jo det lader sig høre. (skriver.) See saa! Min Udødelige! . . . . . Men ere ogsaa Fuglerne udødelige? . . . . Faae den Skam, der veed det! . . . . Ja lad det være deres egen Sag! det er værst for dem selv, ifald de ikke er det. . . . . Nu skulde hun have et Navn. Det er lige godt, hvad det er for eet. (skriver.) Karen Peders Datter. (læser. Min udødelige Karen Peders Datter! . . . . . Nej hvordan klinger dog det? . . . . det duer slet ikke (river Papiret i Stykker.) Fy! Karen Peders Datter? . . . Jeg maae gjøre et brillant Partie; det maae være noget, som kan ærgre hende. Det maae være . . . . . lad mig see! . . . . . der har vi det! . . . Faae den Skam, er det ikke det klogeste . . . . . Jeg gifter mig med en Aktrise . . . . Jeg gaaer til Theatret . . . . . Jeg maae skrive et Brev til mig selv . . . . . . Men nu er her ikke mere Papiir . . . Hvor faaer jeg nu noget fra? . . . (tager en Stykke ud under Bordet.) Funtus! her har vi et Stykke. (seer paa det.) Det har været brugt til Convolut . . . . Det faaer ikke hjelpe . . . . . Det er godt nok til Concept . . . . J Mangel af Mennesker tager man Bønder, siger Ordsproget. Nu gjelder det at kunne skrive i en ziirlig Stiil . . . . . (skriver.) . . . Det gaaer, gid jeg faae Skam an! . . . . . . (skriver.) . . . Fanden fare i mig, om jeg troede, at det kunde gaae saa godt for mig! . . . . . (skriver.) . . . . Men

hvad

hvad Navn skal jeg give denne Aktrise? .... Lad see! jeg vil bare sætte et Bogstav under. Det er den fornemste Maade at skrive paa, og det giver Anledning til meget Gjetterie. Nu videre! ... (skriver.) Det flyder for mig, som det var som Melk.... (skriver.) .....

Anden Scene.

Jens. Werdahl (kommer ind, uden at Jens mærker det, og stiller sig bag ved hans Stoel).

Jens. (bestandig skrivende).

See saa, nu er det færdigt .... Det er dog en herlig Kunst at kunne skrive.

Werdahl (klapper ham paa Skulderen).

Du har ret, Jens! man kan aldrig lære for meget i Verden.

Jens. (springer ganske forskrækket op).

Om Forladelse! Jeg vidste ikke, at Herr Etatsraaden var her.

Werdahl.

Der er ingen Skade skeet, min gode Jens! Lad mig engang see Din Skrift!

Jens (forlegen).

O! det er nogen Kragetæer. Noget .... noget, som jeg moerer mig med at skrive ud af Hukommelsen efter en gammel Forskrift, som jeg har faaet af min Skolemester Magister Braba.

Wer-

Werdahl.

Skader ikke; skader ikke! Lad mig kuns see det. (tager Brevet fra ham.) Seer man! det er sandelig ret godt. Dine Bogstaver ere meget ordentlige. Det havde jeg ikke ventet. Men hvor er Din Herre?

Jens.

I sit Kammer.

Werdahl.

Hør, min gode Jens! Lad mig være lidt allene! jeg vil tale med ham. Gaae Din Vej! (Jens gjør en Bevægelse, som om han vilde tage Brevet, men vover det ikke, siden Werdahl stedse betragter det; gaaer).

Tredie Scene.

Werdahl (allene, lægger Brevet paa Bordet).

Jeg er ret stolt af denne Søstersøn. Stikkelse den samme gode ædle Caracteer. Sandelig, hans Reiser har ikke fordærvet ham. Jeg kan ikke længer vente paa ham. Jeg maae tale med ham. (gaaer til Kammeret, og aabner Døren.) Carl!

Fjerde Scene.

Werdahl. Alviis.

Alviis (kommer ud).

Hvad har min Onkel at befale?

Werdahl.

Kom og lad mig omfavne Dig! Gud velsigne Dig for Dit gode Hjerte! (kysser ham).

Al-

Alviis.

Deres Velsignelse udbeder jeg mig saa inderligen ved alle Tilfælde; men maae jeg spørge Dem hvorfor De i dette Øieblik er saa bevæget?

Werdahl (tager et Brev af Lommen, og viser ham).

Du kjender dog vel dette Brev?

Alviis.

Ja, jeg kjender det. Men dermed har jeg ikke gjort andet end min Pligt.

Werdahl.

Din Pligt! o! Du har gjort uendelig meget meere; og aldrig skal jeg glemme det.

Alviis.

Glem det! jeg beder Dem; men glem ikke, at De har en Søstersøn, der inderlig elsker Dem.

Werdahl.

Derpaa har Du givet mig Beviser hver Dag. Men dette Beviis overgaaer alle de andre.

Alviis.

Jeg beder Dem, lad os ikke tale mere herom!

Werdahl.

Kan jeg lade det være? Men sig mig engang: hvad har bevæget Dig til denne Handling?

Alviis.

Skulde jeg svømme i Overflødighed, og see min Onkel i Armod?

Werdahl.

Armod! Gud være lovet! den frygter jeg ikke.

Alviis.

Det veed jeg. De er en Mand, og De veed at bære Livets Byrder som en Mand. Men med alt det, maae det dog gjøre en ubehagelig Virkning hos Dem, at see en saa pludselig Forandring i Deres Omstændigheder.

Werdahl.

Hvilken Forandring? Er det Dansk, Du taler? thi jeg forstaaer, ved Gud! ikke et Ord af, hvad Du der siger.

Alviis.

De har villet skjule Deres Forfatning for mig; men jeg kjender den. Jeg veed, at Deres Formue er ødelagt, at De er ruineret.

Werdahl.

Er jeg ruineret?

Alviis.

Ikke saa længe, som jeg endnu har en Skilling tilovers.

Werdahl.

Det er snurrigt nok. Jeg troede, at Du og Din Søster efter min Død skulde finde en ganske artig Skilling til at forøge Jeres Kapital med, og nu kommer Du . . . . . .

Alviis.

Tael ikke derom, beste Onkel! Troer De, at Tabet af den Arv, som Deres Godhed muelig kunde have tiltænkt mig, gaaer mig saa nær til Hjertet som Deres Forfatning?

Werdahl.

Min Forfatning er, Gud skee Lov! ikke fortvivlet.

Alviis.

Det er den ikke. Ved Gud! det skal den ikke heller være.

Werdahl.

Men hør engang. Det lader, som vi to ikke forstaae hinanden. Sig mig, hvad har givet Dig Anledning til at skrive dette Brev til Hof- og Stads-Retten?

Alviis.

Min Pligt, og min Kierlighed til Dem.

Werdahl.

Hvem har sagt Dig, at jeg var ruineret? Jeg i det mindste har ikke kunnet sige et Ord derom.

Alviis.

Det er sandt; og jeg føler hele Delikatessen i Deres Fremgangsmaade. De har villet skaane mig i de første Dage for det ubehagelige Indtryk, som denne Efterretning maatte giøre hos mig.

Werdahl.

Min Taalmodighed begynder at forgaae mig. Svar mig uden Omsvøb: Hvem har sagt Dig, at mit Boe var under Rettens Behandling?

Alviis.

Ingen.

Werdahl.

Hvoraf veed Du det da?

Alviis.

Kjereste Onkel! En opmærksom Jagttager, der kjender Mennesket, og har studeret Mennesket, slutter sig fra det, han seer, til det, han ikke seer, fra det, han hører, til det, han ikke hører.

Werdahl.

Og hvad har Du da seet? Og hvad har Du da hørt?

Alviis.

De erindrer ikke — det begriber jeg tilfeldigen — at De i Morges lod nogle Ord falde om et uopretteligt Tab, som de havde liidt, hvis Vægt var dobbelt tung for en Mand i Deres Alder.

Werdahl.

Naa! og deraf flyder . . . . . .

Alviis.

Ikke deraf allene, men . . . . (tager ham ved Armen, og fører ham hen til den forseglede Kammerdør.) Rettens Segl for denne Dør!

Wer-

Werdahl (leer).

Ha, ha, ha! Naa Du er dog en Nar, men en god, kjerlig, fortræffelig Nar! Der har Du min Haand! Dette Træk gjør Dig endnu ti Gange kjerere for mig, end Du var forhen.

Alviis.

De lægger alt for stor Værd paa en Opofrelse, der i sig selv ingen Opofrelse er.

Werdahl.

For saa vidt har Du ret; da jeg, Gud skee Lov! ikke trænger til Dine Penge og heller ikke til Din Hjelp i den Post.

Alviis.

Jeg mærker da, at jeg er saa ulykkelig, at nogen anden er kommet mig i Forkjøbet.

Werdahl.

Hold Din Mund, og træk dog ikke altid den urigtige Mening ud af alt, hvad Folk siger! Svar mig nu bare Ja eller Nej! Du troer, at jeg er ruineret?

Alviis.

Ja.

Werdahl.

At jeg paa een eller anden Maade har tabt min Formue, og er fattig?

Alviis.

Ja.

Wer=

Werdahl.

At mit Boe er under Skifterettens Behandling?

Alviis.

Ja.

Werdahl.

At Retten har forseglet hos mig, og at dette Segl vedkommer mit Boe?

Alviis.

Ja.

Werdahl.

Har nogen fortalt Dig dette?

Alviis.

Nej.

Werdahl.

Saa Du troer det blot, fordi Du slutter Dig dertil af, hvad Du har seet og hørt?

Alviis.

Ja; og fordi De selv i Morges sagde, at de ikke kunde taale at see Seglet for den Dør.

Werdahl.

Naa! saa lær da heraf heller at spørge Dig for, end at gjøre falske Formodninger?

Alviis (afsides).

Hvorledes? Skulde jeg ogsaa her have taget Fejl? —

Werdahl.

Viid da, at jeg, Himlen være lovet! ikke er

fat-

fattigere, end at jeg tænker at efterlade Dig en god Lande fuld for Din Part.

Alvilda.

Min Gud! hvorledes hænger da alt dette sammen?

Werdahl.

Endelig fik vi da et fornuftigt Spørgsmaal. Det har vi længe ventet efter. Saa skal jeg da fortælle Dig, hvad der har givet Dig Anledning til denne elskværdige Fejltagelse. Seer Du! Jeg havde en god gammel Ven og Skolekammerat i Jylland. Hans Kone døer, og han har ingen Børn, ligesom jeg; ikke engang saadan en kjer Søstersøn som jeg. Saa tænker jeg ved mig selv, som saa: Du er nu gammel, og man kan ikke forlange af unge Mennesker, at de altid skal genere sig efter en gammel Mand for at holde ham med Selskab; og Selskab behøver Du dog. Hvad om Du fik ham herover for at røge en Pibe Tobak, og spille et Slag i Brettet med Dig om Aftenen? Jeg skriver ham til, og han kommer. Men hvad skeer? Det første, Manden gjorde, efter at han var kommet her for en Maaneds Tid siden, er, at han bliver syg, og lægger sig til at døe; og det er kun nogle faa Dage siden, vi begravede ham. Seer Du: det var hans Værelse; og Forseglingen angaaer hans og ikke mit Boe.

Al-

Alviis.

Gud! hvor jeg er skamfuld over denne Fejltagelse!

Werdahl.

Skamfuld? og jeg er saa glad derover. Denne lykkelige Fejltagelse har lært mig at kiende Dig endnu nøjere. Aldrig skal jeg glemme den.

Alviis.

Glem denne Daarlighed! glem den! jeg beder Dem derom.

Werdahl.

Glemme den? naa, glemmer jeg den, saa Gud glemme mig paa hiin Dag!

Alviis.

For alting, kjereste Onkel! for alt, hvad Dem kiert er! prostituer mig ikke! Tael ikke derom til noget Menneske!

Werdahl.

Hvad? Jeg skulde begrave en saadan Skat? jeg skulde ikke fortælle nogen, hvad for en kjer, fortræffelig, ejegod Søstersøn jeg har! Nej, nej, nej, min gode Carl! det gaaer i Evighed aldrig an. Det maae Folk vide. Farvel!

Alviis.

Jeg beder Dem endnu engang . . . . . .

Werdahl.

Farvel! Lad mig omfavne Dig endnu engang!

(om-

(omfavner ham.) Jeg kan ikke tie. Jeg kan ikke. Jeg kan ikke. Farvel! (gaaer).

Femte Scene.

Alviis (allene).

Atter en Fejltagelse! men en lykkelig Fejltagelse. Den Gang vare mine Formodninger urigtige. O! gid alle mine Formodninger vare ligesaa urigtige! Men bevære! O Caroline! Caroline! (sætter sig ved Bordet.) vidste Du, hvor inderlig jeg elsker Dig! (støtter Hovedet paa Haanden.) hvorledes jeg vil opoffre alt for Din Lyksalighed! (han seer Jenses Brev.) Et Brev! — uden Underskrift . . . . . blot et R! . . . . . (vender Brevet om, og seer Udskriften.) Til min Søster! . . . hvad kan det være? . . . . Bør jeg læse det? . . . . hvorfor ikke? . . . Jeg har jo faaet det i Hænder paa en ærlig Maade uden at lede i nogens Gjemmer for at stjele Deres Hemmeligheder fra dem . . . (læser.) "Deres Talenter "for Theatret har fundet Direktionens Biefald, og "der er ingen Tvivl om, at De jo bliver antaget. "Hvad jeg underhaanden kan virke, for at skaffe "Dem en god Gage, skal jeg ikke forsømme. Kjer"lighed befaler det, og det er jo dog til min egen "Fordeel. Naar min Gage lægges til den, som De "kan vente, saa har vi et rigeligt Udkomme, og intet "andet at sørge for end at gjøre hinanden lykkelige.

"Men

"Men lad dette blive en Hemmelighed imellem os "Jeg kysser Dem i Tankerne." Hvorledes? min Søster vil være Skuespillerinde? . . . . gifte sig med en Aktør! . . . Jeg ringeagter ingen Mand men dette havde jeg dog ikke ventet! . . . Gage! . . . hvortil behøver hun den? . . . . Hun har jo Formue nok . . . . Det er det eneste i Brevet, som jeg ikke forstaaer . . . . (betænker sig lidet.) . . . . Jo ved Gud forstaaer jeg det! . . . Hun tænker, at hendes Familie vil sætte sig imod hendes Hensigter, og skille hende ved hendes Midler, ifald hun ikke forandrer sit Forsæt. O! da kjender Du ikke Din Familie ret, min Pige! Aldrig skal det skee. Jeg vil bruge alle mine Overtalelser for at afholde Dig fra Dit Forsæt. Lykkes det mig ikke, da skee, hvad Skjebnen har besluttet! men giv blot Personen være Dig værdig! Der har jeg igjen taget Feil. Jeg troede, at hendes Hjerte var frit . . . . Men jeg hører, der kommer nogen. (Stikker Brevet i Lommen.)

Sjette Scene.

Alviis. Caroline. Fierval.

Caroline.

Beste Ven! jeg kommer for at sige Dem Farvel. Jeg maae forlade Dem.

Alviis.

Jeg veed det. Jeg veed det.

Caroline.

Har De fattet Dem noget. Er de roeligere?

Alviis.

Saa roelig, at jeg kan anstille Betragtninger over de Ord: Jeg maae forlade Dem.

Fierval.

Det røber ikke megen Roelighed.

Alviis.

O! Caroline! Caroline! Gid De kjendte mig aldeles, som jeg er!

Caroline.

Skulde jeg ikke med endnu større Grund kunde sige: Gid De kjendte mig!

Alviis.

O! jeg kjender Dem! jeg kjender Dem saa godt, som jeg kjender mig selv.

Caroline.

Det er at sige: De kjender mig ikke. De er blind, ikke alleneste for Deres faa men agtværdige Svagheder, men endogsaa for Deres mange fortræffelige Egenskaber.

Alviis.

Jeg siger igjen: De kjender mig ikke; endnu ikke. Men De skal, De maae kjende mig. Min Ven! De tager mig vel ikke ilde op, om jeg beder Dem lade os være allene.

Fier-

Fiervál.

Adeles ikke. Jeg gaaer.

Caroline.

Gaae ikke, kjere Fiervál! (til Alviis.) Lad os opsætte denne Samtale, hvorefter jeg længes ligesaa meget som De.

Alviis.

Og hvorfor opsætte den?

Caroline.

Blot til De bliver noget koldere.

Alviis.

Jeg er kold. Jeg skal anstille mig kold. Gaae ikke fra mig!

Caroline.

Vognen holder i Porten. Min Fader venter paa mig. Vi sees igjen i Eftermiddag.

Alviis.

Maaskee.

Caroline.

Intet maaskee. Jeg kommer upaatvivleligen.

Alviis.

De vil altsaa ikke høre mig?

Caroline.

I Eftermiddag, saameget som De behager. Farvel!

Alviis.

Ja saa! Farvel da! maae jeg geleide Dem? (byder hende Armen.)

Caroline.

Bliv, kiereste Carl! Herr Fierval har forekommet Dem, og tilbudet mig sin Arm.

Alviis.

De har ret. Det tænkte jeg ikke paa. (til Fierval.) Kiører De med?

Fierval.

Nej, jeg bliver her til Middag. Deres Søster har inviteret mig.

Alviis.

Det er besynderligt. Ja ja da! Altsaa to Ord, naar De har fulgt Frøkenen til Vogns.

Caroline (opmærksom)

Frøkenen!

Alviis.

Caroline, vilde jeg sige. Tilgiv mig!

Fierval.

Jeg skal komme strax. Behager De, min Frøken!

Caroline.

Farvel! og endnu engang: Fat Dem til i Eftermiddag. Begges Roelighed beroer paa en kold Forklaring af, hvad De finder utydeligt.

Alviis.

Jeg skal fatte mig. Vær vis derpaa beste Caroline! Farvel saa længe! (Caroline gaaer med Fiervol.)

Syvende Scene.

Alviis (allene.)

Velan da, kold, saa meget som mueligt. Men aldeles rolig? hvem kan fordre det af mig? Den der i min Stilling kan være rolig, han maa ikke elske som jeg. Min Rolighed er forbi. Den faaer jeg aldrig mere tilbage. Men Vished om Carolines Lyksalighed, og kan jeg kjøbe den for dyrt? At hun elsker Blinville, det er desto værre vist nok. Men elsker han ogsaa hende? O! det er umueligt, at han kan elske hende som jeg. Men hun har ingen Formue. Hendes Fader lever af sin Pension. Blinvilles Forfatning er, som han skriver, heller ikke brillant. Dog! det betyder intet. Kan han blot gjøre Caroline lykkelig, saa har jeg Formue for dem begge. Dette maae undersøges; undersøges paa en forsigtig Maade. Her gjelder det, at ikke stoele for meget paa sin egen Skarpsindighed; ikke at slutte for overilet, men at høre og lade sig oplyse.

Da

Ottende Scene.

Alviis. Fierval.

Fierval.

See her er jeg til Deres Tjeneste. Hvad har De at befale?

Alviis.

Min Ven! lad os sætte os ned. (De sætte sig ved Bordet.) At jeg er inderlig glad over at have truffet Dem igjen, og det her i mit Fædreneland, det haaber jeg, at De ikke tvivler om.

Fierval.

Jeg kjender Dem, og veed, hvor stort Deres Venskab er. Og dette Møde, der vel var uventet for Dem, men ikke for mig, er een af de behageligste Hændelser i mit hele Liv; og jeg maaler Deres Fornøielse efter den Glæde, jeg selv føler.

Alviis.

Jeg begriber ret vel nu, hvorledes jeg i Morges kunde lade mig forføre til at begaae den overilede Handling som jeg begik, og derved at fornærme Dem.

Fierval.

Hvor tidt skal jeg bede Dem om, at ikke tænke mere derpaa?

Alviis.

Ideerne om Emigrant og Fattigdom ere saa nær beslægtede, at jeg var overbeviist om, at de vare uadskillelige fra hinanden.

Fier-

Fierval.

Og dog veed De, at det ofte hænder sig, at Beslægtede ikke omgaaes med hinanden.

Alviis.

Denne Forbindelse af Ideer gjorde, at jeg glemte at man kan være fattig uden derfor at være en Betler; og — jeg Ubesindige! — saaledes behandlede jeg Dem.

Fierval.

Jeg haaber, at De har forlangt at tale med mig i en anden Materie; thi ellers nødes jeg til at afbryde Samtalen og at gaae.

Alviis.

Ja vist. Ja vist. Bliv altsaa! Kuns disse Ord for sidste Gang i den Anledning: Tilgiv mig! og vær min Ven, som tilforn! (rækker ham Haanden.)

Fierval (tager hans Haand.)

Mit Venskab er uforandret og uforanderligt.

Alviis.

Nu vel da! saa har jeg den Byrde mindre paa mig. De veed jo, kiereste Blinville! at Venskab har gjensidige Fordringer. Jeg venter, at De benytter Dem af Deres Rettigheder imod mig. Tillad mig at foregaae Dem med et godt Exempel, og at gjøre een af mine Fordringer paa Dem gjeldende.

Fierval.

Jeg kjender Venskabs Pligter, og er villig til at opfylde dem.

Alvilis.

Jeg fordrer blot Oprigtighed.

Fierval.

Venskab uden Oprigtighed er Stimands Adfærd. —

Alvilis.

Hvad De maaskee ønsker at holde skjult for enhver anden, det aabenbarer De altsaa mig? Blot en kort Fortælling om Deres ulykkelige Hændelser.

Fierval.

Den kan fattes saare kort. De veed, hvormeget jeg yndede Begyndelsen af den Franske Revolution; at jeg var een af de første, der bragte den nyfødte Frihed mine Privilegier til Offer. Ved Gud! jeg har aldrig gjort noget med større Glæde. Jeg gjorde det som i en Ruus; og hvo kan undre sig derover? Jeg var en Yngling paa 16 Aar. Men dette var ikke nok i een af de Smaaedespoters Øine, der, under Revolutions Tribunalets Authoritet tyranniserede den Deel af mit Fædreneland, hvor jeg havde mine Ejendomme. Jeg havde den Ulykke at være født adelig, og, hvad som endnu var værre i hans Øine, at være riig; jeg var følgelig ikke allene mistænkelig, men endog en Forræder imod

Na-

Nationen. Jeg maatte altsaa denonceres, og, hvad som endnu var en umiddelbar Følge deraf, arresteres, for at man kunde plyndre mine Ejendomme. Dette skeede, og man tog aldeles intet Hensyn enten til mine gjorte Opoffrelser, eller til den Omstændighed, at mine to ældre og eneste Brødre vare faldne under Republikens Faner i Kamp mod dens Fiender. Jeg blev dømt fra Livet. Denne Efterretning .... O lad mig offre min gode Moders Minde en Taare! .... (tørrer Øjnene.) .... lagde hende i Graven.

Alvilis.

Resten en anden Gang, ifald De heller ønsker det.

Fierval.

Resten er ganske kort. Samme Dag, som Dommen skulde fuldbyrdes, fandt jeg Lejlighed til at undvige. Om Nætterne vandrede jeg, om Dagen opholdt jeg mig i Skove eller Grøfter, og kom saaledes endelig over Grændserne og ind i Tydskland, hvor jeg i et Aars Tid opholdt mig paa forskjellige Steder.

Alvilis.

Men hvorledes kom De frem, da De formodentlig var blottet for Penge?

Fierval.

Den Ven, der hjalp mig til at flygte, gav mig Pen-

Penge; og havde lykkeligviis faaet fat paa nogle Papirer, der angik en Fordring, som jeg havde i Hamborg.

Alviks.

Og denne Fordring . . . . .

Fierval.

Er for det første min eeneste Ressource; ikke stor, men dog tilstrækkelig til mine Fornødenheder; ja kan endog give et Overskud.

Alviks.

Og Udsigterne for Fremtiden? . . . .

Fierval.

Jeg har Haab om at blive udslettet af Emigrantlisten, og at faae mine Ejendeele igjen. . . .

Alviks.

Og om alt dette slaaer Fejl, saa er jeg Deres Ven. De er her i et Land . . . .

Fierval.

Jeg har her i dette Land faaet Erstatning for alt, hvad jeg har tabt, saa vidt som muligt. Jeg er, saa at sige, indlemmet i en Familie, der gjør det muligt for mig at glemme Tabet af min egen. Jeg har her fundet Gjestfrihed, Venskab og . . . . .

Alviks.

Tael ud! hvad mere af Livets Lyksaligheder har De fundet?

Fier-

Fierval.

Jeg har fundet Deres gode Onkel, Deres elskværdige Søster, Dem og Caroline.

Alviis.

Og Caroline! . . . . O det er en Engel!

Fierval.

Vist nok en Engel! hvo kjender hende bedre end jeg, der næsten daglig har havt Lejlighed til at beundre hendes fortræffelige Egenskaber.

Alviis (afsides).

Hvilken Enthusiasme! Det er Kjerligheds Sprog, han taler.

Fierval.

Hvad fattes Dem?

Alviis.

Intet. Aldeles intet. Tilstaae mig, min Ven! De har fundet mere end Venskab; De har fundet noget, der er langt dyrebarere, fordi det hos Dem, som jeg er overbeviist om, er grundet paa Venskab; De har fundet Kjerlighed?

Fierval (studser.)

Hvoraf slutter De det?

Alviis.

O! jeg har seet det. Jeg har seet det. Jeg har læst i Deres og hendes Hjerter. Tilstaae mig det kuns! De elsker?

Fier-

Fierval.

Nu velan da! siden De dog har opdaget Hemmeligheden, saa vil, saa kan jeg ikke nægte at gjøre Dem min Tilstaaelse. Ja, jeg elsker. Tilgiv mig, elskværdigste Pige! jeg overtræder ikke Din Befaling, i det jeg tilstaaer, hvad her ikke længer er en Hemmelighed.

Alviis.

Hun havde befalet Dem at holde Deres Kjerlighed skjult for mig?

Fierval.

Ja.

Alviis.

Og hvorfor det? . . . O! hun tager Feil af min Tænkemaade. Kjender jeg anden Lykke end hendes?

Fierval.

I Morges, da hun endnu ikke havde paalagt mig Taushed, vilde jeg have gjort Dem deelagtig i min Lykke, og bedet om Deres Samtykke.

Alviis.

Og hvorfor gjorde De det ikke?

Fierval.

De forhindrede mig fra at tale reent ud; hørte kuns Halvparten af, hvad jeg vilde sige; og denne Halvpart tog De i en urigtig Meening.

Al-

Alvitis.

Fordømte Misforstand! Og hvorfor har De ikke siden forklaret Dem for Deres Ven?

Fierval.

Jeg vovede ikke at overskride denne elskværdige Piges Forbud. Hun befalede mig at ikke tale til Dem om vores Kjerlighed. Desuden veed Gud, hvor tungt mit Hjerte var, da jeg vilde aabenbare mig for Dem. Jeg følte og føler i dette Øieblik usigelig dybt, at min Ubesindighed fortjener at dadles.

Alvitis.

At elske en fortryllende Skabning, fortjener det at dadles?

Fierval.

De har følgelig ikke tabt Deres Agtelse for mig? De tilgiver mig altsaa?

Alvitis.

Tilgive Dem? Lær at kjende mig ret, og døm saa, om det er muligt for mig at troe, at min Ven behøver Tilgivelse.

Fierval.

Med Føie burde jeg have befrygtet, at min Tilstaaelse maatte fornærme Dem.

Alvitis.

Fornærme mig? . . . Hvorfor det? . . . . Bedrøve mig! det var en anden Sag. Men er jeg

ikke

ikke en Mand? og bør en Mand ikke vide at finde sig i, hvad der ikke kan forandres?

Fierval.

De har ret. De handler, som en Mand bør handle. Og jeg! hvorledes handler jeg? Jeg føler alt det bittre i Deres Anmærkning; men jeg undskylder Dem. Jeg fortjener Deres Bitterhed. Jeg burde i Tide have erindret, at jeg var fattig.

Alviis.

De fattig? De, hvis herlige Ejendomme snart ville blive restituerede?

Fierval.

Og om dette Haab slaaer Feil? Saa sagde De selv nylig.

Alviis.

Men jeg sagde derhos: Saa er jeg Deres Ven; og min Formue . . . .

Fierval.

Er jeg for stolt til at berøve Dem.

Alviis.

Jeg kjender Dem. Jeg ventede denne Stolthed hos Dem. Det er heller ikke med Dem, jeg agter at dele den; men Pigen, Pigen kan modtage uden Skam, hvad jeg altid har anseet mere som hendes end min Ejendom. Kuns, kiereste Blinville! een eneste Bøn! . . . .

Fierval.

Og den er? . . . . -

Alvilis.

Gjør hende lykkelig! saa lykkelig som nogen Dødelig kan blive. Paa dette Vilkaar, og dette eneste Vilkaar være Pigen Deres. Men viid, at jeg bliver Deres dødeligste Fiende, ifald De ikke opfylder Vilkaaret.

Fierval.

Vee mig! om hun nogensinde skulde kunde sige: Denne Sorg har Blinville forvoldet mig. Tak! alt for ædle Ven! (griber hans Haand.) Evig Tak! Jeg antager Vilkaaret.

Alvilis.

Saa gaae da! iil til den elskede Pige! fortæl hende, hvad De har hørt. Beed hende deraf at kjende mit Hjerte.

Fierval.

O! hun kjender det. Hvorofte har hun ikke med Henrykkelse meddeelt mig adskillige Træk af Deres ædle Karakteer!

Alvilis.

Gaae da! forlad mig! Lad mig være allene! Mit Hjerte er færdigt at briste. O! det er en haard Kamp. Det koster! Nødig vilde jeg, at De skulde være Vidne til min Svaghed. De maatte troe, at jeg angrede . . . . .

Fier-

Fierval.

Men jeg begriber Dem sandelig ikke . . . .

Alviis.

Begriber De ikke Vægten af min Opofrelse? At afstaae en Engel som Caroline!

Fierval.

Caroline?

Alviis.

Ja, Caroline! Men jeg har gjort, hvad en Mand bør gjøre, og det er min Trøst. Gaae, min Ven! gaae! jeg beder Dem.

Fierval.

Hvad er det, De der siger om Deres Caroline?

Alviis.

Min Caroline? . . . O! ja; engang var hun min . . . . Det er forbi . . . . Ikke mere min . . . . Deres Caroline! . . . .

Fierval.

Min Gud! vil De dog aldrig lade af med at danne falske Formodninger? Hvem har talt om Caroline? Hvem har tænkt paa at berøve Dem hende?

Alviis.

Hvad? hvordan? Det er ikke Caroline, vi talte om? De elsker ikke Caroline? . . . Caroline elsker ikke Dem?

Niende Scene.

De forrige. Clementia.

Fierval.

De kommer ret belejligt, kjæreste Clementia! for at beroelige Deres Broder! Jeg overlader dette Arbejde til Dem. Jeg kan ikke gjøre det uden at overtræde Deres Befalinger. Tillad mig at sige Dem, førend jeg gaaer, at han med sin sædvanlige Skarpsindighed har udfundet, at jeg vil berøve ham hans Caroline; at jeg elsker hende.

Clementia.

Hvorledes hænger det sammen?

Fierval.

Han har formelig afstaaet hende til mig. Resten behager han selv at forklare. Stil hans Sind i Roelighed, beste Frøken! De kan gjøre det med to Ord. (kysser hendes Haand.) Jeg beder Dem indstændig derom, Farvel! (Gaaer.)

Tiende Scene.

Clementia. Alviis.

Alviis.

Forklar mig Sagen, kjæreste Clementia! hjelp mig ud af dette Vildereede: Sig mig: elsker Blinville! . . . . .

Clementia.

Jeg har Grund til at troe det.

Alviis.

Elsker han Caroline?

Clementia.

Naa Gud skee lov! at du eengang er kommet til at spørge. Spørg kuns du! Jeg skal nok svare.

Alviis.

Saa svar mig da! Elsker Blinville Caroline? spørger jeg.

Clementia.

Jeg svarer: Omtrent saaledes, som du elsker mig.

Alviis.

Elsker Caroline Blinville?

Clementia.

Omtrent saaledes, som jeg elsker dig.

Alviis.

Der er altsaa ingen Kjærligheds-forstaaelse imellem dem?

Clementia.

Fy, min kjære Broder! Hvor kan du falde paa en saa fornærmende Tanke?

Alviis.

O! jeg er lykkelig! jeg er lykkelig!

Clementia.

Atter har min Herr Broder løbet surr med al sin Forstand.

Alvilia.

Caroline elsker altsaa mig, og ikke Blinville?

Clementia.

Hun har Høiagtelse for ham. Hun anseer din Ven for sin Ven; hvad hun anseer dig for, det burde du forlænge siden have bemærket, ifald du ikke var blind.

Alvilia.

Ja vist er jeg blind! stokblind! saa blind, at jeg heller ikke har seet den Forandring, der er foregaaet med dig. Du er ikke mere den ligegyldige, den letsindige Pige som forhen. Ogsaa du elsker.

Clementia.

Og denne Forandring, som du behager at kalde det, er den dig ubehagelig?

Alvilia.

Det kan jeg just ikke sige. Men .... bedste Clementia! du har gjort mig usigelig lykkelig. Tillad mig nu ogsaa at tale noget med dig om, hvad der angaaer din Lykke.

Clementia.

Meget gierne. Det er just det jeg ønsker. Men svar mig først paa eet Spørgsmaal: Hvad har givet dig Anledning til den fornærmende Mistanke om en Kjærlighedsforstaaelse imellem Caroline og Fierval.

Alviis.

Adskillige Omstændigheder; saasom den Varme, hvormed de tale om hinanden.

Clementia.

Det er et smukt Argument; og det gjør ikke min Herr Broders Skarpsindighed og Menneskekundskab megen Ære, at han ikke kan skille Venskabs og Kjærligheds Varme fra hinanden. Det kommer mig dog for, som om den eene var en Smule mere heed end den anden.

Alviis.

Det er sandt nok, hvad du der siger. Og jeg samtykker gjerne i at ansees for mindre skarpsindig, naar jeg i dets Sted er mere lykkelig.

Clementia.

Er det da den eeneste Grund, du har bygget din Bygning paa?

Alviis.

Langt fra. Dernæst den Guldkjæde, som han har foræret hende.

Clementia.

Ja det er en grævsalig Omstændighed. En Foræring betyder altid Kjærlighed. Det forstaaer sig.

Alviis.

Ikke just altid. Men tilstaae mig dog, at denne Grund ikke var saa aldeles urimelig.

Clementia.

Den var rigtig nok ikke saa urimelig, som den var fornærmende. Saa vid da, at det er en Present af ham til Carolines Fødselsdag. Vi gav hende allesammen noget efter Skik og Brug, og han vilde ikke være den eneste, der kom tomhændet.

Alvilda.

Ogsaa dette lader sig begribe. Og jeg bekjender oprigtig, at jeg burde have undersøgt og underrettet mig om alt dette, førend jeg dømte.

Clementia.

Og det kunde saa magelig have skeet ved et Par Spørgsmaal. Men dem er min Herr Broder saa stor en Hader af.

Alvilda.

Ikke længere! Ikke længere. Du skal see, at jeg herefter ikke mere skal dømme og gjøre Slutninger, førend jeg har gjort de fornødne Spørgsmaal.

Clementia.

Deri gjør du meget klogt. Det er en slet Dommer, der dømmer først, og holder Forhør bag efter.

Alvilda.

For at vise dig, hvor ærlig jeg agter at holde dette Løfte, saa lad mig gjøre dig et Spørgsmaal.

Clementia.

Meget gjerne. Var du Dommer; jeg skal finde mig i at være Delinqvent.

Al-

Alviis.

Erindrer du dig et vist Portrait?

Clementia.

Hvad for et Portrait?

Alviis.

See hvor fremmed! . . . Et Mignaturportrait; bestemt til en vis Kapsel, der hænger i en vis Guldkjæde.

Clementia.

Dette Portrait forurolliger dig da ogsaa?

Alviis.

Nu ikke mere. Men jeg ønsker dog at vide Sammenhængen dermed.

Clementia.

Den kan jeg let oplyse. Men tillad mig først at anmærke, at min Herr Broder har luret.

Alviis.

Luret?

Clementia.

Ja ret luret. Og det er ikke smukt at lure sig bag paa Folk for at bestjele dem.

Alviis.

Du tager Feil, kjære Søster! det var ikke forsætlig.

Clementia.

Stjel mine Penge fra mig, det kan jeg tilgive. Men lad mig beholde det Fred, som jeg vil, at andre ikke skulle vide.

Al-

Alviis.

Du gjør mig, ved Gud! Uret. Jeg kom ind, uden at du og Caroline hørte mig, just som du toeg Portrætet ud, og gjemte det.

Clementia.

Og du kom strax hen til os? gjorde du?

Alviis.

Nej. Jeg maae tilstaae, at jeg ikke var mig selv mægtig. Jeg blev noget staaende.

Clementia.

For at høre?

Alviis.

Jeg var inderlig begjerlig efter at opdage Sammenhængen med dette Portræt, der syntes at være en lykkelig Rivals.

Clementia.

Denne Indbildning undskylder dig ikke. Tak da med eet at holde et Speil for dine Øine, hvori du kan see dit eget Forhold — (tager et Papiir op af Lommen) — saa leverer jeg dig der Portrætet. Farvel!

Alviis (tager Papiret.)

Bliv, kjære Søster! jeg beder dig.

Clementia.

Jeg gaaer og overlader dig til dine egne Betragtninger. (Gaaer.)

El-

Ellevte Scene.

Alviis (alene)

Søster! Søster! du beskjemmer mig! — (aabner Papiret) — hvad seer jeg? — mit eget Portræt! O jeg Daare! jeg Ubesindige! Jeg er værre end den, der frygter for sin egen Skygge. Dette Portræt var bestemt for Caroline! Caroline vilde bære det paa sit Bryst! Min Ven havde skjænket hende Indfatningen dertil! . . . til mit Portræt! . . . O Caroline! Caroline! hvor jeg har fornærmet dig! Kan du vel tilgive mig? (I det han vil vikle Portrætet ind seer han, at der er noget skrevet paa Papiret.) Hvad seer jeg? . . . Carolines Haand! . . . Carolines Underskrift! . . . (læser.) "Uagtet jeg har været næsten "utrøstelig over mit Tab, saa har jeg dog fundet een "Betragtning, der næsten trøster mig, og som, inden kort Tid, vil forjage al min Sorg; og jeg haster "med at melde dig samme, for at lade dig tage Deel "i min Glæde. Jeg venter med Utaalmodighed paa, "at det lille Væsen skal see Dagens Lys, der skal indtage Faderens Sted, som jeg var nær nok til at "elske saa højt. Jeg skal give denne lille Skabning "Faderens Navn; jeg haaber, at den skal blive lige"saa smuk som han; men jeg smigrer mig med det "Haab, at den vil blive mindre utaknemmelig, og at "den aldrig vil forlade mig. Caroline." . . . .

Drøm-

Drømmer jeg eller er jeg vaagen? Caroline! Caroline! hvad er det? Er din Svaghed gaaet saa vidt? . . . O jeg elendige Menneske! Saa spiller man da Gjæk med mig, og min Søster er i Ledtog med for at narre mig? . . . Dog! det maae jeg undskylde. Caroline er hendes Veninde, og Clementias Ubetænksomhed kjender jeg . . . O gid jeg aldrig havde seet Dannemark mere! . . . Dette raaber om Hevn . . . Men, min Sjel kjender ikke til Hevn. Med Velgjerninger vil jeg hevne mig. Forlade mit Fødested, det forstaaer sig. Umuligen kan jeg, efter denne Opdagelse, leve længere her; men jeg skal efterlade mig det Minde: Han bar sin Skjebne som en Kjek, og hevnede sig som en ædel Mand. Nu roelig! Roelighed behøves for at fatte en Beslutning der er dig værdig. (Lægger Portrætet i sin Brevtaske og Brevet i Lommen.)

Tolvte Scene.

Alviis. Jens.

Jens.

Man venter efter Herren med Maden.

Alviis.

Jeg kommer. Men først noget i den friske Luft, for at kunne fatte mig efter dette græsselige Slag. (Gaaer ud af den almindelige Udgang.)

Tret-

Trettende Scene.

Jens (alene.)

Mon jeg skal troe, at mit Brev endnu er her? (leder derom paa Bordet og i Stuffen.) Fanden fare i det, er det ikke borte! Hvad mon nu den gamle Stær vil gjøre med det? Mon han vil have det til Model? Nu skal man vel see, at der er nogen, der skriver Kjærlighedsbreve til ham, eller sætter ham i Bekostning med at svare! Sov du kuns roelig for det, Kammerat! Imidlertid var jeg dog tilfreds, at Fanden havde ham, og at jeg havde mit Brev. Skal jeg nu til at skrive et andet, saa bliver det ikke halv saa godt som dette. Det veed jeg. Jeg kjender mig selv. Ikke for det jeg jo nok kan skrive Breve saa godt som nogen anden, i hvad Materie, jeg vil. Men dette var nu saa gandske ypperligt. Vilde jeg give mig af med Bogskriverie, jeg skulde snart skrive en Brevbog saa tyk som Bibelen, saa at de Lærde skulde kalde mig Werfet den anden. (Gaaer.)

Fjer-

Fjerde Act.

Første Scene.

Werdahl. Fierval. Clementia.

Werdahl.

Jeg forstaaer mig aldeles ikke paa din Broder, min Pige! Hvad fattes ham dog?

Clementia.

Fluer i Hovedet, kiære Onkel! slet intet andet.

Werdahl.

Sad han ikke derved Spilleborder og grundede, som om han vilde forbedre Salig Macholts Bog om Cirkelens Qvadratur.

Clementia.

Det var nu vel ikke hans Mening; jeg troer snarere, at han kunde see paa Stegen, at Kokkepigen havde lagt en Plan, og den vilde han udstudere.

Fierval.

Det er Skade for den fortræffelige unge Mand, at han er falden til den Daarlighed.

Werdahl.

Ja vist nok Skade, men ingen ubodelig Skade. Den Daarlighed maae han vænnes af med, og det er vel ikke saa vanskelig en Sag.

Fierval.

Maaskee vanskeligere end man forestiller sig.

Cle-

Clementia.

Efter min Mening maae han være sin egen Doctor; det er at sige: Man maae lade ham have nogenledes frit Spillerum for sin Galskab, og lade ham drive den saa vidt, som han kan. Jeg haaber, at han paa den Maade endelig skal gjøre det saa galt, at han tilsidst lære at kjende sig selv.

Fierval.

Jeg bifalder Deres Mening beste Clementia! dog tilleder De mig at gjøre den Anmærkning, at man maae sørge for, at han ikke kommer til at gaae saa vidt, at han bliver en Fabel for Byen.

Werdahl.

Saa maae det være. Den eiegode brave Fyr! skulde vi lade ham prostituere sig? Han der i Dag har gjort saadan en elskværdig Galskab, hvorfor jeg holder saa ubeskrivelig meget af ham?

Clementia.

Ja, der skulde nu ogsaa hans Hoved til at finde paa den Idee; at skrive Hof- og Stads-Retten til om noget, der ikke existerede, fordi han saae en forseglet Dør. Men hvad sagde man i Retten om dette Brev?

Werdahl.

De loe rigtig nok deraf, men hele Verden holdt imidlertid Lovtale over ham, som han, ved Gud, ogsaa har fortjent.

Fier-

Fiervál.

De maae dog tillade mig at bede Dem, ikke at tale for meget om den Historie, naar han hører derpaa.

Werdahl.

Og hvorfor ikke? den gjør ham jo ingen Skám.

Fiervál.

Rigtig nok, men det ydmyger ham, at han har taget saaledes Feil; han, hvis eeneste Svaghed det er, at troe sig mere skarpsindig end andre.

Clementia.

Gandske rigtig. Jeg saae ved Spisebordet, hvorledes Deres Fortælling nedtrykkede ham; og jeg forener mine Bønner med Fiervals i den Henseende.

Werdahl.

Som I vil, som I vil, Børn! Jeg skal tie stille dermed saa meget, som jeg kan, men jeg svarer Jer ikke for, at det jo vel een eller anden Gang plumper mig ud af Munden. Jeg er alt for glad over hans Fusentasterie, til at jeg kunde glemme det saa let. Men hvor bliver han af? Hvad mon han nu tager sig for?

Fiervál.

Han sad ved Spisebordet, og læste i den Berlingske Avis.

Clementia.

Den behøver vi da ikke at foruroelige os over; for i den skal han nok lade være at finde nogen Plan.

Wer-

Werdahl.

Hør Børn! I maae see til at muntre ham op.

Fierval.

Saa meget som det staaer i vores Magt; men det er et vanskeligt Arbejde med Folk, der danner sig selv Bekymringer uden at have dem.

Werdahl.

Jeg gaaer nu ind for at tage min sædvanlige Middagsluur, og saa skal jeg sende ham ind til Jer. (Gaaer)

Anden Scene.

Clementia. Fierval.

Clementia.

Nu, min Ven! De er da ikke længere Carolines Elsker; saa vidt er da min Broder kommet i Historien.

Fierval.

Jeg begriber sandelig ikke, hvad det er for et Uheld, der gjør, at han altid træffer det urigtige.

Clementia.

Og aldrig det rigtige. Det var imidlertid en farlig Rival, han havde behaget at give mig, og jeg begyndte ret at blive bange.

Fierval.

De spøger. Caroline er en uforlignelig Pige, en Engel; men hvor er det mueligt, at Clementia kan frygte for nogen Rival?

Cle-

Clementia.

Jeg er ikke forfangelig nok til at stole paa mine egne Yndigheder, men maaskee svag nok til at stole paa Deres Bestandighed.

Fierval.

Clementia! er det muligt at aflade at elske Dem, naar man eengang har elsket Dem?

Clementia.

O ja! De har først nyelig begyndt; og hvor faa ere ikke de Mennesker, der holde ud, hvad De begynde?

Fierval.

Jeg svær Dem til at . . . .

Clementia.

Tys! jeg forlanger ikke Deres Eed. Usoeret er best; og jeg vil troe Dem paa Deres Ord. Men De seer nu blot mine gode Egenskaber. Naar De engang begynder at opdage mine Feil . . . .

Fierval.

Clementia har ingen Fejl.

Clementia.

Tys! det var en Hofmands Sprog; det Sprog frabeder jeg mig. Vist nok har jeg mine Feil, som andre Mennesker, skiøndt jeg smigrer mig med, at de ere ikke af de allerstørste. De vil engang udfinde dem. De har Forstand nok dertil, og . . . .

Fier-

Fierval.

O ja! jeg har Forstand, det har jeg mærket, og begyndt paa nogen Tid at faae lidt Agtelse for min egen Forstand. En Dosmer elsker ikke en Pige som Clementia.

Clementia.

Jh! paa samme Grund kan jeg jo ogsaa være stolt af min Forstand.

Fierval.

De smigrer selv, og kalder mig en Hofmand, naar jeg taler Sandhed. O Clementia! Clementia! Jeg kræver Gud til Vidne paa, at Deres Lyksalighed skal være Maalet for alle mine Bestræbelser. De er Godheden selv. Har De ikke tilgivet mig en Feil, som jeg neppe nogensinde vil kunne tilgive mig selv?

Clementia.

Det veed jeg ikke et Ord af. Jeg er ikke saa villig til at tilgive. Siig mig: denne Feil er . . .

Fierval.

At have vovet at anholde om Deres Haand og Hjerte, førend den Sag var afgjort, hvorpaa min borgerlige Stilling for Fremtiden i Verden beroer.

Clementia.

Kommer De nu igjen til den Streng, som jeg en Gang for alle har forbudet Dem at berøre?

Fierval.

De er riig! . . . . .

Clementia.

Ulykkelig er den Pige, der er riig for sig selv, og ikke for sin tilkommende Mand og Familie!

Fierval.

Og jeg er fattig!

Clementia.

En Mand med Deres Evner og Kundskaber er aldrig fattig.

Fierval.

(Kysser hendes Haand med Hastighed.)

Ubeskrivelig gode Pige! De ikke alleneste tilgiver, men De gjør meget mere: De undskylder; og jeg er lykkelig over al Maade. Kuns een Ting mangler der mig til min fuldkomne Lyksalighed.

Clementia.

Jeg troede, at der manglede intet. Hvad kan man da gjøre for at faae den fuldkommen?

Fierval.

Giv mig Deres Tilladelse til at udbede mig Deres Broders Samtykke!

Clementia.

Det tager jeg mig vel i Agt for. Det er noget som jeg selv vil gjøre.

Fierval.

Behag da at gjøre det jo før jo heller!

Clementia.

Hør, min Ven! min Broder er i Dag blevet

narret med alle sine Opdagelser. Jeg vilde saa gjerne unde ham den Triumph, at han dog eengang havde udfundet noget, som var rigtigt.

Fierval.

Og dette, haaber De, vil lykkes?

Clementia.

Jeg skal tale saa tydelig for ham, som jeg vel kan, uden at sige Ordet reent ud, saa vil han dog vel kunne gjette sig frem til Resten; han, hvis hele Bestræbelse gaaer ud paa at gjette! og kan man ellers slutte sig frem efter noget af, hvad han siger, saa er han nok i den Post temmelig paa Vejen.

Fierval.

Jeg roeser Delikatessen i Deres Fremgangsmaade. Idelige Fejlslutninger vilde ydmyge ham for meget.

Clementia.

Det er netop min Mening. Jeg haaber, at min lille Krigslist skal lykkes, uden at han skal mærke, at det er en anlagt Plan.

Fierval.

Har jeg noget at iagttage ved denne Sag?

Clementia.

Intet uden at være passiv og ikke at røbe mig. Den største Vanskelighed er hæver, da han veed, at De ikke er hans Medbejler hos Caroline.

Fier-

Fierval.

O! Clementia! De forøger min Lykke ved at lade mig erfare denne søsterlige Omhu for Deres Broder, min Ven.

Clementia.

Kan jeg vel ønske mere i Verden, end at anvende alle mine Kræfter paa at gjøre en saa kiær Broder lykkelig? og Dem

Fierval.

(Griber hendes Haand, og kysser den.)

Elskværdige Pige!

Clementia.

Der kommer han ret tilpas.

Tredie Scene.

De forrige. Alviis (med en Avis i Haanden.)

Alviis.

(Afsides i det han seer, Fierval kysser Clementias Haand.)

Stakkels Blinville! hun er ikke for dig! hun er borte! Jeg veed ikke, hvorledes det var, at den Plan kom mig i Hovedet i Morges; men jeg har maattet slaae en Streg over den.

Clementia.

(Med en [illegible] Stemme.)

Min Broder! du overrasker mig.

Alviis.

Det var ikke min Hensigt, endskiøndt det for-

nøier mig at have overrasket dig imod min Villie. Jeg er det glad over, at du anseer min Ven som din anden Broder.

Clementia (afsides til Fierval.)

Han er uforbederlig.

Fierval.

Jeg er stolt af Deres fortræffelige Søsters Venskab. Det udgjør mit Livs Lyksalighed.

Clementia.

De taler alt for tydeligt, kiere Fierval!

Alvilda.

Venskab kan gives til mange, uden dog at formindskes. Men der gives een Tilbøielighed, som ikke kan deles, og den havde jeg ønsket Dem af min Søster.

Fierval.

De har ønsket mig endnu meer end deres Søsters Venskab! O! lad mig omfavne Dem derfor!

Alvilda.

Man gjør saa mange Ønsker i Verden; neppe eet af tusende opfyldes.

Clementia.

Der gives dog Ønsker, som ere saa fornuftige, at man ikke alleneste kan, men endogsaa bør vente dem opfyldte; og som virkelig opfyldes.

Alvilda.

Det har ikke været min Lod i Verden. Skjeb-

nen

nen har villet, at jeg skulde see Opfyldelsen af mine inderligste Ønsker gandske nær. Det var kuns optiske Bedragerier, der forsvandt i en Haandevending.

Clementia.

Men; min Broder! er du vis paa, at du altid har seet rigtig? og at du aldrig har dreiet Maskinen om, og saaledes selv været Skyld i, at Illusionen er forspundet?

Alviis.

Jeg kan tage Feil. Jeg kan bedrage mig. Det er Menneskelighedens Lod. Jeg tilstaaer endog, skjøndt med Undseelse, at dette har været Tilfældet med mig et Par Gange i Dag.

Fierval.

Men tilstaae da ogsaa tillige, at det meest klarseende Menneske ofte handler som den Blindeste, og at han ikke mærker de Ting, der ligge lige for hans Fødder, førend han er faldet over dem.

Alviis.

Anmærkningen er sand; men Anvendelsen, ifald den gjælder mig, urigtig.

Clementia.

Ikke saa urigtig, som du forestiller dig. For Exempel: Lad os blive ved den Materie, som vi havde begyndt paa. Du taler om det Venskab, som jeg bærer for Fierval, og det paa en Maade, som om du ønskede, at dette Venskab var af en anden Art, og en mægtig Hoben større.

Al-

Alvils.

Bedste Clementia! Herom en anden Gang, naar du behager.

Clementia.

Og hvorfor ikke nu strax? Jeg synes, at vi var kommet saa godt i Gang med den Materie.

Alvils.

En anden Gang! jeg beder dig. Gud veed at jeg længes lige saa meget som du efter at have en alvorlig Samtale med dig.

Fierval.

Og Øjeblikket er nu saa beqvemt dertil. Tillad mig at gaae!

Alvils.

Nej bie! Det vil lede mig for langt fra mit Øjemeed; og jeg har Ting af større Vigtighed at tale med Dem om. Altsaa en anden Gang, kjære Søster!

Clementia.

En anden Gang bliver du ligesaa gal, som du er i Dag.

Alvils.

Der er Øjeblikke, hvori den klogeste Mand maae bære sig ad, som om han var afsindig. Tænk dig om. Du veed alt, hvad jeg veed; og du bør kunne slutte, hvad jeg maae lide.

Cle-

Clementia.

Jeg veed intet andet, end at du er forstyrret i Hovedet. Bliver du saaledes ved, saa maae man tilsidst indsperre dig.

Fierval.

Har De tabt al Deres Fortrolighed til Deres Søster? Er det muligt at have et inderligere Venskab, end det hun bærer for Dem. Hvorfor ikke betroe hende Deres Bekymringer? . . .

Clementia.

Kjæreste Broder! for al den broderlige Kjærlighed, du . . . . .

Alviis.

Clementia! o! jeg elsker dig usigeligen, og jeg kjender dit søsterlige Hjerte. Men jeg beder dig endnu paa det indstændigste, opsæt din Samtale med mig til en anden Gang, og lad mig være alene nogle faa Øjeblikke med vores Ven!

Clementia.

Jeg giver efter, siden jeg mærker, at jeg gjør forgjeves Modstand. (Til Fierval, i det hun gaaer.) Siig ham alting. Jeg tillader det.

Fierval.

Gud velsigne Dem! elskværdigste Clementia!

(Clementia gaaer.)

Fjerde Scene.

Alviis. Fierval.

Alviis.
(Udskides i det han sætter sig)

Nu gjelder det om at være kold. (Høit.) Min Ven! jeg behøver Deres Bistand.

Fierval (sætter sig.)

Gud være lovet! Befal over Deres Ven! I et hvert Tilfælde, hvor jeg kan udrette noget for Dem, vil De finde mig troefast, ærlig, taus og forsigtig.

Alviis.

Jeg veed det. Jeg kjender Dem; og jeg føler i dette Øjeblik, hvor lykkelig jeg er at have en Ven, som jeg kan stole paa.

Fierval.

De gjør mig gandske nysgjerrig. Skynd Dem at tilfredsstille mig.

Alviis.

Forend jeg gaaer videre, fordrer jeg Deres Taushed.

Fierval.

Betinget eller ubetinget?

Alviis (betænker sig noget.)

Ubetinget. Var De gift; eller havde De en Elskerinde, som jeg kjendte, vilde jeg, at De toeg hende paa Raad med Dem.

Fierval.

Velan! saa tillad mig at sige . . . .

Alviis.

Fald mig ikke ind i Talen, men hør opmærksom paa, hvad jeg har at bede Dem om.

Fierval.

Det skal jeg, men paa det Vilkaar, at De siden tillader mig at tale, og lover mig at høre.

Alviis.

Jeg antager Vilkaaret. Altsaa til Sagen. Jeg læser her i Avisen denne Paragraph: Et Lyststed i en eensom afsides Egn, tjenligt for en liden Familie, er at faae til Kiøbs eller Leje. Man henvender sig til . . . . .

Fierval.

Nu, og dette Lyststed?

Alviis.

Kiøber De for mig.

Fierval.

Tillad mig, min Ven! at sige, at jeg aldeles ikke billiger dette Forehavende. Hvorfor begrave Dem i en eensom afsides Egn? Eenlighed er ikke tjenlig for Dem.

Alviis.

De forstaaer mig ikke. De kiøber Stedet, men ikke mit Navn. Mit Navn maae ikke nævnes. Prisen

sen overlader jeg til Dem selv. Der har De Avisen. De seer der, hvem De har at handle med.

Fierval.

De agter ikke selv at boe her?

Alviis.

Tillad, at dette Spørgsmaal bliver ubesvaret. Beboerne skulle nok indfinde sig, naar Tid er.

Fierval.

Velan! jeg fordrer ikke større Fortroelighed, end De selv behager at skjænke mig.

Alviis.

Nu videre: De sørger for, at Stedet bliver istandsat, ifald det trænger dertil; og De møblerer det med alle Fornødenheder.

Fierval.

Ogsaa det skal jeg besørge. Men hvorledes?

Alviis.

Som om det var til mig selv. Smukt og komplet.

Fierval.

Intet skal komme til at mangle, naar De kuns ikke vil bryde Dem om Bekostningerne.

Alviis.

Penge skal De faae, saa mange som De behøver og forlanger.

Fierval.

Men vil De ikke selv være paa Raad med?

Al-

Alviis.

Jeg stoler paa Deres Gout, og overlader alting til Dem.

Fierval.

Det er en vanskelig Commission. Gid jeg havde vel udrettet den!

Alviis.

Jeg sagde: at alting maatte være komplet. For at give Dem en Idee, om hvad jeg forstaaer ved Ordet komplet, nødes jeg til at nævne et Møbel for Dem, som De ingenlunde maae forsømme at anskaffe.

Fierval.

Og dette Møbel er? ....

Alviis.

En Vugge.

Fierval.

En Vugge? Dette forekommer mig noget komisk. Spøger De?

Alviis.

Som jeg siger. En Vugge, og alt hvad dertil hører.

Fierval.

Dog vel ikke Barnet med?

Alviis.

Lad os tale alvorligt! jeg beder Dem. Alting maae være smukt og fuldstændigt. Ingen Ting maae mangle.

Fier-

Fierval.

En besynderlig Commission at give en Ungkarl! Men tillad mig at gjøre een Anmærkning: Det synes mig at være noget for tidligt. Husk paa, at De er først kommet hertil i Aftes.

Alvilis.

Uden at indlade mig videre paa Deres Anmærkning, siger jeg Dem, at det haster; og jeg byder Dem, at ikke spilde Tiden.

Fierval.

Som De behager. Men betænk dog, hvad De vover!

Alvilis.

Vover? jeg vover intet derved.

Fierval.

Det være langt fra mig at ville udforske Dem; men Venskab byder mig at sige, at jeg vel begriber, hvorledes De, som et ungt Menneske, kan have begaaet en Svaghed; men jeg kjender ikke Deres Forstand igjen, naar De saaledes vil sætte Dem i Fare for at blotte Deres Svaghed her i Landet, da det staaer i Deres Magt at holde den evig begravet i Mørket i et fremmed Land, uden derfor at forglemme de Pligter, der hviler paa Dem imod een uskyldig og to ulykkelige Skabninger.

Alvilis.

De er paa et falsk Spor, kjære Ven! men jeg

maae.

maae lade Dem blive det. Dernæst erkyndiger De Dem her i Byen om en meget habil og duelig Gjordemoder, samt en sund og frisk Amme.

Fierval.

Sagen bliver alt mere og mere moersom. Men betænk, at jeg ikke forstaaer mig paa at examinere dem.

Alvild.

De spøger! og Sagen er, ved Gud! alt for alvorlig til at afferdiges med Spøg.

Fierval.

Sagen maae være saa alvorlig i Deres Øjne, som den vil; saa maae De dog ikke tage det ilde op, at jeg finder det yderst komisk, at den første Commission, som min Ven giver mig, er den at skaffe Gjordemoder og Amme. Og De maae holde mig tilgode at jeg leer deraf.

Alvild.

Lee saa meget, som De behager, naar De kuns opfylder min Begjering. De gjør saadan Aftale med disse Folk, at de holde sig færdige til at reise ud paa Lystslottet ved allerførste Vink.

Fierval.

Nu, jeg faaer see at udrette denne Commission, saa løjerlig saa den end er. Man lærer dog immer noget derved; og hvem veed, naar jeg maaskee engang kan komme til at gjøre Brug af en saadan Lærdom?

Alvils.

Dette er da Hovedsagen. Men der er mangfoldige andre Smaating, som man ikke strax tænker paa; og dem overlader jeg til Deres egen Omsorg.

Fierval.

Jeg skal ikke mangle; men

Alvils.

Apropos! De sørger for alting for, at Børnetøjet bliver fiint, moderne og smukt. Kjøb dertil alt, hvad De vil; men saa snart som muligt. De faaer vel sagtens opspurgt en Syepige eller Sykone, der forstaaer sig paa det Arbejde, og som trænger at fortjene noget. Prut ikke med et saadant fattigt Menneske! Det er dyre Tider. Alting er kostbart; og det er Synd at betale dem saaledes, at de maae arbejde og sulte paa eengang.

Fierval.

Frygt ikke derfor! Det er ikke min Maade at prutte om Arbejdslon. Men tillad mig eet Spørgsmaal uden at fortørnes derover!

Alvils.

Jeg er Deres Ven, og kan altsaa ikke vredes over Deres Indvendinger.

Fierval.

Har De ogsaa vel betænkt, hvad De gjør? og veed De med bestemt Vished, hvorfor De gjør disse Anstalter?

Al-

Alviis.

Ja, min Ven! alting er vel overlagt, og der fattes intet andet, end at De er mig behjelpelig i Udførelsen af min Plan.

Fiervål.

Altsaa bør jeg troe Dem, og opfylde Deres Begjering, saa godt som jeg kan.

Alviis.

Befael over mig igjen, naar De behager! — Saa er da den Sag afgjort! (afsides.) Gud! hvad det koster mig at holde Contenance! (høit.) Farvel! (reiser sig.)

Fiervål.

Ikke endnu. De glemmer vores Vilkaar.

Alviis.

Vilkaar? hvilket?

Fiervål.

At De igjen skulde høre, og tillade mig at tale.

Alviis.

Nu saa tal da! jeg hører!

Fiervål.

De er da nu overbeviist om, at jeg ikke er Deres Medbejler hos Caroline?

Alviis.

Tilfulde. (Afsides.) O gid han var det! saa vidste jeg dog, hvem der var den lykkelige.

Fier-

Fierval.

De er nu atter urolig.

Alviis (bivner sig.)

Jeg er gandske roelig. Vibert, min Ven!

Fierval.

Følger det nu deraf, at jeg er aldeles ligegyldig for Kjærlighed, og at mit Hjerte er frit?

Alviis.

De elsker? kjæreste Blinville!

Fierval.

Ja, og det en Engel! Deres Samtykke, min Ven!

Alviis.

Det glæder mig. Usigeligen glæder det mig. Men hvortil mit Samtykke?

Fierval.

Upaatvivlesigen. -

Alviis.

Det forstaaer jeg ikke. Dog velan! det har De. Ak! saaledes forsvinde mine gladeste Drømme. Lad saa være! min Ven bliver lykkelig, uagtet det ikke skeer paa den Maade, jeg ønskede! Jeg havde bestemt min Søster for min Ven.

Fierval.

Er det muligt? o De gjør mig usigelig lykkelig!

Alviis.

Og Gjenstanden for Deres Kjærlighed . . . .

Fier-

Fierval.

Viid, at Deres elskværdige Søster . . . . .

Alviis.

Min Søster! . . . nu hvad hun?

Fierval.

Jeg elsker hende. Jeg tilbeder Clementia.

Alviis.

Hvad hører jeg? Ulykkelige Blinville!

Fierval.

Hvad vil det betyde? Er jeg ulykkelig?

Alviis.

Det er umueligt. Det er umueligt. Slaae det af Deres Tanker, Blinville! ifald De kan.

Fierval.

Hvorfor ulykkelig? Hvorfor slaae det af mine Tanker? Naar De billiger min Kjærlighed?

Alviis.

Billiger? Ja ved Gud! billiger jeg den. Det var mit Ønske i Morges; men det er nu eengang skrevet i Stjernerne, at intet af mine Ønsker skal opfyldes.

Fierval.

Hør mig! det er opfyldt, dette Ønske.

Alviis.

Nej, siger jeg, nej! og det bliver aldrig opfyldt. Hør og skjelv! med to Ord knuser jeg Deres hele Haab. Min Søster elsker en anden.

Fiervàl (leer.)

Ha ha ha! De sværmer.

Femte Scene.

De forrige. Jens (med et Brev.)

Jens.

Et Brev til Herren.

Alviis.

Flye mig det! (aabner Brevet og læser med kiendelig Bevægelse.)

Fierval.

Hvad fattes Dem? min Ven! Ubehagelige Nyeheder?

Alviis.

O! jeg er skamfuld. Jeg maae flye for alle Menneskers Øjne.

Jens.

Skal Buddet have Svar?

Alviis (vil gaae uden at svare.)

Jeg maae flye! . . . . .

Fierval (holder ham tilbage.)

Bie dog! betroe mig denne Hemmelighed!

Alviis (giver ham Brevet)

Læs, og lad mig være allene. (Gaaer ind i sit Kammer.)

Sjette Scene.

Fierval. Jens.

Jens.

Hvad skal jeg svare Buddet, som venter?

Fierval.

Hvem er Buddet fra?

Jens.

Fra Major Schirmer.

Fierval.

Schirmer! hvor kommer de i Correspondence med hinanden?

Jens.

Jeg har i Dag bragt et Brev til ham fra Herren.

Fierval.

Godt. Behøves der Svar, skal det blive sendt.

(Jens gaaer.)

Syvende Scene.

Fierval (allene.)

Jeg frygter næsten for at læse dette Brev . . . Dog! hvorfor? (læser.) "Deres Uroelighed i Anled-"ning af Oberstens skjelvende Hænder er overflødig, "og Deres Frygt for Blods Udgydelse ugrundet. "Imidlertid, siden De tilbyder Dem at gaae i Ober-"stens Sted, saa kom, naar De behager. De skal

 "fin-

"finde mig til Deres Tjeneste, og jeg skal ikke blive "vreed, om jeg finder, at De er min Mester i Skak"spil. Schirmer." Alt dette forstaaer jeg ikke eet eeneste Ord af.

Ottende Scene.

Fierval. Clementia.

Fierval.

De kommer ret beleiligt, beste Clementia! for at forklare mig noget, som det er mig, maaskee ogsaa Dem, umueligt at forstaae.

Clementia.

Siig mig først: hvor er min Broder?

Fierval.

I sit Kammer.

Clementia.

Og hvad har De udrettet?

Fierval.

Aldeles intet. Jeg frygter for, at han er, som De sagde før, uforbederlig.

Clementia.

Fortæl mig da, hvad der er passeret.

Fierval.

Bare jeg kan erindre alt. Det løber rundt i mit Hoved, saa jeg er næsten fortumlet.

Clementia.

See at bringe det i Orden.

Fierval.

De troede, at den Berlingske Avis var uskyldig Læsning?

Clementia.

Skulde den ikke være det?

Fierval.

Langt fra! han har i den fundet en Plan . . .

Clementia.

Saa er han nok den første, som det er lykkedes for.

Fierval.

Men han har paalagt mig Taushed.

Clementia.

Saa forlanger jeg ikke at vide noget. Men tag Dem i Agt. De kjender min Broder.

Fierval.

Vel er det sandt, at han sagde, at om jeg havde en Kone, saa maatte jeg vel tage hende paa Raad med.

Clementia.

Det er Skade. Gid jeg var Deres Kone! for jeg er utroelig nysgjerrig.

Fierval.

Elskværdige Pige! Men han sagde det samme om en Elskerinde.

Clementia.

Gjorde han det? Ih nu! saa er der jo intet

det

der kan hindre Dem fra at opdage mig Hemmeligheden.

Fierval.

Fortryllende Clementia! (kysser hendes Haand med Henrykkelse.) Viid da, at Deres Broder vil kjøbe et Sted paa Landet! (leer.)

Clementia.

Nu det Indfald er da ikke saa galt, som man kunde vente det fra den Kant. Et Huus paa Landet! Er det saa latterligt?

Fierval.

Huset ikke; men Amøblementet desto mere.

Clementia.

Og det er . . . . .

Fierval.

Jeg vædder, at De ikke gjetter det.

Clementia.

Plag mig ikke med den Gjetten! hvem kan holde det ud?

Fierval.

Nu vel da! En Vugge og Børnetøj.

Clementia.

Vugge og Børnetøj! hvor han er forsigtig! Hvor han seer langt ud i Tiden! Man skulde dog ikke tage Hatten af, førend man seer Manden. Frygter han maaskee for, at der skal blive dyr Tid paa de Vahre?

Fier-

Fierval.

Men dette er endnu ikke det forunderligste eller løjerligste.

Clementia.

Men lad os da høre.

Fierval.

Jeg skal ogsaa forsyne Huset, og det strax, med en Gjordemoder og Amme.

Clementia.

O! nu spøger De, Fierval!

Fierval.

Jeg forsikkrer Dem ved Gud, at jeg har aldrig talt alvorligere.

Clementia.

Og det har han paalagt Dem at sørge for?

Fierval.

Ja.

Clementia.

Dem selv?

Fierval.

Mig selv.

Clementia.

Da har han addresseret sig til den rette. Men kan jeg ogsaa troe Dem?

Fierval.

Jeg fornærmede Dem ved at vedblive min Paastand, naar den ikke var sand.

Cle-

Clementia.

Saa er min Broder gal. Og naar vil han flytte ud til disse Møbler?

Fierval.

Det er en Hemmelighed, for hvem De ere bestemte.

Clementia.

Det maae undersøges. — Man maae forebygge, at han ikke prostituerer sig.

Fierval.

De har Ret. Det har ogsaa altid været min Tanke; og denne Undersøgelse kan jeg ikke overlade til nogen bedre end til Dem.

Clementia.

Og fik De da opdaget ham den store Hemmelighed, som han saa længe burde have faldet over?

Fierval.

Jeg fik sagt ham, at jeg elskede Dem, kiereste Clementia!

Clementia.

Nu det var jo alt, hvad der behøvedes.

Fierval.

Hos en anden, men ikke hos ham. Jeg fik ikke sagt ham, at jeg var det lykkeligste Menneske; at jeg torde smigre mig med Deres Gjenkjerlighed.

Clementia.

Og Aarsagen?

Fier-

Fierval.

Han loed mig ikke tale ud; kaldte mig ulykkelig; sagde, at De elskede en anden.

Clementia.

Nej hans Galskab gaaer over alle Grændser.

Fierval.

Og just, som jeg var paa Vej til at betage ham hans Vildfarelse, kommer Jens med dette Brev, som jeg ikke forstaaer et Ord af.

Clementia.

Lad mig see! (tager Brevet og læser.) Jeg forstaaer det. (leer gandske højt.) Ha ha ha ha! Naa det er en af min Broders sædvanlige Historier.

Niende Scene.

De Forrige. Obersten. Caroline.

Obersten.

Hvor er han? hvor er han? Fanden tage mig, maae jeg ikke kysse ham, den gode Dreng! hvor er han?

Fierval (til Clementia.)

Sig ikke, at han er i sit Kammer.

Clementia (til Fierval.)

Nej lad os skaane ham, saa længe som vi kan.

Obersten.

Kald paa ham!

Clementia.

Han er gaaet ud, Herr Oberst!

Caroline (til Clementia.)

Hvorledes er det nu fat med ham?

Clementia (til Caroline.)

Som før. Men det kommer nok af sig selv.

Obersten.

Der skal I bare vide, hvad han har gjort. Fanden veed, hvor han var falden paa den Tanke, at Major Schirmer havde fordret mig ud til at duellere?

Clementia.

Det skal jeg forklare Dem. De talte i Morges om, at De ikke kunde komme her i Aften, fordi Majoren havde fordret Dem ud, og forlangt Satisfaction.

Obersten.

Fanden fare i det! men det var hverken paa Kaarde eller Pistoler. Det var paa et Spil Skak, som jeg vandt fra ham forleden Dag.

Fierval.

Og dette hørte Deres Broder?

Clementia.

Det hørte han, som jeg ret godt erindrer.

Obersten.

Hvad har saa den gode Fyr mig at gjøre? Der skriver han Major Schirmer et Brev til, hvori han taler om mine graae Haar, mine skjelvende Hænder

og

og saa videre; fortæller Majoren, at Partiet ikke er lige, siden han er saa meget yngre, og tilbyder sig at slaaes i mit Sted, ifald Sagen ikke kan afgjøres uden ved Slagsmaal.

Caroline.

O! jeg kjender hans ædle Hjerte.

Obersten.

Jeg kommer hen til Majoren, han viser mig Brevet, og hvad han har svaret derpaa . . . .

Fierval.

Svaret har vi her. Det har vi læst. (Viser Brevet.)

Obersten.

I kan troe, at vi havde os en god Latter over det. Men Djevlen annamme mig! om jeg ikke græd som et Barn af Glæde. Og veed De saa, hvor honet Majoren var?

Clementia.

Naa lad os høre.

Obersten.

Han sagde til mig som saa: Jeg vil, Fanden tage mig! . . . Dog nej! han bander ikke som jeg; men han sagde: Jeg vil ikke holde Dem fra det behagelige Selskab i Aften, som De har givet: Slip paa for min Skyld. De giver mig Satisfaction en anden Gang, og jeg giver Dem Deres Æresord tilbage.

Clementia.

De bliver altsaa hos os i Aften?

Obersten.

Ja jeg gjør Børn! ifald I vil have mig?

Clementia.

De gjør vores Fornøjelse fuldkommen. Kom, og lad os gaae ind til min Onkel; han vil blive glad derover; og han gaaer gjerne i Majorens Sted, og moerer Dem med et Spil Skak i Aften.

Obersten.

Top! det holdes. Men I maae, Fanden tage mig! ikke glemme at lade mig vide, naar den gode, kjere, rare Fyr er kommet hjem, for at jeg kan omfavne ham, og takke ham af mit inderste Hjerte.

(De gaae alle sammen.)

Femte Act.

Første Scene.

Jens (allene.)

Jeg saae igjennem Vinduet, at Lise kommer herhid. Vi har hende sikkert ret skrap heroppe, og saa skal min Hævn begynde. Det er Skade, at jeg blev af med Brevet. Jeg skulde have skrevet det om, men

det

det gad jeg ikke være over. Det saae desuden ud, som om jeg var saa fattig paa Opfindelser. Det er jeg, Gud skee Lov! ikke. Jeg har faaet en anden Idee. (Tager en Daase med et Fruentimmerportræt paa op af Lommen.) Her har jeg været hos Nürnbergeren, og kjøbt mig en Daase med et Portræt paa, som nok skal gjøre hende Hovedet kruset. Stille, der er hun. (Stikker Daasen i Lommen.)

Anden Scene.

Lise. Jens.

Lise.

See her er jeg da igjen.

Jens.

Det seer jeg saamænd.

Lise.

Saa lad os da nu begynde, hvor vi slap. Men hvad seer jeg! Er det den Stilling, hvori jeg forloed dig?

Jens.

Mener du, at jeg skulde have ligget saaledes, siden du forloed mig?

Lise.

Ja hvad andet? det er jo kuns et Øjeblik siden.

Jens.

Et Øjeblik? Et smukt Øjeblik? hvori du i det mindste har spiist dine to gode Maaltider, og kanskee noget paa det tredie med. Li-

Lise.

Er da den Tid saa lang for en, der elsker som du?

Jens.

Gaae Fanden i Vold med din Elsken! Jeg elsker ikke at ligge paa Knæe en heel Dag, som en Nar.

Lise.

Men, naar du ligger paa Knæe, kan du jo ikke ligge anderledes.

Jens.

Du kan selv være en Nar.

Lise.

Ja see, om hun vil! Men hør nu: Vi spilder Tiden. Vi kunde allerede have været et godt Stykke paa Vejen. (Tager et Torklade op af Lommen og lægger paa Gulvet.) Seer her var det, troer jeg . . . Nej bie lidt. (Flytter Torklædet og træffer Jens med fg.) Her var det; nu erindrer jeg det. Fald nu paa Knæe, saa begynder vi Comedien.

Jens.

Faae den Skam der gjør! Fald selv paa Knæe og spil en Tragedie?

Lise.

Den vilde blive komisk nok. Naar saae du Fruentimmer falde paa Knæe? Naa fort paa Knæe!

Jens.

Nej, min gode Jomfrue Lise! det er forbi, vi

to

to passer ikke sammen; og derfor er det best, at vi gjør Ende paa Historien. Jeg slaaer op med dig.

Lise.

(Grædende; tager Torklædet op, og tørrer Øjnene.)

Troeløse Forræder!

Jens.

Ja, det skulde du have betænkt før, saa havde du ikke behøvet at græde nu. (Tager Daasen op af Lommen)

Lise.

O jeg elendige!

Jens.

Det gjør mig virkelig ondt for hende; men græd ikke!

Lise.

Ja, naar jeg bare kunde komme til at nyse, saa gik Graaden over.

Jens.

Behøver du en Priis?

Lise.

Saaledes at forlade din troe Lise! (tager fat paa Daasen, og seer paa den. Jens holder den tilbage.)

Jens.

Jeg kan faae hundrede Piger for een. Jeg behøver bare at række Haanden ud, saa hænger de ved.

Lise (nyser.)

O! det gjorde godt. Nu fik jeg Luft.

Jens.

Jens.

Naar jeg vil have mig en Kone, skal det være een, der ikke bilder sig ind, at hun har mere Forstand end jeg.

Lise (leer.)

Stakkels Jens! Altsaa hører jeg, at du har forsvoret at gifte dig.

Jens.

Tænker hun, at der ikke er flere Fruentimmer til end hun? (byder hende Tobak.) Behager hun?

Lise.

Det er vel halv Islandsk, og halv Rapee?

Jens.

Nej, det er noget, som hedder Contenance.

Lise.

Det bruger jeg ikke.

Jens.

Da kunde hun behøve det.

(Lukker Daasen i, og holder hende Portrætet for Øjnene.)

Lise.

Det er et dejligt Billede! Er det tilladt at see?

Jens.

Vær saa artig! (leverer hende Daasen.)

Lise.

Hvad det er en vakker gammel Kone!

Jens.

Gammel Kone! Er hun blind?

Lise.

Sig mig: Er det ikke høisalig Dronning Margarethe? Mig synes, jeg har seet hende engang paa Konstkammeret.

Jens.

Hun forstaaer sig godt paa Malerie! Er det en gammel Kone? Jeg vil tjene hende, Jomfrue Lise! Det er et ungt Fruentimmer, der gjør mig den Ære, at have noget mere end Venskab for mig.

Lise.

Ja, man kan see paa hende, at hun har Gout . . . Men . . . hvor tjener hun?

Jens.

Tjener! hun behøver ikke at tjene for sit Brød. Hun boer, om du vil vide det . . . . .

Lise.

O! jeg veed det. Der staaer Gratis over Døren; og gratis, veed du, betyder paa Dansk en lille Present. Ulykkelige Lise; det er hende, der skal indtage din Plads i Jenses Hjerte!

Jens.

Hun skal ikke; hun har allerede indtaget det; og i Morgen bestiller jeg Kongebrevet.

Lise.

Hun faaer vel alle Politiebetjenterne til Forlovere?

Jens.

Spot saa meget, som hun behager! men imellem os er det forbi.

Lise.

Det var et Tordenslag for mit Øre. Lad mig see Daasen endnu! (betragter, og leverer ham den igjen.) O! jeg udholder det ikke længere! Farvel! jeg gaaer. (vil gaae.)

Jens.

Hvorhen? hvorhen? Gaae ikke hen, og kast dig i Kanalen!

Lise.

Nej, jeg vil først hen til Blanckensteiner, for at høre, hvad du har givet for Daasen; for jeg saae den i hans Boutik i Gaar.

Jens.

Saa! Fanden fare i det dumme Indfald! staaer jeg ikke der, som en Nar igjen?

Lise.

Ja, hvem er Skyld deri, uden du selv?

Jens.

Saa hør da engang Lise! uden Omsvøb: Har du endnu den samme Godhed for mig som før?

Lise.

Naar du vil være den samme, som du var, førend du rejste udenlands, saa siger jeg Ja, men vil du gjøre dig til Nar, saa siger jeg Nej.

Jens.

Jens.

Saa top da! det lover jeg. Der har du min Haand!

Lise.

Der har du min igjen. Men det siger jeg dig, at kommer du med Galskab igjen, saa skal du angre det. Du har nu havt to Prøver paa min Capacitet i den Post.

Jens.

Godt! og der har du Daasen med.

Lise.

Nej, gjem den for at tage dig en Priis Contenance, naar du en anden Gang gjør dig til Nar.

Tredie Scene.

De forrige. Fierval.

Fierval (til Jens.)

Er din Herre endnu i sit Kammer?

Jens.

Jeg har ikke seet ham komme ud derfra.

Fierval.

Hvad tager han sig for?

Jens.

Det veed jeg ikke.

Fierval.

Saa lad mig være allene. Jeg har noget at tale

 med

med ham. (Jens og Lise gaaer. Fierval aabner Dørren.) Er det tilladt? min Ven!

Fjerde Scene.

Fierval. Alviis (som kommer ud af Kammeret.)

Alviis.

Hvad godt? min Ven!

Fierval.

Man venter Dem i Selskabet. Man længes efter Dem.

Alviis.

Jeg skal komme saa snart som jeg kan.

Fierval.

Strax, om De behager. Læg alt andet tilside for i Dag!

Alviis.

Siig mig engang: har De udrettet noget af den Commission, som jeg gav Dem?

Fierval.

Jeg gaaer nu ud i Byen, og paa Vejen skal jeg gaae ind til Commissionairen. Men, jeg beder Dem, kjære Ven! endnu engang: har De vel overlagt alting?

Alviis.

Fuldkommen! Jeg handler heri efter modent Overlæg. Dem, som min Ven, overlader jeg Sagen til Udførelse.

Fier-

Fierval.

Nu velan! da! saa faaer jeg opfylde Deres Begiering.

Alvilis.

Endnu eet: Hvor er Caroline?

Fierval.

Hos Deres Søster, Deres Onkel, og hendes Fader.

Alvilis.

Hvorledes er hun tilmode?

Fierval.

Det staaer i Deres Haand at gjøre hende ret glad. Hun er inderlig bekymret over den ubegribelige Urolighed, hvori hun finder Dem.

Alvilis.

Jeg skal beroelige hende. Ved Gud! det skal jeg.

Fierval.

Dertil behøves intet andet end, at De beroeliger Dem selv.

Alvilis.

Jeg maae tale med hende endnu een Gang under fire Øjne.

Fierval.

Og hun ønsker intet mere end denne Samtale.

Alvilis.

Vilde De da ikke kalde hende herud?

Fier-

Fierval.

Med den største Forundelse af Verden.

Alviis.

Men for Alting saaledes, at hendes Fader ikke mærker det.

Fierval.

Frygt ikke for det! Han sidder op til Ørene i et Spil Skak med Deres Onkel.

Alviis.

Altsaa, Farvel saa længe!

Fierval.

Farvel! men endnu eet Ord: Jeg besværger Dem ved vores Venskab, ved Deres Kjerlighed for Caroline, vær oprigtig imod hende! opdag hende alt hvad der ligger Dem paa Hjerte, saa vist som hun vil sige Dem hendes lønligste Tanker.

Alviis.

Det er just min Hensigt. Vær roelig i den Post!

Fierval.

O! saa er De lykkelig. Denne Samtale kan for evig grundfæste eller for evig forspilde to fortræffelige Menneskers Lykke. Glem ikke dette! Farvel!

(Gaaer.)

Femte Scene.

Alviis (allene.)

Grundfæste min Lykke? o! den er forspildt. Men Carolines . . . den skal jeg befæste . . . det er min

faste

faste Beslutning; og opnaaer jeg denne min Hensigt, saa er jeg tilfulde belønnet for mine Opofrelser. Men hvorledes skal jeg bringe denne gyselige Tilstaaelse om hendes Tilstand ud af hendes Mund? Det er et vanskeligt Foretagende, og fordrer den yderste Delicatesse. O! at jeg kunde blot bibringe hende den Fortroelighed til mig, at hun vilde ansee mig, ikke som sin fordums Elsker, men som sin Ven . . . Gud staae mig bi, og give mig Kraft! . . . Nu gjelder det; der kommer hun.

Sjette Scene.

Alviis. Caroline.

Caroline.

Her er jeg, bedste Ven! efter Deres Anmodning.

Alviis.

Jeg takker Dem uendelig, kjereste Caroline! at De har villet umage Dem herhid, og unde mig en kort Samtale med Dem. Behag!

(Byder hende en Stoel, og de sætte sig.)

Caroline.

Hvor inderlig har jeg ikke længtes efter dette Øieblik, der, som jeg haaber, skal opklare alting, saafremt De blot ikke selv vil skyde al Oplysning fra Dem!

Alviis.

Ved Gud! det vil jeg ikke; og jeg er usigelig glad

glad over at finde Dem saa villig til at aabne Deres Hjerte for mig.

Caroline.

Naar havde jeg en Hemmelighed, en Bekymring, en Sorg paa mit Hjerte, som jeg ikke ønskede at kunne meddele Dem? Jeg var ung — saa at sige: et Barn — da De forlod mig. Jeg kjendte mig endnu ikke ret den Gang; og, hvad som mere er, De kunde ikke kjende mig ret . . .

Alvill.

O! jeg kjendte Deres fortreffelige Sjæl.

Caroline.

Fire Aars Fraværelse har gjort en Forandring. . . .

Alvill.

O! jeg veed det, og jeg gjør ingen Bebreidelser!

Caroline.

Lad mig tale ud! Fire Aar, siger jeg, har gjort en Forandring hos mig. Jeg er ikke længere Barn, og min Karakter er næsten gandske fremmed for Dem. De maae begynde at studere mig paa nye.

Alvill.

Jeg studerer ikke paa andet, end hvorledes jeg skal kunne opnaae Maalet for mine Ønsker: at see Dem lykkelig.

Caroline.

Vogt Dem for, at De ikke opnaaer det modsatte. Den Vei, De har valgt at gaae paa, synes at lede netop dertil.

Al-

Alviis.

Fejlen er da hos min Forstand; ved Gud! hos min Forstand, og ikke hos mit Hjerte.

Caroline.

Jeg veed det. Men for at komme nærmere til vores Maal, er det aldeles nødvendigt at have gjensidig Fortroelighed til hinanden.

Alviis.

Den lover jeg Dem fra min Side. Gjør De mig det samme Løfte?

Caroline.

Urokkeligen. Dette er allerede meget vundet.

Alviis.

O! jeg ønskede intet mere, og mit Forsæt var at bede Dem derom. De har forekommet mig.

Caroline.

Det er mig kjert. Altsaa eet Skridt videre. De formodede, at en Pige paa femten Aar, der havde begyndt at lære, hvad det er at elske, ikke kunde udholde at være længe adskilt fra den elskede Gjenstand; og at den Tomhed, som hendes Hjerte følte, vilde tvinge hende til, endog imod sin Villie, at vælge sig en nærværende Gjenstand til at hæfte sit Hjerte ved, for at holde sig skadesløs for Savnet af den fraværende?

Alviis.

Gandske vist, og min Kundskab om det menne-

ske-

skelige Hjerte sagde mig, at min Formodning var rigtig.

Caroline.

Jeg vil ikke modsige Dem; jeg troer selv, at den kan være rigtig. Men De veed dog, at ingen Regel gives, som jo har sine Undtagelser?

Alvtis.

Kunde jeg gjøre Dem til en Undtagelse, uden at sætte alt for stort Værd paa min egen Person?

Caroline.

Derom en anden Gang. Adskillige Omstændigheder gjorde, at Deres Mistanke faldt paa vores fælles Ven Fierval.

Alvtis.

Jeg nægter det ikke. Hans Fortjenester; Deres varme Venskab for ham; denne Kjede, en Foræring af ham .....

Caroline.

Og et Portræt?

Alvtis.

O ja! jeg tilstaaer det. Men jeg er underrettet om alting; og jeg skammer mig over at have kunnet fatte en saa falsk Formodning.

Caroline.

Nu; siden da den Sag er oplyst, hvad er der da mere, som kan foruroelige Dem?

Al-

Alviis.

Kan jeg være rolig, og see Caroline lide?

Caroline.

O! at det ikke var Dem, der forvolder mine Lidelser!

Alviis.

Caroline har Bekymringer, som hun dølger for mig?

Caroline.

Jeg har ingen andre Bekymringer, end dem, som Deres besynderlige Forhold sætter mig i.

Alviis.

Caroline har Sorger, andre Sorger?

Caroline.

Bagateller.

Alviis.

Men jeg kjender Dem. De føler alt for dybt Vægten af Deres sidste Tab.

Caroline.

Nu vel an da! Siden De veed det, saa faaer jeg finde mig i, at min Hemmelighed er røbet.

Alviis.

Jeg veed det. Jeg kjender denne Hemmelighed. Jeg veed, hvad der ligger Dem paa Hjertet, og saarer Dem saa dybt; men troe ikke, at jeg har i Sinde at gjøre Dem Bebrejdelser!

Ca-

Caroline.

Jeg kunde fortjene dem, det tilstaaer jeg. Men aldrig oftere skal jeg forfalde til den Svaghed.

Alvius.

Isteden for at bebreide Dem, har jeg just bedet Dem umage sig herhid, for at bevidne Dem min inderligste Deeltagelse i Deres Sorg, og for at stræbe, om muligt, at trøste Dem.

Caroline.

Spot mig kuns med Deres Deeltagelse! med Deres Trøst! Jeg kjender Mandfolkene fra den Side. De lee over saadanne Tildragelser, som koste os Fruentimmer bittre Taarer.

Alvius.

Jeg sætter mig i Deres Sted, og veed, hvad jeg selv vilde føle ved et saadant Tab.

Caroline.

Hvad? De Carl! der er saa fornuftig; De skulde kunne begaae saadanne Daarligheder?

Alvius.

Svaghed er Menneskelighedens første Egenskab. Jeg er selv et svagt Menneske, og bør derfor være overbærende med andre. Men, kjereste Caroline! skulde De ikke behøve nogen Adspredelse?

Caroline.

Hvorfor det?

Al-

Alviis.

Hvad om De valgte Dem et andet Opholdssted? — Om De for en kort Tid reiste paa Landet? .... Jeg har i Sinde at kiøbe et Lyststed.

Caroline.

Jeg takker Dem for denne Opmærksomhed. Til næste Aar maaskee, vil det blive mig meget behageligt. Men for det første maae jeg blive i Kiøbenhavn. Jeg kan ikke forlade min gode Fader.

Alviis.

Det er ikke mit Raad. Bliv for alting ikke i Kiøbenhavn! Deres Naboer, Deres Venner, Publikum vil snart opdage Aarsagen til Deres Græmmelse......

Caroline.

Lad dem det! Jeg har foresat mig, ikke længer at gjøre nogen Hemmelighed deraf; og Publikum faaer sige derom, hvad det behager.

Alviis.

Det er en dristig Beslutning; og det udfordres mindre Mod til at fatte den, end til at taale Følgerne. Betænk dette!

Caroline.

De skal see, at jeg har Mod nok til at lee ad alle de Raillerier, som denne Omstændighed kan give Anledning til.

Alviis.

Caroline! Caroline! det er stærkt. Det ventede jeg ikke af Dem. Saa betænk da, at Deres Helbred fordrer, at De menagerer sig. De behøver Pleje . . . . .

Caroline.

O frygt ikke! Jeg kan begaae Daarligheder; men ikke i saa høi en Grad, at lade en Sorg af den Art angribe min Sundhed!

Alviis.

Imidlertid . . . i Deres Forfatning . . . . .

Caroline.

Hvordan? min Forfatning! . . . Det forstaaer jeg ikke . . . . Hvad vil De sige med det? . . . .

Alviis.

De veed at jeg er klarseende. . . . En skarp Observateur.

Caroline.

Nu vel da! hvad har De seet? hvad har De observeret?

Alviis.

De veed ogsaa, hvor inderlig jeg elsker Dem! De veed, at jeg ikke er den Mand, der kan gjøre Dem Bebreidelser. . . . Betroe mig kuns alt! . . Jeg tør sige, at De skylder mig denne Fortrolighed; og De har lovet mig den.

Caroline.

Hvilken Fortrolighed? Jeg forstaaer Dem ikke.

Alviis.

Tilstaae mig. . . . At nogen anden Forbindelse imellem os, end Venskabs Forbindelse, er umulig, det indseer De selv.

Caroline.

Carl! Carl! hvad er det, De siger?

Alviis.

Nægt det ikke! De seer, jeg veed alt. Tilstaae mig kuns, beste Caroline! . . . .

Caroline.

Jeg har intet at tilstaae. Hvad er det, De vil have mig til at tilstaae?

Alviis.

Tilgiv mig! siden De da endelig vil nøde mig til at sige Ordet reent ud . . . O! det koster uendelig Overvindelse at faae det frem, men det maae herud . . . saa tilstaae mig da . . . at De . . . at De . . . o Gud! . . . at De er frugtsommelig.

Caroline (rejser sig med Fortrydelse.)

Jeg skal før tilstaae, at De er rasende. Og den Fornærmelse skulde jeg lide af Dem? (vil gaae.)

Alviis (holder hende tilbage.)

Bliv dog! bliv, elskværdigste Caroline! Jeg veed alt, det mærker De jo, og bebrejder Dem intet.

Caroline.

Sliv mig! lad mig flye Dem for evig! Al Forbindelse imellem os er afbrudt. (Gaaer.)

Syvende Scene.

Alviis (allene.)

O ja vist er den kjereste Forbindelse imellem os afbrudt. Men mit Venskab beholder du dog for evig. Gud være lovet, at dette Stød er forbi! ... Hvilken Forstillelse! ... Dog nej! det var Skamfuldhed og Frygt for Bebrejdelser. Nu maae jeg tale med min Søster. Dette staaer allene tilbage. See der kommer hun just.

Ottende Scene.

Alviis. Clementia.

Clementia.
(Som kommer ud fra sit eget Værelse.)

Min Broder! jeg søger dig. Obersten spørger om dig. Hvorfor kommer du ikke ind til os?

Alviis.

Ret strax. Jeg har bare nogle faa Ord at tale med dig.

Clementia.

Jeg er til din Tjeneste, naar du kuns vil fatte dig kort.

Alvilf.

Saa kort som muligt; altsaa . . . Jeg veed alting, Hr. Clementia!

Clementia.

Du veed alting? Naa hvad veed Du da?

Alvilf.

Alting, siger jeg. Dit Hiertes heele Historie.

Clementia.

Det er mig ret kiært. Du har befattet Dig saa meget med Fabelen i Dine Dage, at jeg troede Du bekymrede Dig slet intet om Historien. Sig mig da, hvad Du synes om Historieskriveren?

Alvilf.

At Du elsker, det er mig kiert. Kierlighed er ikke ulykkelig for alle! men jeg frygtede virkelig for, at Du aldrig havde giort noget Valg.

Clementia.

Nu, saa seer Du da, at Din Frygt var ugrundet.

Alvilf.

Men — saa meget som dette glæder mig, saa meget bedrøver mig beste Clementia! . . . saa meget misbilliger jeg dit Valg.

Clementia.

Hvorledes? . . . er det Dig selv der taler?

Alvilf.

Ikke fordi han er fattig . . . Gud er mit Vidne . . .

Clementia.

Fattig er han ikke, endskiøndt heller ikke rig. Men behøver jeg mere Rigdom, end jeg har?

Alvilda.

Det forstaaer jeg. Det er heller ikke Sagen. Men hans Stand . . .

Clementia.

Hans Stand er at være en ærlig Mand.

Alvilda.

Men det var og ikke det, jeg vilde sige. Egentlig existerer der kuns een Stand i Verden, og det er Menneskers. Det hele Menneskelige Kiøn har een Stammefader, alle ere Sødskende. Men jeg meente hans Stilling i Verden.

Clementia.

En Mand med Talenter, Kundskaber og et ædelt Hjerte kan aldrig komme i en slet Stilling.

Alvilda.

Beste Pige! det være langt fra mig at tvinge din Tilbøielighed; men lad mig formaae saa meget hos Dig, at Du forandrer dit Forsæt. Jeg havde en anden Bestemmelse for Dig, som ligger mig meget paa Hiertet.

Clementia.

Du maae have, hvad Bestemmelse Du vil, saa angaaer den ikke mig; og jeg seer ingen Grund til at forandre mit Forsæt.

Alvild.

Jeg vil ikke fordre, hvad der maaskee er en Umuelighed. Giv mig, hvem Du vil til Svoger! jeg skal kalde ham Broder af et ærligt Hjerte! Men lad mig gjøre en anden Bøn, som Du kan, som Du bør opfylde!

Clementia.

Lad mig høre, og vær vis paa min Villighed!

Alvild.

Jeg veed, at det er Dit Forsæt at betræde samme Bane som Din Elsker. Vær vis paa, at jeg ikke foragter den; at jeg, langt mere, under visse Betingelser, anseer den for ærefuld . . .

Clementia.

Jeg forstaaer ikke et Ord af, hvad Du siger.

Alvild.

Istedenfor at betræde denne Bane, siger jeg, som Du, med Din Formue, ikke trænger til; vil jeg vedvarende indstændig bede Dig om at formaae Din Elsker til at vælge sig en anden.

Clementia.

Min Gud! vil Du da aldrig tale et klogt Ord?

Alvild.

Beste Søster! Du forstaaer mig.

Clementia.

Forstaae Dig! . . Du forstaaer Dig jo ikke engang selv.

Alvild.

Jeg veed alting. Det er ikke meer en Hemmelighed for mig.

Clementia.

Hvad veed Du da? hvad veed du?

Alvild.

At Din Elsker er Skuespiller. At Du vil engagere Dig ved Theatret.

Clementia (leer.)

Dog jeg burde ikke lee, jeg burde græde over Din Forfatning. Du er rasende. Hvoraf veed Du det?

Alvild.

Med eet Ord skal den hele Gaade være løst (tager et Papiir af Lommen.) Kjender Du denne Udskrift?

Clementia.

Ja vist gjør jeg. Det er et Brev til mig.

Alvild.

Man kan see af Indholden! Jeg skulde formode, at Du ogsaa kjendte den.

Clementia.

(læser og leer af alle Kræfter.)

Men hvem i al Verden kan have skrevet dette Galimathias?

Rien-

Niende Scene.

De Forrige. Obersten. Carolina. Werdahl.

Obersten.

Hvor er han? hvor er han? Lad mig først omfavne og siden bande ham (omfavner Alviis.) Tak min Dreng! for den Affaire med Majoren.

Alviis.

De gjør mig skamfuld.

Obersten.

Det var, Fanden tage mig! en hæderlig Streg; det var det. Men nu af en anden Tone, god Karl! Hvad Djevlen er det, Du har vrævlet for min Caroline? for min egen gode kjere Datter? Hun vil ikke ud med det, men græder og vil bort, og vil aldrig see Dig mere. For en Ulykke! mine Hænder ere endnu ikke saa skjælvende, som Du bilder Dig ind.

Caroline.

Kjere Fader! for Guds Skyld lad os gaae!

Obersten.

Først Svar!

Werdahl.

Carl! hvad er det? forklar Dig!

Alviis.

Forskaan mig for at tale mere i denne Materie! Jeg kan ikke.

Ober-

Obersten.

For Djevlen! jeg gaaer ikke af Stedet, førend jeg veed Sammenhængen.

Werdahl.

Nu saa tal da, og gjør Ende derpaa!

Clementia.

Jeg beder Dig, kjere Broder! for Din egen Roligheds Skyld.

Alvils.

(Afsides til Caroline, som han trækker tilside, og leverer hende et Brev.)

Frøken! De kjender vel Deres egen Haand? Gjem dette Brev; det kan forklare alt. Men for Guds Skyld! jeg beder Dem, læs det ikke her, og vær vis paa, at jeg er Deres Ven, og at Hemmeligheden skal være evig begravet hos mig.

Caroline (høit.)

Hvad! jeg skulde ikke læse det? Intet af mine Ord, ingen af mine Handlinger skyer Dagens Lys.

Tiende Scene.

De Forrige. Lise.

Lise (kommer løbende ind.)

Glæde over al Glæde Frøken! Purres har faaet Unger, og een af dem ligner Mons, som det var hans udtrykte Billede.

Caro-

Caroline.
(som imidlertid har læst.)

Denne Efterretning kommer i det rigtige Øieblik. (Til Alvilis, i det hun leverer ham Brevet.) Der min Herre! læs nu selv dette Brev igjen, ifald De har hørt Lises Efterretning.

Alvilis (tager Brevet.)

Min Gud! hvad betyder alt dette?

Clementia.

Lad mig see Brevet! (tager det fra ham.) Nu, det maae jeg tilstaae, det Brev har gjort en forfærdelig Virkning. Ha ha ha! Der har vi Kunden til heele min Broders forstyrrede Forhold i Dag. Ha ha ha! men lee dog med! . . . hvor har Du faaet fat paa dette Brev?

Alvilis.

Det var maaskee en Feiltagelse af Dig, at mit Portræt var indsvøbt deri?

Clementia.

Hvad hører jeg? . . . Men hvad da? Kunde Du alligevel være saa gal? Ha ha ha! Jeg kan ikke bare mig for at lee. Ha ha ha.

Werdahl.

Men hvad er det, Du leer af? Clementia! fortæl det, for at vi andre kan lee med.

Clementia (giver ham Brevet.)

Læs det selv, kjære Onkel! og seer saa over min

Broders Selskab, hvis heele Fortvivlelse reiser sig deraf, at han har faaet til Medbeiler . . . en Kat.

Alviis.

En Kat?

Clementia.

Ingen anden end en Kat, min Broder. Det er Katten, som hun skriver om. Det er Katten, der er løbet bort fra hende. Det er Katten, som hun sørger for. Det er Katten, vi talte om, da Du besøgte os. Det er Kattekillingerne, som hun ventede paa med saa stor Utaalmodighed. Om det er til Purres, som Du har bestilt Vugge, Gjordemoder og Amme, det maa Du selv besvare.

Obersten.

Hvad Djevlen er det for en Historie? (til Werdahl.) Lad mig ogsaa læse Brevet!

Alviis.

O! jeg er beskjemmet, for evig beskjemmet! (til Caroline.) Frøken! jeg fortjener Deres Foragt! (vil gaae)

Caroline (holder ham tilbage.)

Bliv dog! bliv kjere Carl!

Alviis.

Jeg veed det, at De har tilstrækkelig Grund til at lade mig føle Deres Vrede; og jeg tør ikke formode, at den Fortrydelse, som jeg føler saa dybt i mit Hierte over at have fornærmet Dem, kan forsone mig med Dem.

Ca-

Caroline.

O! jeg erindrer ikke meer, at De har fornærmet mig. Endmere! jeg erindrer, at De har ikke fornærmet mig. Deres ædle Hjerte har ingen Deel i de Handlinger, som De selv kalder Fornærmelser.

Alviis.

Caroline! De er en Engel! De tilgiver.

Caroline.

Gid jeg havde noget at tilgive Dem! Det er saa sødt at kunne tilgive, at jeg ikke skulde nægte mig denne Fornøjelse.

Obersten.

Ret, min Pige! saa skal det være! Men det er ogsaa en brav Karl. Han har villet slaaes med Major Schirmer i din Faders Sted. Der har Du min Haand, min Dreng! Du er, Djevelen regjere mig en fix Fyr, uagtet Du er lidt gal.

Clementia.

Men nu har jeg en Høne at plukke med Dig, min kjere Broder!

Werdahl.

Hvorledes? Er der ogsaa noget galt med Dig?

Clementia.

Ja vist. Hvorfor skulde jeg gaae frie mere end de andre? Glæd Dem over mig, kjere Onkel! De kjender ikke alle mine Talenter endnu. Min Bro-

der har opdaget eet hos mig, som jeg selv ikke kjendte. Han vil gjøre mig til Aktrise.

Caroline.

Jeg gratulerer.

Clementia.

Gratuleer mig eengang endnu, for han gifter mig med en Aktør; og det alt i Følge dette Brev, som han, Gud veed hvordan — har faaet fat paa.

Alvilde.

Paa en ærlig Maade, min Søster! det laae der paa Bordet.

Clementia.

Men hvem kan vel have skrevet dette Vaas, og det paa en Convolut med Udskrift til mig? Udskriften er Fiervals Haand. Den anden Skrift kjender jeg ikke.

Werdahl.

Lad mig see! (tager Brevet.) Det skal vi snart faae oplyst. (Gaaer til Døren, og raaber.) Jens!

Ellevte Scene.

De forrige. Jens.

Werdahl.

Hør min gode Jens! kjender du dette Brev? (leverer ham Brevet.)

Jens.

O! tal ikke derom; Herr Etatsraad! Lad det blive en Sag imellem os.

Alviis.

Har du skrevet det eller ikke? Svar mig!

Jens.

Siden det ikke kan være anderledes, saa nytter det ikke at nægte det. Ja jeg har skrevet det.

Alviis.

Og i hvad Hensigt!

Jens.

Ikke i nogen ond. Bare for Spøg.

Werdahl.

Det er kuns efter en Forskrift.

Jens.

Nej, Herr Etatsraad! lad mig ligesaa godt sige Tingen som den er. Der var kommet en Kurre paa Traaden imellem Lise og mig, som staaer der...

Lise.

Naa nu faaer vi nye Historier.

Jens.

Og saa skrev jeg dette Brev, som jeg vilde vise hende, for at bilde hende ind, at jeg kunde gjøre langt større Lykke, end at faae hende til Kone.

Clementia (leer.)

Ha ha ha! Ogsaa der har din Skarpsindighed spillet Dig en Pokkers Streg.

Alviis.

Min Gud! saa er det da skrevet i Stjernerne, at jeg skal have taget Feil i alting i Dag!

Told-

Tolvte Scene.

De Forrige. Fierval.

Clementia.

De kommer ret, som De var kaldet, for at jeg kan bede Dem om at sige baade Ammen og Gjordemoderen af. Barselkonen er forløst uden at have behøvet nogen af Delene.

Fierval.

Det glæder mig.

Alvis (til Fierval.)

Det var ikke den Taushed, De lovede mig. De har forraadt mig.

Fierval.

Taalmodighed! Jeg har ikke handlet imod Deres Forbud.

Clementia.

Var Du ikke saa blind, saa . . .

Caroline.

Beste Veninde! skaan Din Broder!

Fierval.

Men glæd Dem nu ogsaa noget med mig! jeg faaer i dette Øieblik et Brev, hvori man melder mig, at ikke alleneste mit Navn er udslettet af Emigrantlisten, men ogsaa at mine Eiendomme ere restituerede.

Alvis.

Gud være lovet! beste Blinville!

Werdahl. Obersten og Caroline
(alle paa eengang.)

Blinville!

Fierval.

Ja, saa hedder jeg. Tilgiv mig, at jeg saa længe har baaret et laant Navn; og tillad mig at jeg nedlægger min hele Formue for den elskværdige Clementias Fødder.

Cle-

Clementia.

Læg Dem selv med; for det er det eneste, jeg gider bukket mig efter at tage op.

Werdahl.

Jeg tager uendelig Deel i Deres Lykke.

Obersten.

Og jeg, Djevlen annamme mig! med.

Caroline (til Clementia.)

Hvilken Lykke! kiere Veninde!

Clementia.

Og Du min Broder! Du siger ikke et Ord.

Alvers.

Jeg er ganske forskrekket. Hvorledes? Du elsker Blinville?

Clementia.

En anden vilde have mærket det for længe siden.

Flerval.

Min Ven! Deres Samtykke!

Alvers.

Gud velsigne Dig, min Broder!

Clementia.

Dine Øine og Din Skarpsindighed har i Dag giort Dig slet Tieneste. Alt, hvad Du har seet og udfundet, har ikke været til; og det eneste, som Du kunde og burde have seet, har Du været blind for. Lær deraf for Fremtiden at tage Dig i Agt for falske Formodninger.

Alvers.

Jeg skal forbedre mig. Jeg sværger ved Carolines Kierlighed, at jeg skal rette denne Feil.

Caroline.

Intet meer i denne Materie, om jeg tør bede.

Alvers.

(Tager nogle Papirer op af Lommen.)

Blinville! Jeg har i Dag ved en vis Hændelse

faaet

faaet 200 Rdlr. til at gjøre godt med. Hvad om vi gav Lise dem til Medgift?

Fierval.

Bravo!

Lise.

Tak som byder!

Caroline.

Og hvem skal deele denne Rigdom?

Jens (til Obersten.)

Dersom Herr Obersten vil tillade, at Lise og jeg slaaer vores Pjalter sammen.

Obersten.

Fanden tage mig! om jeg ikke vil. Tag hende! jeg skal ogsaa være betænkt paa lidt Udstyr til Jer.

Lise.

Tusend Tak! Herr Oberst!

Alviis.

See der da! modtag altsaa disse Penge. (Jens vil tage dem.)

Lise.

(Slaaer ham over Fingrene, og tager Pengene.)

Fingrene hos sig selv, Herr Jens!

Jens.

Men er det ikke det samme?

Wordahl.

Jeg skal nok betænke dig.

Jens.

Jeg har den Ære at takke.

Alviis.

Der er allerede sørget for dig. Jeg veed, hvad du ønsker, og har lagt en Plan.

Fierval.

Atter en Plan.

Clementine.

(Deklamerer det sidste Vers af Harlequin Patriot.)

Tilstaae mig dog, min Ven! at Du er bindegal!

No. I.

Personerne:

Dyrenbahl, en Herbergeer og Miniaturmaler.

Madame Cecilia, en Enke og hans Søster.

Wincher, en Vestindisk Capitain.

Amalia, hans Broder-Datter.

Erfurt, en Kopiist.

Philip Moses, en Jøde.

Handlingen foregaaer i [illegible] Dyrenbahls Herbergeer-Gaard. Der staaer et Bord med Maler-Anstalter paa, et Skatol, og andre fornødne Møbler, omkring i Værelset.

For-

Første Scene.

Dyrendahl (maler paa et Mignatur-Portrait). Cecilia (sidder og syer.)

Cecilia.

Min Broder! . . . .

Dyrendahl.

Jeg troer, Fanden staaer i den Kone — Kan du ikke lade mig sidde i Fred og male?

Cecilia.

Naa, naa; om Forladelse. —

(En kort Stilhed.)

Dyrendahl.

Hvad var dog du vilde mig?

Cecilia.

Slet intet af Betydenhed; det var kuns noget Nyt, jeg tænkte paa.

Dyrendahl.

Hvad er det for noget Nyt? . . er det godt?

Cecilia.

Ja, meget godt . . . . Du kjender jo den unge Erfurt?

Dyrendahl.

Hvad han? . . . har han brækket Halsen? . . . Sidder han i Slutteriet?

Cecilia.

Nei; .. Det vilde du dog vel ikke ønske ham?

Dyrendahl.

Saamænd ville jeg just ikke; men om han blev lam i den høire Haand, saa at han ikke kunde male længere, det skulde jeg ikke fortryde paa. Isteden for at give sig af med det, som han ikke forstaaer, gjorde han meget bedre i, om han sad i Ventekammeret paa sin Pode, og skrev, og ikke forsømte sine Pligter.

Cecilia.

Jeg har aldrig hørt, at han forsømte sine Pligter, og gjør han det, saa er det værst for ham selv. Men, om du ikke vilde tage det ilde op, min Broder! saa synes mig virkelig, at du gjorde bedre i at male lidt mindre; for du kan dog ikke leve af det; og dersom du passede dine andre Sager lidt bedre, saa gik det ikke saa uordentlig til, som det gaaer; og saa kjørte de Reisende ikke saaledes vores Dør forbi, og tog ind til vores Naboer, som de gjør.

Dyrendahl.

Men, hvorfor passer du da ikke paa? Søster!

Cecilia.

Du gjør Synd i at bebreide mig. Jeg gjør sandelig, hvad jeg kan; men du er jo Mand, og Herre i Huset, og naar du ikke vil tage dig af Vertskabet, saa nytter det ikke alt, hvad jeg gjør.

Dy-

Dyrendahl.

Nok om det, Søster! . . . nok om det . . . Men hvad Nyt var det, du ville fortælle om denne Monsieur Erfurt?

Cecilia.

Han skal gives med Jomfrue Amalia, Capitain Winthers Broder-Datter.

Dyrendahl.

Vestindianerens Capitain Winthers Broderdatter, som logerer hos os?

Cecilia.

Ja rigtig; med den Jomfrue Amalie, som logerer her i Huset.

Dyrendahl (slynger Penselen og Maleriet.)

Saa for en Ulykke! og det kalder du godt Nyt?

Cecilia.

Hvad fattes dig? Er du kanskee selv forliebt?

Dyrendahl.

Troer du jeg er gal? En Enkemand paa tredsindstyve Aar skulle være forliebt?

Cecilia.

Man har hørt det, der var galnere endnu, om Mænd paa halvfierdsindstyve Aar. Men hvorfor tager du dig dette saa nær?

Dyrendahl.

Skal den indbildte Pog giøre saadan en Lykke? Den Drømmer!

Cecilia.

Hvor kan du nu kalde ham en Dosmer? Du har jo dog saa tidt roest ham og sagt, at han havde et stort Anlæg af Naturen.

Dyrendahl.

Ja det har jeg ogsaa, saalænge som den Knægt holdt sig inden sine Skranker. Men fordi man har begyndt hist og her i nogen af hans smaae Cirkler at rose hans Arbeide, saa har Knegten med eet faaet saadanne Indbildninger, at han troer, han er den største Kunstner i Verden; og saa seer han mig over Hovedet, net som om jeg var en Gadedreng, eller hans Discipel.

Cecilia.

O det troer jeg ikke; men om nu saa var, hvad kunde det da hindre dig? Du taber jo derved ikke noget af din Anseelse. Desuden veed jeg, og det med Sikkerhed, at han aldrig taler om dine Arbeider, uden med Agtelse; og aldrig har han forsøgt paa, at stikke dig ud, eller komme dig i Forkjøbet, nogen Steder.

Dyrendahl.

Det skulle ogsaa Fanden forbyde ham. Men, du kan troe mig, Søster! det er en impertinent Karl; og med alt det han lader sig og sine Arbeider udbasune, hvad er det saa? — Ikke, min Sjel! andet, end noget Kludderie, og noget Nürnberger-

Kram.

Kram. Det kunde vist ikke skade, om Vingerne bleve lidt stækkede paa ham. — Altsaa, siger du, skal han ægte Jomfrue Amalia?

Cecilia.

Ja; og det fornøier mig. Det er dog saadan en snuk Pige; og han er virkelig — i hvad du og saa troer — et skikkeligt Menneske.

Dyrendahl.

Jeg var tilfreds, at du var hans Kone, siden du holder saa meget af ham. Men det var Synd, for den kakkels Amalia, om hun skulle faae en saadan Karl.

Cecilia.

Men, hvorfor hader du dog det kakkels Menneske saa meget?

Dyrendahl.

Hader ham? — Hvem Fanden har sagt, at jeg hader ham? — Men — (Tager Penselen og Maleriet igien.) Lad mig nu være i Ro. Det er en Satans Mund, der sidder paa dig. Du veed jo dog, at jeg aldrig kan lide, at du snakker, naar jeg skal arbeide.

Cecilia.

Du bad mig jo selv tale. Men jeg skal gierne gaae, for at du kan faae Roelighed. (Gaaer.)

Anden Scene.

Dyrendahl (allene.)

Han skulde gjøre denne Lykke? — Det gjør mig ondt, at jeg maae lægge Hindringer i Vejen. Capitain Winther er min Ven, og jeg kan ikke forsvare det, at tie med Erfurts Fejl. — Det er vel min Pligt ikke at tale ilde om nogen. Men den unge Herre maae pardonnere mig, her kommer mine Pligter i Collision med hinanden; og naar een af to Ting er uundgaaelig, saa er det dog altid bedre, at jeg forvolder ham en kort Ubehagelighed, end at jeg skulde stiltiende see paa, at min Ven og hans Broderdatter løber selv ind i Ulykken.

Tredie Scene.

Dyrendahl. Amalia.

Dyrendahl.

See, god Morgen! min smukke Jomfrue! alt saa tidlig opstaaet?

Amalia.

Og Klokken gaaer til eet.

Dyrendahl.

Det er sandt, min smukke Jomfrue! det huskede jeg saamænd ikke paa. Men Tiden løber saa hurtig, at jeg ikke veed selv, hvor den bliver af; naar jeg har noget at bestille; og jeg kan aldrig være ledig.

dig. Dette Portræt, som Deres Onkel har bestilt, er allerede færdigt. [illegible]

(han viser hende Portraitet.)

Amalia (beseer det.)

Det smukt malet, Herr Dyrendahl, og med megen Flid; kuns maae De tillade mig, jeg synes ikke at denne Næse ligner min Onkels. Øjnene ere gandske rigtige, og jeg troer, det er det, som gjør hele Ansigtet noget vanskeligt at kjende.

[illegible]

Jomfrue! det maae De tilgive mig; det forstaaer jeg bedre. Denne Næse og hele Ansigtet ligner Deres Onkel saa godt, som det er mueligt.

Amalia.

Forlad mig, Herr Dyrendahl, jeg tilstaaer gjerne min Ukyndighed. Et Fruentimmers Dom i de skjønne Konster er heller ikke af megen Betydenhed.

Dyrendahl.

Om Forladelse, min smukke Jomfrue! den er virkelig ikke ubetydelig, skjøndt den just ikke altid er rigtig. — Men, tillad mig at spørge, om det er sandt, som man siger, at De skal giftes. Maae jeg gratulere?

Amalia.

Jeg takker. Jeg tør vel ikke nægte det for Dem.

Dyrendahl.

Og den lykkelige, er da den unge Eckart?

Ama-

Amalia.

Ja. Og han er jo Deres Collega i Maler-Konsten?

Dyrendahl.

Collega? — ja, om De saa befaler. — Han skikker vistig nok sig med Malerie, — og dersom han fra sin Barndom af, havde anvendt sin Tid vel, saa kunde det vistig nok have blevet noget af ham.

Amalia.

Har han da anvendt sin Ungdoms Tid saa slet?

Dyrendahl.

Det vil jeg just ikke sige, Jomfrue; men han har ikke anvendt den vel nok, til at kunde blive Virtuos i sin Konst. Og saa befatter han sig med saa mange Slags Malerier, og det burde han lade være.

Amalia.

Det er sandt, at hvem der vil være stor i alle Ting, bliver sielden mere end middelmaadig. Men hvorledes har da De kunnet bringe det saa vidt i saa mange af Malerkonstens Grene?

Dyrendahl.

Det er en lykkelig Naturens Gave, som jeg takker Gud for. Men hvad der lykkes een, lykkes derfor ikke alle; og uden at rose mig selv, skulle jeg dog neppe troe, at Herr Erfurt vil vove paa at maale sig med mig; dertil er han nok endnu for ung.

Ama-

Amalia.

Jeg har dog hørt sige, at Alderen og for sig selv ikke var nok til at bestemme en Konstners Værd.

Dyrenschild.

Gandske sandt, Jomfru! men Alderen, naar den foreenes med Talenter, giver dog en Konstner større Agtelse, end Ungdom allene kan forskaffe. Hvad mig angaaer, maae jeg have den Ære at sige Dem, at min Reputation har allerede for længe siden været etableret over hele Europa. Jeg har fire Gange vundet Premier ved udenlandske Akademier. Jeg har havt de meest glimrende Tilbud, om at nedsætte mig i Prag, Lissabon og Philadelphia. Jeg har malet Oczakows Erobring paa en Plade ikke større end en Dukat. Keiserinden af Rusland bærer den daglig i en Silkesnor om sin Hals. Keiser Joseph, som jeg aldrig har seet, malede jeg til den fremmeste Liighed, blot efter, hvad jeg vidste om hans Bedrifter. En Barneryg, som er Konstens non plus ultra, efterligner jeg paa det allerfuldkomneste. De franske Prindser — Gud velsigne de edle og fromme Herrer! — har ladet mig paa anden Haand anmode, om at forfærdige et Betræk til et Kabinet i Arabesken, som skal forestille de Bedrifter, som de agte at udføre i Frankrig. Men det, som af alle Kjendere ansees for at være mit Mesterstykke, er hele Klopstoks Messiade, som jeg har havt den Naade at male i Me-

i Medaillons for at sætte paa Strømpebaand, til Keiser-Kroningen i Frankfurt.

Amalia.

Min Gud! det er jo forfærdeligt! Men hvad er da Deres Hovedsag?

Dyrendahl.

Intet, og alt.

Amalia.

De er altsaa en sand Virtuos?

Dyrendahl.

I Ordets gode Forstand tør jeg vel modtage Titelen. Og dog maae De ikke troe, at jeg har opnaaet al den Fuldkommenhed, som det er muligt for et Menneske at opnaae. Saa uforskammet er jeg ikke at turde paastaae det. Den høieste Fuldkommenhed, som er mulig for et Menneske, troer jeg overalt ikke, at nogen endnu har naaet. Men allermindst maae man i den unge Alder have saadanne Indbildninger.

Amalia.

Dette skal vel sigte til Eduard?

Dyrendahl.

Jeg vil ikke nægte det, endskjønt han er min intime Ven. Enhvert Menneske har sin Svaghed; og denne er nu hans. Gud veed, jeg har selv mange Feil; men denne har jeg fundet hos ham fra hans Barndom af.

Ama-

Amalia.

Saa har da Hr. Dyrendahl kjendt ham længe?

Dyrendahl.

O ja. Jeg har holdt usigelig meget af ham, og ret glædet mig over alle de gode Egenskaber, som jeg har fundet hos ham. Jeg skal heller ikke nægte, at han jo var et Mønster for unge Mennesker, naar han kuns ikke var saa stor en Liebhaber, og spillede med saa uindskrænket en Lyst.

Amalia.

Spiller han? O det er herligt. Saa har jeg jo Læremesteren altid i Huset. Hvad Instrument? Herr Dyrendahl!

Dyrendahl.

De forstaaer mig ikke, Jomfrue! De tænker paa den ædle Konst, den guddommelige Musik. Nei, det er Kortspil jeg meener — det ødelæggende Kortspil; Satans egen Opfindelse; den Helvedes Lyst; der aldrig kan udryddes af det Hjerte, hvori den eengang har faaet Indpas; og som er Aarsag i, at saa mangen en Mand gjør sin Kone og sine Børn bestandig ulykkelige. Kjereste, bedste Jomfrue! hvor skulde det ikke smerte mig, om jeg nogensinde skulle opleve den Tid, da jeg maatte see Dem at være bleven et Offer for . . .

Amalia (fortrydelig.)

Herr Dyrendahl! Jeg troer at De har foresat

sig

sig at holde en Lovtale over Deres intime Ven. De maae altsaa tillade mig, at jeg gaaer bort, for at give Dem Tid til at studere bedre over paa den. Jeg kommer igjen for at høre Resten siden.

(Gaaer.)

Fjerde Scene.

Dyrendahl (alene.)

Ja kom kuns, naar hun behager, Jomfrue! jeg kan ikke hjelpe hende. Jeg skal tjene hende til Trods for hende selv. Jeg vil ikke have det paa min Samvittighed, at hun bliver ulykkelig, og jeg har kundet afværge det. Saa meget desbedre, naar jeg opnaaer mine egne Hensigter med det samme. — Men, der kommer nogen — seer man! — der har vi ham.

Femte Scene.

Dyrendahl. Winther. Erfurt.

Winther.

(I det han skyder Erfurt ind.)

Du skal have Tak! men det passer bedre til min Broderdatter; saa at sige. Jeg skal levere hende det i dit Navn . . . See, god Dag, Herr Vert! naa! hvorledes gaaer det med mit Portrait?

Dyrendahl.

Her er det, Herr Capitain! gandske færdigt.

(Han leverer Winther Portraitet.)

Win-

Winther (betragter det.)

Hvad den slemme Syge! skal det være mig? Jeg seer jo ud som en uredelig Recensent; saa at sige. Fy for Djævelen! det skumle, liderlige, lumske Fjæs, det skulle være Capitain Winthers Physiognomie? Saae jeg saaledes ud, saa gid jeg faae en Ulykke, om jeg ikke burde staae i Gabestokken tre Dage i Rad, og det bare for Ansigtets Skyld; saa at sige.

Dyrendahl.

De har Lov til at beskrive Deres Ansigt og Lineamenter saaledes som De behager; men jeg forsikkrer Dem om, at dette Portræt ligner Dem og ingen anden.

Winther.

Jeg troer han er gal, Herre! har dette Bæst Capitain Winthers aabne redelige Ansigt? saa at sige. Det skal ingen ærlig Mand have sagt. Om jeg end aldrig var ærlig, saa veed jeg dog, at jeg seer ærlig ud. See paa det, Erfurt! Du er ogsaa Maler; sig mig reent ud: Ligner det mig? saa at sige.

Erfurt.

Just fordi jeg er Maler, maae jeg frabede mig at sige mine Tanker herom.

Dyrendahl.

Herr Capitain! De er den første, der har fornærmet mig paa denne Maade.

Win-

Winther.

Da troer jeg, faae den Ulykke! ikke, at jeg er den første ærlige Mand, som De har malet som en Skjelm; saa at sige. Nej, Herre! det er ikke mig; nej, paa min Sjel! er det ikke. Dog, De skal ikke have spildt Tiden for intet. Jeg veed, De er ellers en excellent Maler, men dette har ikke lykkedes Dem. Det hænder flere. De skal faae Deres Penge for det; men send det ud i Stokhuus-Commissionen, og hør, om Herrerne derude aldrig har seet nogen, som Ansigtet ligner; og lad ham faae det; saa at sige.

Dyrendahl (afsides.)

Jeg faaer holde gode Miner. (Høit.) Jeg beklager, at jeg har været saa uhældig denne Gang, og ikke truffet Dem bedre.

Erfurt.

Oh! det siger intet. At Portrætet, enten det nu ligner eller ikke, er gjort med Fliid, er unægteligt. En Konstner er ikke altid lige godt oplagt! og det er umueligt andet, end at man een eller anden Gang er mindre heldig, end sædvanligt.

Dyrendahl (spodsk.)

Jeg formoder dog, at denne Ulykke endnu aldrig har truffet Dem.

Winther.

Saa min Sjel! siden De taler saaledes, min Faer! saa see paa dette her. (Han tager et liden Prætens-

sion-

fion, med brillant Indfatning op af Lommen, og viser ham.) Hvad siger han om det? Faer! Ligner det? saa at sige.

Dyrendahl.

Ja overmaade meget. Men jeg synes, at det er min Kielderpiges Portrait.

Winther.

For tusende Ulykker, Herre! er han gal? . . . Dette lille nydelige Ansigt, det skulde være hans bredmundede Kielderpige? . . . Forlad mig, Herre! enten er han et Bæst, eller ogsaa en ondskabsfuld Krabat; saa at sige. Kiender han det ikke?

Dyrendahl.
(Seer nøje paa det og tier.)

Erfurt.

Jeg troer meget gierne, at De ikke kiender det. Jeg finder selv, at det ikke ligner saa meget, som det kunde.

Winther.

Ih nu da; det kan vel være, at det kunde ligne mere; men saa er det dog meget mere ligt end dette forbandede Billede. Gid Fanden havde det! saa at sige; dog uden Skade for ham. Naa, Faer! kiender han ikke min Broderdatter?

Dyrendahl.

Jeg vilde just have sagt det, men jeg turde ikke vove det, af Frygt for at feile. Hvem har giort det?

Win-

Winther.

Kan han ikke sige, om det ligner, eller om det er godt, uden han skal vide, hvem der har malet det? Det er eet af Jeres Virtuos-Kneb, som I har tilfælles med Recensenterne, at I ikke tør indlade Jer i at bedømme Tingen, forend I kjender Manden; deraf kommer det, at I gode Recensentere for det meste dømme som nogen Skurker; saa at sige.

Dyrendahl.

Jeg forsikkrer, at jeg i mine Domme aldrig seer paa andet end paa Tingen; derfore kan Deres Anmærkning ikke træffe mig, saa rigtig som den ellers i Almindelighed er.

Winther.

Ja, saa min Sjel! er den rigtig; og at dømme paa den Maade, det er Halunk-Streger; saa at sige. Det er netop, ligesom om man ikke kunde sige, hvordan en Ret Mad smagte, forend man vidste, hvem der havde lavet den; Jeg kan for min Død ikke lide saadant noget; saa at sige. Nei! ærlig, frit og redelig skal I sige Jeres Mening, og saa bryde Jer Fanden om, enten Vedkommende bliver vrede eller blide. Naa da! siden De endelig vil vide, hvem Maleren er, saa staaer han der.

Erfurt.

De veed, at jeg er kuns Dilettant, og even i Kjøbet en ung Begynder. Jeg seer selv meget vel,

at

at mine Fusterier har mange betydelige Feil, og derfore troer jeg heller ikke, at mine Arbejder bør bedømmes saa strengt, som de, der kommer fra en Haand, hvorfra man er berettiget til at vente Mesterstykker.

Dyrendahl.

De er min Ven, Herr Erfürt! men Sandheden har ældre Adkomst til mit Venskab; og med samme Redelighed, hvormed jeg tilstaaer Dem, at jeg i dette, saavelsom i alle andre af Deres Malerier, finder et fortræffeligt Anlæg, maae jeg ogsaa anmærke, at der vil mange Aars Øvelse til, førend De naaer til en vis Grad af Fuldkommenhed. Det er sandt, at da jeg malede det første Stykke, som jeg fik Præmie for udenlands, og som forestiller to hellige Engler, der slaaes om et Fad Risengrød, og Nissen kommer med sin røde Nathue paa, og æder Grøden fra dem, medens de slaaes, da var jeg kuns to og tyve Aar gammel; men siden den Tid har jeg ogsaa af egen Erfaring lært, at der vil graae Haar i Hovedet, førend man maae tænke paa at levere Mesterstykker.

Winther.

Hvad Fanden er det for Sludder; sagt at sige. Altsaa, naar jeg skal bedømme et Malerie, saa maae jeg først gaae hen og tage Parykken af Maleren, og tælle, hvor mange graae Haar, han har i Hovedet.

vedet. Gammel Viin og gamle Venner har jeg nok hørt roses frem for de unge; men hvad siger De om gamle Piger? min Faer! er de ogsaa bedre end de unge? Troe han mig, Faer! et Malerie kan gjerne være godt, fordi et Barn har malet det; og slet, om saa Methusalem selv var Mesteren; saa at sige. Alderen gjør her intet til Sagen.

Dyrendahl.

Jo jo! den gjør sandelig ikke lidet, det kan De troe. Imidlertid naar Herr Capitainen er fornøjet med dette Portræt, hvorfor skulde jeg da laste det? Men — maae jeg see det eengang endnu (Winther leverer ham det.) O ja, det er ret smukt; — men Indfatningen har jeg seet hos Jøden Philip Moses.

Erfurt.

Det nægter jeg slet ikke. Jeg har jo heller aldrig givet mig ud for at være Guldsmed eller Juvelerer.

Winther.

Det er jo kuns Slibberslabber; saa at sige. Hør, min Søn! du maae, faae den Ulykke! male mig; for dette forbandede Kistelaags-Ansigt, det vil jeg ikke eie, eller have det hængendes hos mig. Ih! jeg maatte jo gaae i en dødelig Frygt for, at din Amalia kunde engang med Tiden faae en Søn, saa at sige, som lignede denne Stratenrøver; og saa vilde jeg, min Sjel! aldrig kjendes ved ham. Dog maae

maae han ikke troe, Faer! at jeg er vreed paa ham for det, eller at jeg derfor anseer ham for en Kluddermads. Vi kan jo alle gjøre noget galt i vores Dage. Jeg gjorde selv engang et falskt Bestik, saa at Fanden havde nær taget ved mit hele Rederie, saa at sige; men mon jeg derfor ikke skulde være en god Skipper? Seer han . . . jeg siger endnu engang: han har ikke været lykkelig i at træffe mig, og det er alt. Nu skal Erfurt male mig, og træffer han mig, saa er det godt; træffer han mig ikke, ih! saa kan han jo være lige brav Karl for det; saa at sige.

Erfurt.

Jeg skal vove at forsøge; men skulle jeg ikke være heldig i at træffe min Velgjørers Lineamenter, da vil jeg ansee det som et Vink til at bryde min Pensel itu; og jeg skal adlyde.

Dyrendahl.

Det maae De ingenlunde gjøre, min Herre! uagtet jeg forud seer, at De ikke vil blive heldig. De er ung, og der kan endnu blive noget af Dem. Capitainens Lineamenter ere meget vanskelige at træffe; og, uden at roese mig selv, tør jeg sige, at den Mands Ansigt, hvis Liighed jeg ikke kan træffe, er ikke skabt for Penselen. Imidlertid skal jeg hjelpe, og rette noget hist og her. De skal endnu blive fornøjet, og jeg giver Dem min Haand paa, at, inden jeg slipper Portrætet, skal det ligne Dem.

Winther.

Godt! godt! det skal saamænd fornøje mig. Men, for Djevelen! lad mig endelig faae mit eget Ansigt, for jeg kan, paa min Sjæl! ikke lide at laane noget, som jeg har selv; saa at sige.

Dyrendahl.

Jeg maae forlade Dem, mine Herrer! jeg har et vigtigt Ærende. Adieu. (Afsides i det han gaaer.) Enten skal jeg brække din Hals, eller du min, Kammerat! det lover jeg dig. (Gaaer.)

Sjette Scene.

Winther. Erfurt.

Winther.

Veed du hvad? min Dreng! det er, gid jeg faae en Ulykke! een af de Folk, som troer, at Naturen først indlagde sig Ære, da den frembragde ham. Han anseer os andre som den Syening, der sidder paa Navneklude; noget Jask-Arbejde, som man vænner sig til paa; saa at sige.

Erfurt.

Jeg undrer mig virkelig over, at han ikke har truffet Dem bedre; thi man maae sige, hvad man vil om ham, saa kjender jeg kuns faa Liebhabere, der maler bedre Migniatur-Stykker end han. Forresten praler og lyver han ret som en Virtuos. De hør-

hørte selv en lille Prøve dervaa før, om Englerne og Risengrøden. Som Maler, er han her i Kjøbenhavn næsten ligesaa lidt bekjendt som jeg; og uden for Byen, er jeg vis paa, at der er ikke en Sjel, der kjender ham, uden kanskee de Folk, der har logeret hos ham.

Winther.

Ja; men seer du, min Dreng! det kommer mig for, som om han vilde være den eneste Mand i Verden, der duede til noget; og han bliver ordentlig vreed, naar han seer, at en anden kan gjøre noget bedre end han; og det kan jeg, paa min Sjel! ikke lide; saa at sige.

Erfurt.

Det er en Svaghed, som han, desværre! har tilfælles med saa mange andre; en Svaghed, som man maatte ønske for evig udryddet af Konsternes og Videnskabernes Rige. Herre Gud! hvor er det ikke en Ynk, at Mennesker kan være saa egoistiske, at troe, at de taber ved den Roes, som en anden erhverver sig! eller at det Bifald, som man yder paa en anden, — enten det nu er fortjent eller ikke, — er et Ran, der begaaes imod deres egne Fortjenester! Rival-Had i Kjerlighed, det er noget, som jeg kan forstaae mig paa; men i Konster og Videnskaber er Emulation det eeneste, der er tilladeligt.

Naar

Naar jeg undtager denne Skrøbelighed, troer jeg vist ikke, at Manden er ond.

Winther.

Hør, min Søn! veed du hvad? den, der tænker saaledes som han i denne Materie, han er, min Sjel! en Halunk; saa at sige. Han kan aldrig have et godt Hjerte. — Men det kan nu være ligemeget. Lad os see at faae fat paa min Amalia. (Han gaaer til Dørren i Baggrunden, og raaber.) Amalia! Amalia!

Syvende Scene.

De Forrige. Amalia.

Winther.

See her, min Pige! Denne Prætension er Erfurts Arbejde. Han har foræret mig den, og jeg giver dig den igjen; saa at sige. Er det ikke saa? Erfurt!

Erfurt.

Jeg torde ikke vove at byde min Amalia denne Baggatelle ....

Winther.

Hvad Djevlen siger du? Du torde ikke byde hende den, men mig kunde den være god nok til? ... Naa, du har ret lært at gjøre Complimenter; saa at sige.

Ama-

Amalia.

Beste Onkel! det var vist ikke hans Mening ...

Erfurt.

Tillad mig ...

Winther.

Slidder Sladder! ... Børn! jeg veed nok, hvad saadant noget betyder. Tag du den, min Pige! den er god nok til dig, og giv Erfurt et Kys for den, saa er den betalt, saa at sige. Ikke sandt?

Erfurt.

Mere end betalt.

(Han kysser Amalia, og hænger Prætensionen om hendes Hals.)

Winther.

Hør nu, Børn! hvad jeg vil sige Jer: Jeg giver dig min Broderdatter, Erfurt! og jeg holder af hende, som om hun var mit eget Barn; men er du ikke skikkelig imod hende, saa gaaer jeg til Søes igjen, og segler Skibet i Sænk af Sorg; saa at sige.

Amalia og Erfurt.

(Begge paa engang.)

Beste Onkel! ...

Winther.

Tyst! lad mig tale først, siden kan I andre sladdre. Jeg gier dig min Broderdatter, ikke fordi du har nogle faa Skillinger; for dem trænger hun ikke til; saa at sige. Jeg har flere Penge end hun

hun og du behøver; og du skulle have faaet hende, om du saa ikke eiede Kjolen paa Kroppen, fordi jeg troer, at du er en brav Dreng, og fordi hun holder af dig; saa at sige. Men, jeg vil ikke vide af nogen langvarige Omstændigheder. Livet er ubestandigt; og hvem veed, hvor snart jeg ligger med Næsen i Vejret? Jeg havde tænkt at bie med Jeres Bryllup, til at jeg fik min Gaard færdig; men jeg har tænkt om igjen. Hvorfore skal man opsætte det til i Morgen, som kan skee ligesaa godt i Dag? derfore vil jeg, at I skal holde Bryllup i Overmorgen; saa at sige. Kongebrevet er bestilt. Hvad siger I om det? Børn!

Erfurt (hæftig.)

Beste Onkel! De forekommer mine Ønsker, og . . . .

Winther.

Trr! Trr! Du skyder mig en forbandet Fart, ti Mile i Vagten; saa at sige. Det er godt . . . Men . . . du taler jo ikke et Ord, Amalia! har du noget at indvende?

Amalia (undseelig.)

Jeg . . . jeg . . . veed ikke . . . hvad . . . min Onkel . . . hvad han befaler . . .

Winther.

Det Sprog kan Fanden ikke forstaae. Vil du? eller vil du ikke? See der er min Haand! Vil du,

saa

saa slaae til; og vil du ikke, saa lad være! saa at sige.

Amalia.
(Tager ham i Haanden.)

Winther.
(Lægger hendes Haand i Erfurts.)

See nu forstaaer jeg dig. Kunde du ikke ligesaa godt sige ja? Tøs! Naa da! det er altsaa klappet og klart. Gud velsigne Jer begge! saa at sige. (Han kysser dem.) Men, nogen Anstalter maae her dog gjøres. See! der kommer Vertens Søster, som om hun var kaldet.

Ottende Scene.

De Forrige. Cecilia.

Winther.

Madam! disse unge Folk skal have Bryllup i Overmorgen; saa at sige. Kan De gjøre nogen Anretning dertil her i Huset?

Cecilia.

Jeg gratulerer . . . Jo, Herr Capitain! saa godt, som noget andet Sted. Jeg har Opsatser, Postementer, Platmenager, Desertfade, Frugtkurve, og alt, hvad De kan regne op, og jeg skal levere Capitainen en Fortegnelse paa to og tredive Retter Mad, som De kan vælge iblant.

Winther.

Gud forlade hende, saa at sige. Jeg havde

kuns

kuns fire Retter Mad, da jeg havde Bryllup med min salig Kone. Jeg bryder mig ikke om alt det Fias, seer hun. Der er kuns een Ret, jeg vil ordinere, og det er en Skildpadde, som jeg selv har. Seer hun, Madame! jeg er en Vestindianer, saa at sige; og det er just min Mad. Amalia! Du siger hende, hvordan den skal laves.

Amalia.

Det forstaaer sig. Det gjør jeg med Fornøjelse.

Winther.

Brav spansk Peber maae der paa, det maa hun ikke forglemme.

Cecilia.

O! saa forstaaer min Broder sig paa det. Saa skal det nok laves ligesom Satiren. Min Broder er en Satirikus, og han siger, at der skal brav spansk Peber paa Satiren, om den skal smage godt.

Winther.

Saa ligner jo Satiren en gammel Jomfrue, siden den er saa pebret?

Erfurt.

Den ikke allene ligner, men den er det.

Winther.

Faae den Ulykke, om jeg troer, at hun er Jomfrue!

Erfurt.

Og, hvorfor ikke? om jeg maae spørge.

Win-

Winther.

Fordi hun har været Kammerpige saa mange Steder, og hjulpet saa mangen en Abekat af fine Klæder; saa at sige.

Cecilia.

Ja jeg skal nok komme ud af det, Herr Capitaine! Den skal nok blive lavet.

Winther.

Det vil jeg ogsaa lade hende sørge for. Gjør nu kuns Anstalter, Madame! Jeg gaaer ud i Byen et Øjeblik i et Ærende, og naar jeg kommer igjen, saa lad os faae noget at spise til Middag; saa at sige.

Erfurt.

Kan jeg ikke være Dem til Tjeneste i nogen Ting?

Winther.

Bliv du hos din Amalia! min Dreng! . . . I har vel sagtens noget at snakke med hinanden om.

(Gaaer.)

Niende Scene.

Amalia. Erfurt. Cecilia.

Erfurt.

Dyrebare Amalia! saa nærmer da det Øieblik sig, som skal for evig forene os med hinanden. Deres gode Onkel haster med vores Lykke, mere endog end vi selv. O! hvor elsker jeg ham ikke, den gode Mand!

Amalia.

Det fortjener han vist af os begge. Han toeg mig til sig, da mine Forældre døde, og har holdt mig som sit eget Barn, siden han selv ingen havde; og da han blev Enkemand, vilde han, for min Skyld, ikke givte sig anden Gang. De veed, bedste Erfurt! at min Fader var Lieutenant, og givtede sig med en Bondepige, hvorfore han maatte gaae ud af Etaten . . .

Cecilia.

O! hvad hører jeg! er De en Datter af Lieutenant Winther, som døde et Aar, efter at De var født, af Sorg, fordi han var bleven tvungen til at forlade Tjenesten, og manglede sit fornødne Udkomme?

Amalia.

Ja; og min Moder fulgte snart efter ham.

Cecilia.

Himmel og Jord! hvilken Glæde! skal jeg da være saa lykkelig, at see mit Barn igien? O! jeg dumme Kjerling! der ikke kunde blive opmærksom ved det Navn, Amalia Winther.

Erfurt.

Hvad vil det betyde?

Amalia.

Hvorledes?

Ceci-

Cecilia.

Da Deres Moder var død, tog min salig Mand Dem til sig; og jeg har sørget for Dem i fire Aar, som om De havde været mit eget Barn, indtil der kom Ordre, at De skulde sendes til Vestindien, og siden har jeg aldrig hørt noget om Dem. Himlen skee Tak, at jeg seer Dem igjen!

Amalia (falder hende om Halsen.)

Bedste! gode Kone! hvor glæder det mig ikke, at finde en anden Moder igjen!

Erfurt.

Troe mig, Madame! Deres Omsorg for min Amalia skal rigeligen blive Dem forskyldet.

Cecilia.

Børn! Børn! jeg er uden for mig selv af Glæde! Jeg inviterer mig selv til Jeres Bryllup. Anstalterne skal blive saa herlige, som mueligt. Hvad gjør man ikke for sine Børn? . . Gud forlade mig! . . jo I ere mine Børn; saa godt som mine egne. Jeg troer ikke, at jeg kunde elske mine egne høiere, — om jeg havde nogen . . . Men . . . kjere Børn! gaaer lidet ind i den anden Stue; jeg skal have ryddet noget op her, og dækket Bord, til Capitainen kommer hjem . . . Gaae Børn! gaae lidt! siden maae vi sladdre igjen.

Erfurt og Amalia.

Farvel da saalænge! (De kysse hende, og gaae)

Tiende Scene.

Cecilia (allene.)

Jeg er uden for mig selv af Glæde. Gid min Broder dog var her! . . . Men, see! der er han jo?

Ellevte Scene.

Cecilia. Dyrendahl.

Cecilia

Min Broder! (Hun løber ham imøde.)

Dyrendahl.

Hold Munden! og lad mig være med Fred! (afsides.) Jeg er ikke fornøiet, førend Hevnen er fuldført.

Cecilia.

Hør dog! . . . Amalia er . . .

Dyrendahl.

Kan du holde Munden? siger jeg . . Jeg var tilfreds at Amalia, Capitainen, og den unge indbildte Nàr vare paa Bloksbjerg, og du med!

Cecilia.

Men det vil glæde dig . . .

Dyrendahl.

Jeg troer Fanden staaer i de Fruentimmer; de kan aldrig holde Kjeften. Giv mig Nøglen til mit Skatol!

Cecilia.

Jeg har den ikke hos mig! jeg skal strax hente den. Men, Gud bevare mig! hvor du er opbragt! hvad fattes dig?

Dyrendahl.

Nøglen . . . siger jeg; og hold saa Munden!

Cecilia (afsides i det hun gaaer.)

Hvad i al Verden mon der kan skade ham? — Dog, det er jo ikke usædvanligt at see ham saa vreed.

(Gaaer.)

Tolvte Scene.

Dyrendahl (allene.)

(Tager en Æske op af Lommen.)

Denne skal hævne mig. (Han kysser den.) Min gode Erfurt! du unge stolte Krabat! oftere skal jeg dog nok ikke blive prostitueret ved Siden af dig. Hu! et saa ydmygende Optrin har jeg aldrig havt tilforn.

(Han aabner Æsken og tager derudaf et lidet Portræt med brillant Indfatning og betragter det.)

Trettende Scene.

Dyrendahl. Cecilia.

(Som kommer, uden at han mærker det.)

Cecilia.

See her er Nøglen . . . O! hvad er det for et kostbart Stykke, som du har der?

Dyrendahl (studser.)

Hvad er det? lurer du dig bag paa mig? ma Soeur! Det er smukt, at min egen Søster vil være Spion imod mig. (Han lægger Portrætet i Æsken.)

Cecilia.

Jeg lurede mig ikke paa dig. — Du bad mig selv . . .

Dyrendahl.

O! jeg forstaaer det nok. — Flye mig Nøglen!

Cecilia (leverer ham Nøglen.)

Der har du den. — Men lad mig dog see det Stads!

Dyrendahl.

Er du nysgjerrig? Søster! . . . Saa bliver det nok best, at jeg gjemmer Æsken selv.

(Han sætter den i Skatollet.)

Cecilia.

Nej saamænd er jeg ikke nysgjerrig; men du veed jo, at Fruentimmer gjerne gider see Stads. Jeg skal nok gjemme Æsken, og den skal være lige saa sikker hos mig, som hos dig selv, og mere sikker; for du forlægger den dog, saa du ikke kan finde den igjen, naar du engang skal have den.

Dyrendahl.

Du skal have Tak for din Omhyggelighed, men, for ikke at sætte dig i nogen Fristelse, saa vil jeg nok gjemme Nøglen selv.

(Han lukker Skatollet, og putter Nøglen i Lommen.)

Dy=

Cecilia (afsides.)

Det kan være ligemeget, for jeg kan lukke op med min Dragkiste-Nøgle. (høit.) Men hør nu bare et par Ord, som jeg vil fortælle Dig om Erfurt og . . .

Dyrendahl.

Erfurt er en Skurk, en Liderlig; een, som vil træde mig paa Halsen, om han kunde komme til dermed; men jeg skal vel forbyde ham det; og jeg vil ikke høre et Ord om ham. . . Gaae og skaf os noget at spise!

Cecilia.

Jeg skal ikke tale et Ord om ham, min Broer! men hør, hvad jeg vil sige om Amalia . . .

Dyrendahl.

Amalia! Erfurt! . . . Gid Fanden havde dem allesammen! og nævner Du dem eengang endnu, saa kan Du spise Din Mad selv. Gaae og skaf os noget at spise! siger jeg.

Cecilia

Ja strax. (Afsides, i det hun gaaer.) Gid jeg havde ham ude af Huset, for at jeg kunde komme til at see lidt nøiere paa det deilige Portræt.

(gaaer.)

Fiortende Scene.

Dyrendahl (allene.)

Forbandede Kjerling! at hun skulde saaledes komme bag paa mig. Dog det siger intet. Vel er det, at det var min Søster, og ingen anden!

(Han gaaer noget og grunder.)

Femtende Scene.

Dyrendahl. Winther. Philip Moses.

Dyrendahl.

(I det han seer dem komme.)

Nu Courage, Dyrendahl! der ere de.

(Han sætter sig paa en Stoel i Baggrunden.)

Philip Moses.

Ach! Gud nade mig! det er alt for sandt! han har schtiaalet den fra mig. Ich laante ham den, for en par Dage siden, denn ich truede ikke at han var en Schelm! und so fliede han mig den wider, und nu er den borte.

Winther.

For Djevlen! jeg kan ikke troe det. Jeg bør ikke troe, at en Mand, som jeg aldrig har hørt noget ondt om, kunde begaae en saa nedrig Streg. Nej; Du er en Jøde; saa at sige.

Philip Moses.

Freilich er jeg en Jøde, Herre! aber er jeg derfor

for en Schelm? Det var ikke schmukt sagt. Kan en Jøde ikke være en ehrlig Mand, saa godt som en Christ? Ach way mir! ich bin ruinert! Stikket var sadt in Pandt hos mig af en Baron, wahrhaftig af en Baron. Und har ich ikke sagt Dem alle Kjendesmærkerne?

Winther.

Det er sandt, saa at sige; men, for en Ulykke! det er ikke nok til at fælde ham. Jeg maae høre hvad han har at sige. (Han vender sig om, og seer Dyrendahl). See! er han der? Herr Vert!

Philip Moses.

Ja, der Mann han schal vidtne met mig, at han kjender det.

Dyrendahl (afsides.)

Bare Jøden nu holder Ord, og ikke siger, at jeg er Angiveren! (han nærmer sig.) Hvad behager? hvad er det?

Philip Moses.

Har De denn ikke seet en Portræt in brilliant Ramme hos mig?

Dyrendahl.

Jo meget tidt.

Winther.

Kan han da sige mig nogle Kjendetegn paa den?

Dyrendahl.

Naar De seer den Indfatning, som er om det

Portræt, De viiste mig for kort siden, saa er det, som om De saae den samme. Kuns Portrætet er anderledes. Sagde jeg Dem ikke før, at jeg havde seet Indfatningen hos Philip Moses?

Philip Moses.

Ja seer De? seer De nu, Herr Kapteen!

Winther.

Død og Djevelen! hvad er dette? Slog ikke ogsaa de Ord mig, som en Lynild; saa at sige? Men, for al Verdens Ulykke! jeg troer Jer endnu ikke, godt Folk! Nei, min Sjel! gjør jeg ei. Det er alt for betydelig en Sag, og Erfurt er en brav Dreng . . .

Dyrendahl.

Gid kuns ikke det forbandede Spil havde forført ham! Det er en Ulykke, at det smukke unge Menneske er saa hengiven dertil. Gud naade den Mand, der har en Spiller i sin Familie!

Winther.

Det er Løgn; saa at sige; det skal ingen brav Mand have sagt, at han spiller. Det veed jeg alt for vel! Man maae ligesaa lidt troe den ene Maler, naar han taler ilde om den anden, som den ene Recensent, naar han roser den anden. Han er ikke forfaldet til Spil; det siger jeg.

Dyrendahl.

O, da kan jeg nok huske den Gang, da han feie-

feiede tre hundrede Daler ud paa en Aften i Basset, for nogle Aar siden; og Fruentimmer er ogsaa . . .

Winther.

For nogle Aar siden! . . . Gaae Fanden i Vold, Herre! Hvad gjorde han og jeg for nogle og tredive Aar siden? saa at sige. Jeg husker, hvordan jeg sværmede; og har han glemt sine Historier, saa har, bitter Død! jeg ikke. Kom mig ikke med saadanne Halunkstreger! for der skal andet til, førend I faaer mig vreed paa Knøsen.

Philip Moses.

Aber, Herr! min Portræt! min Ramme! . . . ach way mir! . . . hvor er han? den Schelm? ach! es ist nur allzu wahr! . . .

Winther.

Jeg maae høre, hvormed han vil forsvare sig; men forsvare sig, det kan han, det skal I faae at see. (Han gaaer til Dørren i Baggrunden og raaber.) Hei da! Erfurt!

Sextende Scene.

De Forrige. Erfurt. Amalia.

Winther.

Hør, Erfurt! det er ude imellem os, saa at sige, ifald Du ikke beviser disse to gode Venner over, at Du er en ærlig Karl.

Ama-

Amalia.

Hvad er det? hvad vil det sige?

Dyrendahl.

Ja, Herre! her ere mange Formodninger imod Dem, men vi ere overbeviste om, at . . .

Erfurt.

Formodninger? . . . saa? . . . og intet andet? . . .

Philip Moses.

Ja . . . und De kan ikke bevise . . .

Erfurt.

Hvad? . . . skal jeg eller noget Menneske bevise sin Redelighed og Retskaffenhed? . . . Da stoed det ilde til . . . Saa kunde jo enhver lumpen Knægt tage Æren fra os, hvad Øieblik han vilde . . . Nei! har I sagt noget ondt om mig, saa skal jeg vel nøde Jer til at bevise det.

Philip Moses.

Ja . . das werde ich . . . das wird Philip Moses thun . . . Heer enjaank! du har skchtiaalet den brilliante Ramme fra mig, som du lante af mig forleden imot din Beviis, und . . . och! der seer ich den . . .

(Gaaer hen til Amalia, og vil tage Portrætet af hendes Hals.)

Winther (holder ham tilbage.)

Stop i Spillet, Kammerat! Det er endnu ikke afgjort, at det hører Dig til; saa at sige.

Er-

Erfurt.

Jeg maae tilstaae, at Beskyldningen er artig nok . . .

Winther.

Siig ikke det, Erfurt! Jøden paastaaer, at han kan bevise med Vidner, at den Ramme hører ham til, der er omkring Amalias Portræt; saa at sige.

Amalia.

Gud! hvad hører jeg? . . .

Erfurt.

Troer min Amalia, hvad disse Herrer behager at fortælle?

Amalia.

Aldrig i Evighed, om de endogsaa bragte tusende Vidner frem.

Dyrendahl.

Ja, Cupido har just ikke store Indsigter i det Juridiske.

Erfurt.

O! jeg har det her, hvormed jeg kan binde Munden paa ti tusende Vidner. (Han tager et Papiir frem af sin Tegnebog, og leverer til Winther.) Kan denne Qvittering fra Guldsmedden, som har gjort Indfatningen, ikke være tilstrækkelig til at binde Munden paa disse tó Skurker? Jeg ladnte den anden af Philip Moses, fordi jeg syntes at den var saa smuk, at jeg vilde lade gjøre Magen dertil.

Dy-

Dyrendahl.

Det glæder mig at høre, at De er uskyldig.

Amalia.

Vi ere Dem forbundne for Deres Medlidenhed.

Winther
(efter at have læst Qvitteringen.)

Bravo, Erfurt! Bravo! du er en god Fyr; men det havde, min Sjel! ogsaa været alt for liderlig en Streg; saa at sige. (Han kysser Erfurt.) See her, I Herrer! (Han viser dem Qvitteringen.)

Dyrendahl (efterat have seet den.)

Den Qvittering duer sandelig ikke, kjære Hr. Erfurt!

Erfurt.

Ikke det? . . . Saa faaer vi vel have Manden selv frem, der har skrevet Regningen. Jeg vil dog haabe, at han lever!

Dyrendahl.

Det formoder jeg ogsaa; men seer De: — Regningen er dateret som i Gaar, og i Forgaars smurte Guldsmeden sine Støvler, og bedrog alle sine Creditorer.

Erfurt.

Hvad hører jeg? er han løbet bort?

Dyrendahl.

Ja han er. Men veed De ikke det?

Philip Moses.

Lat mig den see. (Han seer paa Qvitteringen.) Ja leider! er han lebet hart, und har beskuppet mig; das ist allzu wahr; und du bist en Schelm; du har mig den Qvittering selbst fabricieret; aber du har ikke været klug nok. Hr. Kapteen! har ich ikke sagt Dem alle Merkerne?

Winther.

Desværre! alt for mange. Erfurt! Erfurt! forsvar dig! tael! For tusende Ulykker! jeg begynder, saa at sige, at mistænke dig.

Amalia.

Han er uskyldig — bedste Onkel! — Erfurt! — tael!

Erfurt (frimodig.)

Jeg har intet mere at forsvare mig med, end mit gode Rygte og min Samvittighed.

Philip Moses.

Scheene Beviser! . . . Aber ich beviser met en heel Snees Vitner, at Rammen er min; und at den schtaaer in Pant hos mig. Aber Herren maae tillade, at jeg for det ferste forsikrer mig hans Person. Ich stiller Caution for Arresten.

Dyrendahl.

Kjære Philip Moses! vær ikke saa haard . . . Betænk at det er et ungt Menneske; og nu faaer De jo Deres Ramme igjen.

Er-

Erfurt.

Hold fin Mund! Herrey — Deres Forbøn frabeder jeg mig. I dette Øieblik kan jeg ikke begribe Sammenhængen. Min Uskyldighed skal nok blive oplyst, og jeg gaaer glad i Arrest. Jeg vil derhen, til Trods for Deres og al Verdens Forbøn og Medlidenhed. Kom, og lad os gaae!

Amalia.

Gud! . . .

(Hun synker med et Skrig ned paa en Stoel.)

Erfurt.

Amalia! . . .

(Han løber hen til hende.)

Winther

(støder ham tilside.)

Bort, Herre! . . kuns en ærlig Mand maae komme hende nær; saa at sige. Amalia! . . gode Pige!

Syttende Scene.

De Fattige. Cecilia.

Cecilia.

Hvad er paa Færde? — Amalia! — min Beste! — Hvordan er det? — hvad er Aarsagen? —

Dyrendahl.

Stakkels Pige! hvor det gjør mig ondt for hende! — Gaae og sæt Maden paa Bordet, saa kommer jeg, saa skal jeg fortælle dig Sammenhængen.

Ce-

Cecilia.

Nej, hun er mit Fosterbarn; jeg vil, saa sandt som jeg er ærlig, vide det først.

Dyrendahl.

(Vil føre hende ud.)

Gaae! siger jeg dig.

Cecilia (river sig løs.)

Nu strax. (Tager Winther i Haanden.) Hvad er det? siig mig det!

Winther.

For Djevlen! jeg veed det neppe selv; saa at sige.

Philip Moses.

Da schal jeg Dem fortælle det. Han har practiseret en Præsentation fra mig; see der — den som henger paa Jungfruens Prest, den har han schtiaalet, und so har han bare taget den anden Portræt ut, und sadt mich hendes ind i Rammen igsen. Ach way mir! hvat schulle jeg have svart Barnen?

Cecilia.

Og det tør De beskylde ham for? — han! — Erfurt skulle have stjaalet den Prætension? — Lad mig see! (Hun seer paa den.) Min beste Amalia! (hun kysser Amalia.) Erfurt er intet Skarn! det paatager jeg mig at bevise. (Hun rager i sine Lommer.) Hvor har jeg dog nu mine Dragkiste Nøgler? — Naa nu skal vi see, at de sidder i Spisekammer Dørren. — Bid bare lidt! — (Hun løber ud.)

At-

Attende Scene.

Alle, undtagen Cecilia.

Dyrendahl.

Hvad er det? Syster! hvad har du i Sinde?
(Han vil løbe efter hende.)

Winther.
(Tager ham i Armen.)

Herre! han maae blive her; saa at sige.

Erfurt.

Amalia! jeg er uskyldig.

Amalia.

Troer du, at jeg kan tvivle derpaa?

Dyrendahl.
(Vil rive sig løs.)

Vil man ikke tillade mig at gaae i mit eget Huus, hvorhen jeg vil? Lad mig gaae!

Winther.

For tusende Ulykker! han maae blive her, Faer! for jeg mistænker nu hele Verden, og ham med; saa at sige.

Dyrendahl.

Det skulde jeg dog frabede mig. Jeg er en formuende Mand, saa jeg troer ikke, at man kan mistænke mig.

Winther.

Erfurt er ogsaa en formuende Mand, og dog er han mistænkt; saa at sige.

Rit-

Nittende Scene.

De Forrige. Cecilia.

Cecilia.

(Kommer løbendes ind med Nøglerne i Haanden)

See her! her i Skatollet ligger hans Forsvar.

(Hun vil aabne det.)

Dyrendahl.

Syster! —

(Han vil rive Nøglerne fra hende, men forhindres.)

Cecilia.

(Aabner Skatollet, og tager Æsken med Portrætet frem.)

Kan det ikke give nogen Oplysning i Sagen, saa er min Amalia ulykkelig.

(Hun aabner Æsken, og viser Portrætet frem.)

Philip Moses.

Mein Gott! der har ich Rammen und Pertrætet, begge Delene zusammen. Det andet kommer mig nicht ved. Gib man her!

(Han river det af Haanden paa Cecilia.)

Amalia.

Himlen være lovet! min Frederick!

(Hun falder ham om Halsen og kysser ham.)

Winther.

Gode Dreng! tilgiv mig min Mistanke!

(Tager ham i Haanden.)

Dyrendahl.

Og du kan forraade din Broder? — Falske! —

Cecilia.

Du er min Broder, det er sandt; men Amalia er min Fosterdatter; og overalt er Uskyldigheden mig dyrebarere end noget Slægtskab.

Erfurt.

Men, hvorledes er dette Portræt kommen i dette Skatol? Madame!

Cecilia.

Det maae min Broder svare paa.

Dyrendahl (vil gaae.)

Winther.

(Holder ham tilbage.

Bliv! du Skurk! Sagen maae oplyses.

(Joden tager ham ogsaa i Kraven.)

Cecilia.

Skaan min Broder! Straf ham ikke. Jeg kom af en Hændelse til at see saa meget af denne Hemmelighed, som der behøvedes til at redde Uskyldigheden, og — desto værre! — beskjemme min Broder.

Philip Moses.

Du bist also der Dieb? — Ja du har ogsaa havt din Gang nok in min Huus, til at kunde gjøre det. Ich holder mig folglich til dig. Und der Spitzbub! han var Angiveren; han sagde, at Mosis havde schtiaalet min Præsentation fra mig.

Winther.

Nederdrægtige! Nu skal du, bitterdød! faae Løn; saa at sige.

Ama-

Amalia.

O nej beste Onkel! lad ham slippe med vores Foragt.

Cecilia.

Jeg beder dem paa det indstændigste, dersom De har nogen Godhed for mig, saa spar ham. Han er dog min Broder.

Erfurt.

Gud veed, hvorfor han hader mig. Jeg har i det mindste aldrig med Vidende og Villie givet ham Aarsag dertil; og skulle jeg derfore hade ham, og hævne mig? — O nej! — Hør, Philip Moses! jeg skal give ham en honet Douceur; men saa skal han ogsaa love mig at tie, som en Muur.

Philip Moses.

Das ist gut. Gehe dann Schurke! (han slipper ham.) Ich fik da min Præsentation igjen, und har nichts mehr als den Douceur zu verlangen. Adies so lang! ich gratulisere das allerliebste Paar; und Morgen kommer jeg met Prudestats, da skal De see scheene Sachen, und guten Kauf kriegen. Adies!

(Gaaer.)

Tyvende Scene.

Alle, undtagen Jøden.

Winther.

(Slipper Dyrendahl.

Saa gaae da, din nedrige Spitsbub! saa at sige.

Dyrendahl.

Jeg condolerer Dem, Jomfrue! hvad jeg har gjort, er skeet blot for at forhindre, at De ikke skulde blive ulykkelig, ved at forbindes med en Person, der sandelig er Dem uværdig. Jeg har givet Dem et Vink om hans Hengivenhed til Spil og Fruentimmer. Og jeg er istand til at overbevise ham om det, der endnu er værre.

Cecilia.

For Guds Skyld, min Broder! tie stille og gaae.

Erfurt.

O nej! lad ham kuns tale ud. Vær saa god at lade os høre Beskyldningen.

Winther.

Beviserne vil vi skjenke ham, Faer!

Dyrendahl.

Jeg veed ikke, om De har seet det Malerie, som han har malet, som han kalder det naragtige Bryllup? Staaer der ikke en ung Officeer for Brudeskammelen med en gammel Bondekjerling? Jeg veed ikke

ikke, om De skulle finde at dette sigter til Jomfruens Forældre?

Winther.

Død og al Ulykke! din Satan! dine forbandede slyngelagtige Fortolkninger ere de værste Pasqviller, man kan tænke sig. Gaae Fanden i Vold! saa at sige.

(Han støder ham ud.)

Dyrendahl.

(I det han støder ud.)

Dixi, & liberavi animam meam.

Een og tyvende Scene.

Winther. Erfurt. Amalia. Cecilia.

Winther (til Erfurt.)

Den Kjeltring! har han ikke paa saa mange Maader villet rekommandere dig hos mig i Dag? saa at sige.

Amalia.

Ligesaa hos mig. Han begyndte ret godt, men jeg brød Diskursen kort af.

Cecilia.

Men, kjere Venner! De er dog vel ikke vrede paa mig for min Broders Skyld?

Winther.

Hvad? Madam! bilder hun sig ind, at vi ere saadanne Halunker?

Amalia.

Beste Onkel! denne gode Kone er min Fostermoder, det er jeg kommen efter i Dag.

Winther.

Er det sandt? Ved Gud! det glæder mig. De kommer med til min Amalias Bryllup, men De maae flytte ud af dette forbandede Huus med os; saa at sige.

Erfurt.

Ja det maae De. Jeg og min Amalia skal elske og ære Dem som vores Moder. — Glem, at De har en Broder! han er Deres Erindring uværdig. O! hvor elendig er ikke det Menneske, der ikke kan taale nogen Rival i sin Konst! Himlen bevare enhver Mand fra at blive Virtuos paa den Fason!

Virtuosen

No. 2.

Comedie i een Act.

Personerne:

Herr von Borgen, en Herremand.

Frue von Borgen, hans Kone.

Juliane, deres Datter.

Erdman, Lieutenant.

Spazier, Herr von Borgens Inspecteur.

Toraf, hans Forvalter.

Skuepladsen er et Værelse i von Borgens Gaard i Kiøbenhavn, med en Dør i Baggrunden.

For-

Første Scene.

Herr von Borgen. Spatzier

(Sidde ved et Bord, med en Flaske Viin og Glas for sig, og rage i nogle Protokoller og Dokumenter.)

Hr. v. Borgen.

(Taler meget langsomt.)

Ja, mein lieber Herr Spatzier! ich habe op viele Städte gewesen vor zu suchen mich ein Inspecteur über meinen — meinen — meinen Herrenhof, und ich schätziere mich glüklich, daß ich habe gefunden Sie. Ihre Schaale. (Han drikker.)

Spatzier.

(Taler meget hastig.)

Ergivenste Tjenere! Ja, uten mig at romme, so ville De gewiß ingen so lœt fundet have, der sig bedre end jeg paa Agerdirkningen und Bestiterelsen af en Adelgaard forstahr, und ich er en redelig Mand. Det er ingen so let Sag, man maae untruelig sture Kentnisse have, wenn man det ret forstaae skal. Hier in Dännemark, hier forstaaer de det ikke. Man kan det paa deres Naboer see. Det finner vel, som vare deres Godser in got Stand, aber wenn man dem nærmere saae, da skulle De gewiß den størsta

Elend

Elend forspore. Jeg vil vette, at sin Gots, unter min Bestierelse, skal, binnen tre Aar, det herligste und fordeelhaftigste in hele Dannemark være. Deres Gesuntheb! (Drikker.)

Hr. v. Borgen.

Tausend Dank! ja ich glaube es noch; aber wo soll man Geld nehmen von, vor das erste? Wir behaupten Geld zu unsern Einrichtungen, denn Seine Remedien sind viel gewaltsam.

Spatzier.

Lat mig kun for Penge sørge. Deswegen er jeg even til Staden kommen; denn De veet jo at Sin Naboe, den rige Proprietair Erdmann han vil Dem gjerne Penge laane? denn han seer vel, at vi dem in korte Tid igjen betale kan. Und hvat mine Remedien betræffer, so maae de gewaltsam være, wenn deraf noget got komme skal. Troer De ikke, at det af mig klogt handlet var, at jeg lod alle Deres Heste dodslaae und brændte Stalden af, als den lille brune Føl blef krank? havde jeg ikke det gjort, de havde wahrhaftig aldrig in Verden kuntet have en sund Hest paa Deres Stald mere. Nej ich er en klog und redelig Mand.

Hr. v. Borgen.

Ja ich glaube das gerne. Aber es kostet uns doch große Gelder.

Spat-

Spatzier.

Rigtig, aber det skal vi nok indhohle igjen. Saa ledes maae man bisweilen — maae man — maae man — hvat kalder man bisweilen paa Danske?

Hr. v. Borgen.

Ej, sprechen Sie kun Deutsch. Ich verstehe Sie recht woll.

Spatzier.

Nej Gud behüte mig! det tør jeg ikke. Det wager jeg ikke for Sine Frue; denn hun har mig sagt, at hun mig aldrig lide skulle, saa mange Tjenester jeg og Dem und Deres Gots listede, wenn jeg ikke ville Dansk tale. Jeg maae mig vel efter hendes Luner richte, sonsten gaaer det ikke got. Wenn det ikke var, so talte jeg min Modersprog, denn jeg kan den danske Sprog ikke lide; den er en garstig Sprog, ret en garstig abscheulich Sprog.

Hr. v. Borgen.

Ja derinn haben Sie Recht. Sprechten Sie nicht Dänisch, so wollte mein Weib Sie niemals zulassen zu kriegen seine Tochter. Sie hat so daraussen etwas gegen Sie.

Spatzier.

Det har jeg — wahrgenommen — observert. Denk enjank, hun sloeg mig nyelig for, at ægte mig med Deres Hunsholderinn. Aber jeg betakkede mig for

for en sodan Fratzen-Ansigt. Hun seer ja ut som — wahrhaftig, som en Hev-Amme.

Hr. v. Borgen.

Hev-Amme — Hev-Amme — was soll das sagen?

Spatzier.

Ih — en Hev-Amme — forstaaer De det ikke? — det er en Fruentimmer som — som — som hielper Fruerne ved deres Wochenseng.

Hr. v. Borgen.

Ha ha ha! Nun verstehe ich Sie. Eine Erdenmutter wolte Sie sagen. Eine Erdenmutter. Ha ha ha! Reden Deutsch. Das gehet besser. Ha ha ha! Ja sie seht in Wahrheit aus als eine Erdenmutter. Nein Herr Spatzier! Sie soll sein mein Schwiegersohn; Sie soll haben meine Juliane; das habe ich gelobt; und ich will halten Wort. Ich soll mein Weib tvingen zu consentieren.

Spatzier.

Ich dakker Herr Schwiegervater! So meget større Tillit kan De sætte i mig, at jeg Deres Gots got forvalter. Und ich er gewiß en redelig Mand. Aber De vil fra disse Protocoller und Documenter see, at vi bruger store Forændringer at giøre førend vi de Sager i nogen Orden kan bringe. Det er fornødigt, at vi endnu nogle gewaltsamme Mitteler

an-

anvender; und siden vi nu snakker derover, so maae jeg Dem sige . . .

Anden Scene.

De Forrige. Tøraf.

Hr. v. Borgen.*)

Hvad er det? — der har vi jo Forvalteren; hvad vil han her i Byen? min gode Tøraf! Han skulle blive hjemme, naar Inspecteuren er her.

Spatzier.

Ich har ham det ogsaa forbudet.

Tøraf.

Ja det har han, Herr Spectør! rigtig nok. Men gid jeg faae en Ulykke, om jeg kunde blive hjemme længere, om der saa havde været ti Galger opreiste for at holde mig hjemme. Det skrammererer mig i mit Hjerte, ja gjør det saa, naar jeg seer at min gode Herre saaledes skal blive rungeneret af en Skarletan og en Profektmagere. Det er slet ingen Garnison det.

Hr. v. Borgen.

Hvad er der paa Færde? hvad fattes ham?

Spatzier.

Hvar fatter ham? Herr Verwalter? han pflegen

*) Snakker ganske ordentlig, naar han taler reen Dansk, men ellers meget langsomt.

gør at være mere fornumftig? — See her! drink enjank.

(Han skjænker i sit Glas, og byder Toraf.)

Toraf (tager det ikke)

For en Ulykke! Mossis! jeg veed, hvad Respit jeg skylder min Herre. Jeg er for ringe til at gasterere eller drikke i Laug med ham, uden han selv byder mig et Glas. Og til at drikke med Jer, dertil er jeg for god; dertil har jeg for megen Ammunition. Ja har jeg saa.

Hr. v. Borgen.

Hvad er det, han siger? . . .

Spatzier.

Ej, han er so hidsig Mossis Toraf! Han er gewiß ikke so ond, som han skinner.

Hr. v. Borgen.

Tag sig i Agt, hvad han taler. Han maae vide, at Inspecteuren er min Ven.

Toraf.

Da er Spektøren, min Sjæl! ikke Herrens Ven. Nej, er han ikke. — Lader De ham endnu dominere i een Maaned saaledes, som han har begyndt, saa gid jeg faae en Ulykke! om han ikke saaledes altererer Godset, saa at det aldrig staaer mere til at rebellere. Og kommer saa inte min gode Herre til at gaae med Betelstaven tilligemed Fruen og Frøkenen

nen; saa vil jeg poussere for en Skjelm i mine beste Klæder. Ja, vil jeg saa.

Hr. v. Borgen.

Lieber Herr Spatzier! es thut mir bøs, daß er unartig ist. — (Til Toraf.) Men, betænker han, hvad han siger?

Spatzier.

Ich er en redelig Mand.

Toraf.

Oh! jeg taler reent ud af Posen, og kalder enhver Ting ved sit rette Navn. Ja, gjør jeg saa. Komplementer og Baselemaner og Karosser, det bryder jeg mig ikke mere om end som faa; og naar jeg har noget, der ligger mig paa Hjertet, saa maae det herud, om det saa skulde ud igjennem mine Sidebene; ja maae det saa. Jeg siger, som jeg sagde før: denne Herr Spektør han rungenerer min gode Herre i Bund og Grund. De kan troe mig. Jeg taler ræsonligt. Ja, gjør jeg saa. Vil han være en Skjelm, det faaer saa være. Det kan han kanskee have sine apartige Rationer for. Men jeg vil, min Sjæl! ingen Skjelm være. Jeg vil være en ærlig Mand. Det er dog det principaleste i alle Ting. Ja er det saa.

Spatzier.

Ha ha ha! Jeg begriber, hvorfra hans Eifer entstaaer. Den er wahrhaftig at rose. Den er af

blotte

bløtte Elskov for sin Principal. Und jeg kan denn læt undskilde, at han grob imod mig er; denn han har ikke de fornødige Kentnisse om at bedømme mine Handlinger. Han ikke veet, at jeg er en klog og redelig Mand.

Hr. v. Borgen.

Naa naa, min gode Forvalter! han skal have Tak for sin Nidkjærhed, men han behøver ikke at være bange for, hvad Inspecteuren foretager sig; det er en redelig og indsigtsfuld Mand.

Tøraf.

Han maae være den slemme Syge; ja, maae han saa. Er det ræsonligt at slaae alt Gaardens Qvæg need og ødelægge hele Hollænderiet, bare for det den brogede Tyr styrtede paa Stalden?

Hr. v. Borgen.

Hvad siger han? (til Spatzier.) was ist das? ist das wahr?

Spatzier.

Ja nu kommer vi even til det, som jeg ville Dem fortælle, da Forvalteren kam. Seer De! Hornfæe-Sigen begindte at grassere paa Gaarden; det observeerte jeg, und . . .

Tøraf.

De maae have absolveret Fanden, Herr Spektar! ja, maae De saa. Kan de Boglærde ikke bedre absolvere Comedie-Stjerner paa det runde physeno-

nomiske Taarn, end Spektøren absolverer Qvægsygen, maae de være nogen Dosmere. Ja maa de saa.

Hr. v. Borgen.

Tie stille! Lad Manden tale.

Spatzier.

Jeg forsikrer Dem so wahr, som De mig her seer, at det var Hornsæe-Sigen, hvorfra den Tiir deede.

Tøraf.

Sladder, Herr Spektør! Den kreperede af det, den havde faaet noget Ondskab i sig. Ja gjorde den saa. Han skal ikke være saa strix i sin Mening, Herr Spektør!

Hr. v. Borgen.

Vil han dog lade Manden tale ud først?

Spatzier.

Ich kunte det see fra alle Sigdommens Simptomer. Ich har den nehmliche Sigdom observeert in Paris, wahrhaftig in Paris, und det i Tuillerierne. Nu var mig bange . . . und enhver som denne grueligte Sigdom kjender, kunte vel have Aarsag at frygte sig, at den skulle sig over hele Gotset udbrede; Als man nu inter Mittel veet om at stille den, saa maatte jeg denn resolvere til denne gewaltige Mittel om at forhindre, at den sig ikke videre skulle utbrede. Der har De denn Sagen.

Hr. v. Borgen.

Har De da ladet alt Qvæget slaae ned? Ist das auch wahrhaftig?

Spat-

Spatzier.

Ja; hvat skulle jeg giere? Ich er en redelig Mand. Her var ingen anden Utveie. De kan vel denke, at jeg, als Deres künftige Schwiegersohn, ikke kunte handle anderledes for Dem, denn jeg ville have handlet for mig selv. Det gjorde mig vee; aber . . . .

Hr. v. Borgen.

Aber, heil dem schwartzen Juden! das ist doch ein gross Kapital, gross Verlust . . . .

Spatzier.

De har Ret, aber det skal snart indholet blive. Binnen et Aar . . .

Traf.

Ja inden et Aar seer De Herskabets fatale Ruin. Ja gior De saa. Hvor tager vi det Smør fra, som vi lod os tilslaae ved den sidste Aktion eller Lisentation, hvad det heder, og som vi skal lavere til den Eskadron, der skal seile bort til Høst? Vores Rytterheste lod De slaae ihjel forleden Dag, ja gjorde De saa; og om der nu skal være en Compliment i det samme, saa staaer vi der smukt, og har ingen Heste.

Spatzier.

O, en Par Heste er en Bagatelle at faae; und hvat det andet betreffer, so skal jeg Dem sige, at jeg er gesinnt, at lade plante Potatos in alle Mar-

kera

kerne, und af dem kan man giere den beste Smør, som man vil see. Det forstaaer vi in Tidskland sær got.

Hr. v. Borgen.

Das ist wahr. Das habe ich auch vor Langeweile gehørt. Aber vorstehen Sie auch den Methode? Das ist nicht viele, die den Methode vorstehen.

Spatzier.

O ja! ich har so Præmier derfor vundet in Travemünde. Det er min Erfindelse. Ich har derover skrevet. De maae vide, at jeg in Tidskland er en beliebt Skriftstiller. Jeg er en Virtuos.

Hr. v. Borgen.

Ja wahrhaftig ist Sie ein Virtuos. — Sie sind so — so — so besoffen von Inventionen. Und Sie sind so fleißig, so arbeitsam. Ich glaube wahrhaftig Sie haben Viehsilber in der Leib. Aber will der Butter auch gut bleiben?

Spatzier.

Ovenud godt. So herligt, som De sig dænke kan.

Toraf.

Ja vist vil det blive noget herligt Smør det; ja vil det saa. Spektøren er furioss og har Hovedet fuldt af nye Conventioner. Men, gid jeg faae en Ulykke! om jeg ikke troer, at I Tydskere bedre kan giøre Vind end Smør, ja kan I saa. Det skal være mig kiert om Herren kan tqale de Smæk, han

har

har faaet, men det gjør mig ondt at han ikke kan see, at Spektøren er en Bedrager, en reen Kontusse; ja gjør det saa.

Hr. v. Borgen.

Min kjere Tøraf! han har Lov at sige sin Mening med det Gode, men jeg vil raade ham, at han ikke bruger saadanne Talemaader om en Mand, som er min Ven.

Tøraf.

Herrens Ven! . . . Naa siden da Herren prosfos vil bedrages, saa kan jeg ikke forhindre det; men det siger jeg, at skal denne Spektør længere incommodere over Godset, saa vil jeg, min Sjel! have min Affkeed. Ja vil jeg saa. (Gaaer.)

Tredie Scene.

Hr. v. Borgen. Spatzier.

Spatzier.

Ha ha ha! den Verwalter han kan denn kuns see Dingene von een Side. Han kommer mig wahrhaftig for, als wie den Mand, der den store Ulikke beklagede, at en Tief, som skulle ophænges, var bleven slaget maustodt, derfra at Galgen faldt ned paa ham. Han kan denn ikke begribe, at denne Operation er bedre, end at Faet skulle styrte af Hornkræ-Sigen.

Hr.

Hr. v. Borgen.

Aber das ist doch grosse Unglücke. Waar ich hatte Geld.

Spatzier.

Sørge De ikke for Penge! Jeg skal Dem vel so meget Penge, som De har fornødig, forskaffe, og teere De Dem kans ikke efter, hvad den Forvalter han siger. Jeg er en redelig Mand.

Hr. v. Borgen.

Nein, das mache ich auch nicht, denn man kann op alle Dinge høren, daß er seine Unfreund ist. Wenn ich will sie behalten, so will er sein Abscheiß haben.

Spatzier.

Lat ham denn sin Afskeed sage, jeg skal Dem en mange god Forvalter bagenom skaffe. En toutafaiten Mand. Jeg har en Broder, der sig, so god som den beste Proprietarius, paa Landvæsenerne forstaaer. Han er nærvarende Barbeer-Gesell i Rastock.

Hr. v. Borgen.

Ej, das sind mich lieb. Ein Barbier-Gesell sind ein Subject, von hvem man kan machen alles, was man vill. Schreib geschwind, laß ihm kommen; so geben ich der alte Verwalter seine Abscheiß; Laß ihm strax reisen! ich soll schreiben zu ein guten Freund, der Zwölfschreiber ist in Rostock, und er soll ihnen den fornødne Reisegeld geben.

Spatzier.

Ja; jeg skal lige skrive, og i fiorten Dage skal han her være. Alsdenn skal vi med foreinigte Krefter arbeide, und wenn De enkank er todt, so skal Beiden sige: Herr Spatziet har for sin Svigerfater saaledes arbeidet, at han nu den skjønste Adelhof in hele Dannemark besidder. Ich er en redelig und klug Mand.

Hr. v. Borgen.

Der Himmel wohlsigne sin Arbeit. Sie hat selbst best davon.

Spatzier.

Wenn nur Likken vil os en lidet favorisieren. Aber det er vergebens imot den Unlikken at kämfen.

Fierde Scene.

De Forrige. Frue von Borgen.

Frue v. Borgen.

Min beste Mand! Du seer mig her overmaade bedrøvet.

Hr. v. Borgen.

Hvad fattes Dig, min Beste! er der nogen Ulykke paa Færde?

Spatzier.

Om Guds Ville! hvad skatter Dem?

Frue v. Borgen.

Du veed, min lille Mand! at jeg kuns bekym-

var mig Alt om Fornøielserne uden for mit Huus; og at jeg, bare for at føie Dig, har forladt mine Smaae-Kreature hjemme, og er reist her til Byen.

Hr. v. Borgen.

Min beste Kone; hold nu bare ud i otte Dage til, saa ere mine Forretninger til Ende her i Byen, og saa reiser vi ud igjen. — (Til Spatzier.) Sie will so gerne auf der Erde liegen.

Frue v. Borgen.

Ja, Gud veed! at det vilde være mig tungt at miste min eneste Datter Juliane; men det vilde næsten gaae mig ligesaa nær, om der hændtes mine Høns, mine Duer, og mine Fugle nogen Ulykke.

Hr. v. Borgen.

Ih nu, de ere i god Stand; de fattes slet intet. (Sagte til Spatzier.) Wir müssen nicht um den kleinen Kalben sprechen.

Spatzier.

Forstaaer sig, ikke en Ord.

Hr. v. Borgen.

Er der intet andet, der fattes Dig end Længsel efter Dine smaae Dyr? den skal snart blive tilfredsstillet. Jeg tænkte ellers, at der var en stor Ulykke paa Færde.

Frue v. Borgen.

Det er heller ikke det, jeg er bedrøvet for; men mine smaae Selskabs-Fugle, som blive mig forærede

forleden Dag; de begynder at springe med Vingerne, og jeg er bange for, at de vil bort.

Spatzier.

O ingen anden! Dem skal jeg vel hele.

Frue v. Börgen (sagte.)

Forstaaer De Dem paa det?

Spatzier.

O! ich er en Virtuos.

Hr. v. Borgen.

Sie ist ein grosser Mann; verstehen sich op alle Dinge.

Frue v. Borgen.

O tael dog Dansk, min Beste!

Hr. v. Borgen.

Lad mig tale, som jeg vil. Jeg er jo intet Barn!

Spatzier.

Sin Herr Gemahl taler mange gode Tidsk; kuns en lidt langsom. Aber om igjen til de Gesellskabs-Fugle at komme, so skal jeg dem vel for deres Sigdom heele. Seen De; ich har observeert, at de sre alle otte in een Käfig, . . . hvat heder det nu paa Danske.

Hr. v. Borgen.

Ich verstehe Sie. Sie ist alle acht in ein Bauer, . . i et Buur.

Spatz-

Spatzier.

Naa da. De ere alle otte in en Buur, und det maa de ikke være. De skal hver sin . . sin . .

Hr. v. Borgen.

Buur . . .

Spatzier.

Rigtig. De skal hver sin Buur have, sonsten maae de dee. Det skal jeg lige besørge. Vær De kun ruhig, Frue! —

Frue v. Borgen.

Gud velsigne Dem, om De kan holde mig Liv i de Fugle!

Spatzier.

Ich forsikrer Dem paa min Honneur. Jeg vil mig derom ogsaa ikke længere opholde.

Hr. v. Borgen.

Aber Sie mussen nicht gehen weg in Tag; denn ich bitte Fremde zu in der Abend, und Sie soll haben Jawort mit mein Tochter. Dazu habe ich den schönen Thierbraten bestimt.

Spatzier.

Ich dakker megen sank, aber derover skal vi siden snakke. (Gaaer.)

Femte Scene.

Herr og Frue von Borgen.

Frue v. Borgen.

Hvad var det, Du sagde til ham? min beste Mand!

Hr. v. Borgen.

Har min Hjerte! Denne Hr. Spazier det er en lærd og duelig Mand, en Mand, som jeg troer at Himlen selv har skikket os, for at bringe vores Gods i god Stand, da det var saa forfaldet. Han ikke allene vil bringe det paa Fode, men hans Indretninger vil endogsaa inden kort Tid gjøre mig til en hovedriig Mand. Jeg holder meget af ham, endskjønt jeg vel veed, at Du ikke just har de beste Tanker om ham.

Frue v. Borgen.

Jeg? ja jeg vil ikke nægte, at jeg i Begyndelsen troede om ham, at han var en Vindmagere, fordi han pralede saameget, og roeste sig selv. Men jeg har dog noget forandret mine Tanker om ham.

Hr. v. Borgen.

See! see! saa har dog de Paafugle, som han forærede Dig forleden, gjort en temmelig god Virkning?

Frue v. Borgen.

O, det er saamænd ikke . . .

Hr. v. Borgen.

Det kan ogsaa være ligegyldigt. Nok er det, at det fornøier mig, at Du nu lader ham vederfares Ret, endskjønt Du forhen har miskjendt ham.

Frue v. Borgen.

Ja, det gjør jeg, men . . .

Hr.

Hr. v. Borgen.

Hør nu, min Beste! vi har kuns den ene Datter, vores Juliane, og hende burde vi tænke paa at forsørge. Jeg troer, at hun vil blive allermeest lykkelig med denne Mand. Han har begjeret hende...

Frue v. Borgen.

Har han det? det troede jeg ikke; jeg tænkte, at Du...

Hr. v. Borgen.

Nu, ja! ligefrem har han just ikke heller udladt sig; men jeg mærkede, at han har Godhed for Juliane, og saa forekom jeg ham; og mig synes, at vi skylder ham saa meget for hans Tjeneste, at vi ikke kan give ham Afslag. Hvad siger Du om det? min Beste! har Du noget imod dette Partie?

Frue v. Borgen.

Jeg for min Deel har just intet derimod, naar Partiet er anstændigt i Dine Øine; men jeg synes, at vi ikke kjender ham nok endnu, til at give ham vores Datter; og jeg troer neppe, at Juliane vil være synderlig fornøiet dermed.

Hr. v. Borgen.

Hvorfor ikke? hvad kan hun have derimod?

Frue v. Borgen.

Kuns bare den Bagatelle, at hun kanskee hellere tog en anden. Du veed jo selv, at den unge Lieutenant Erdman har Godhed for hende,
holder af ham.

Hr. v. Borgen.

Det kan vel være, men mit Samtykke faaer Hun aldrig dertil. Hans Farbroder kan ikke lide ham, forbi han gav sig til Militair=Etaten. Havde han fulgt sin Farbroder, og studeret sin Jura, saa havde han blevet Arving til alle hans Herregaarde, og saa havde det været et Partie for vores Juliane. Men nu siges der for vist, at den Gamle vil gjøre Testamente, og saa faaer Herr Lieutenant ikke en Skilling; og Du vil dog vel ikke, at jeg skal give min Datter til een, der slet intet eier i Verden?

Frue v. Borgen.

Det er godt nok; men, naar vi vil betragte Tingen fra den Side, saa maae jeg nok spørge, hvor stor Formue Herr Spatzier eier? Den Stok, som han kom spadserendes her til Landet med, og det er alt.

Hr. v. Borgen.

Eier han ikke Midler, saa eier han Indsigter og Duelighed. Desuden troer jeg, saa vidt som jeg har mærket af ham, at han kan vente sig anseelige Arvemidler i sit Fædreneland. Men om han endog aldrig havde noget saadant Haab, saa skal dog han have min Datter, frem for den anden, for hvad han mangler i Rigdom, det kan han erstatte med sine Kundskaber, og det kan Hr. Lieutenanten ikke.

Frue v. Borgen.

Ja jeg skal sandelig ikke have noget derimod, jeg er fornøiet med, hvad Du vil; for jeg troer, at Du overlægger, hvad Du gjør, siden Sagen er saa vigtig. Men den unge Erdman kommer herhid i Dag i dette Ærende.

Hr. v. Borgen.

Ja træffer jeg ham, saa skal jeg nok sige ham, at der intet bliver af; og det samme maae Du gjøre, ifald Du taler med ham. Men, med Juliane maae jeg tale, for hun skal have Jaord i Aften. Jeg vil kalde paa hende, for at berede hende derpaa.

Frue v. Borgen.

Nei, bie kuns; jeg maae dog ind at see til mine smaae Fugle; saa skal jeg vise hende ind til Dig. Men, min beste Mand! tael hende ikke haardt til, ifald hun skulde gjøre Indvendinger.

(Gaaer.)

Sjette Scene.

Hr. von Borgen (allene.)

Tale hende haardt til? . . . Det pleier jeg just aldrig at gjøre, uden naar de ikke vil lyde mig. Og i denne Post vil jeg lydes. Herr Spatzier er en duelig, en klog Mand; en sand Virtuos. En Mand, der kan gjøre min Datter, mig, og mit hele Gods

lyk-

lykkelig. Bare jeg kan overvinde de første Bekostninger, saa gaaer alting godt siden.

Syvende Scene.

Her von Borgen. Juliane.

Juliane.

Min Moder sagde mig, at min Fader vilde tale med mig.

Hr. v. Borgen.

Ja, min Pige! det vil jeg ogsaa. Hvad siger Du om det, at jeg ønskede, at Du skulde holde Jaord i Aften?

Juliane.

Jeg? min Fader! . . I Aften?

H. v. Borgen.

Ja, ret Du, mit Barn! i denne Aften. Derfor er det, at jeg har ladet bede de Fremmede hid.

Juliane.

Men, min gode Fader! denne Efterretning kommer mig saa uventet, at jeg ikke kan fatte mig. Jeg har jo ikke vidst et Ord af det; og jeg troer dog, at jeg burde vide . . .

Hr. v. Borgen.

Med hvem det er? . . ikke sandt? saa var det du vilde sige.

Juliane.

Ja, det forstaaer sig, min Fader! og endnu . .

Hr. v. Borgen.

Naa, naa! Du skal da faae det at vide. Seer du! Herr Spatzier er en fortræffelig Mand, og med ham vil du vist blive lykkelig.

Juliane.

Herr Spatzier? min Fader! . . . . med den Nar? . . . . De vil dog vel ikke . . . .

Hr. v. Borgen (hidsig.)

At du skal gjøre Indvendinger. Som jeg har sagt, skal det være, uden Dispute. Kom ikke og kald mig ham en Nar tiere, førend du er gift med ham.

Juliane.

Min gode Fader! jeg kan umuelig beqvemme mig efter Deres Villie i denne eene Post.

Hr. v. Borgen.

O! det skal jeg vel lære Tøskenen. Jeg veed nok, at denne Herr Lieutenant Erdman han gaaer og snuser her efter dig. Du sagde vel ikke nej, om det var ham jeg vilde byde dig? . . . hvad?

Juliane.

Der er ogsaa stor Forskjel paa de to Personer.

Hr. v. Borgen.

Ja saa stor Forskjel, at du skal have Spatzier om du saa blev gal. Kom ikke, og gjør mig nogen Ophævelser. Du kjender mig, Juliane. Herr Lieutenanten skal faae sit Løbepas i Dag; og vover han siden at sætte Foden inden for mine Dørre, førend

du er bleven gift med Herr Spatzier, saa skal jeg lade slaae Arme og Been itu paa ham.

Juliane.

O min beste Fader!

Hr. v. Borgen.

Ikke et Ord mere, Mamselle! Du veed nu, hvordan jeg vil have det. Lav dig til at holde Jaord i Aften med Herr Spatzier! om otte Dage skal du have Bryllup; og Gud naade dig! ifald du vover at gjøre mindste Indvending. Du veed, hvordan jeg er, naar jeg bliver vred. (Gaaer.)

Ottende Scene.

Juliane (allene.)

Gud! hvad skal jeg gjøre? . . . Selv at blive en Martyr for en Faders Villie — det er haardt! . . . dog kunde det gaae an . . . men at opofre den gode, den kjere Erdman tillige; ham, der vil tage sin Død over at miste sin elskede Juliane . . . nej den Tanke er for græsselig. . . . (Hun sætter sig ved Bordet og læner Hovedet paa Haanden, saa at hun vender Ryggen til Sidedørren.) O! Erdman! . . Erdman!

Niende Scene.

Juliane. Erdman.

Erdman.

(Kommer ind ad Sidedørren, og hører Julianes Ord.)

Her er jeg, min dyrebareste Juliane!

Ju-

Juliane.

Erdman! gaae! — skynd dig! — forlad mig! —

Erdman.

Hvorfore forlade dig? — Juliane! — forlade dig? — og det troer du mueligt, naar man elsker dig?

Juliane.

I en ulykkelig Tid kom du herhid, for at høre den Dom, der for evig skal adskille os.

Erdman.

Er det min Juliane, der afsiger denne Dom?

Juliane.

Jeg? — Erdman! jeg skulde kunde afsige denne Dom? — Nej, min Fader er det, min grusomme Fader. Han opofrer dig, Erdman! dig opofrer han for . . . jeg tør ikke sige, for hvem.

Erdman.

O! naar det er kune din Fader, der afsiger en saadan Dom; naar du, elskeligste Juliane! er fast i din Beslutning, hvorfore skulle jeg da frygte? Men sig mig da: hvem er denne saa frygtelige Rival?

Juliane.

Herr Spatzier!

Erdman.

Herr Spatzier? ha ha ha ha! o! jeg maae lee; ha ha ha ha! Herr Spatzier!

Ju-

Juliane.

— Min beste Carl! kan dette Budskab være dig saa glædeligt, at du kan lee deraf?

Erdman.

Ja tilforladelig kan det saa; naar min Rival er ingen farligere Person end denne Monsieur Spatzier, saa er jeg lykkelig. Inden fiorten Dage skal al Verden vide, hvad han er for en Karl.

Juliane.

Om fiorten Dage! — Ulykkelige Juliane! — Erdman! det maae skee i Dag, eller aldrig. Hør hvorledes min Faders gruesomme Dom lyder: I Aften Jaord, og om otte Dage Bryllup med ham.

Erdman.

Hvad hører jeg? Gud! er det muligt?

Juliane.

I Dag maae du være betænkt paa at rive mig af min Røyers Arme, eller og for evig opgive alt Haab derom.

Erdman.

I Dag, eller aldrig! . . . græsselige Dom! Men, elskværdigste Juliane! hvad siger din Moder derom?

Juliane.

O min Moder er god, ciegod; hun elsker mig inderlig; men fra hendes Side har jeg lidet eller

intet

intet Haab. Hun er svag, alt for føjelig imod min Fader; tør slet ikke imodsige ham.

Erdman.

Skulde der intet Middel være til at bevæge din Fader? Jeg venter Beviser og Oplysninger om den gode Spatzier fra hans Fødeland, at han der har opført sig som en slet Karl; dersom jeg dog bare kunde udvirke en liden Opsættelse.

Juliane.

Umueligt. Du kjender ikke min Fader, hvor urokkelig han er i sine Beslutninger. Han er haard som Klippen.

Erdman.

O! men han skal blive blød; jeg skal bestfalde ham, tigge ham; og han skal ikke kunde imodstaae mine Bønner. — Dog nej! han foragter mig, han veed, jeg er fattig; at min Farbroder har slaaet Haanden af mig, fordi jeg ikke kunde føje mig efter hans Capricer; fordi jeg ikke vilde begrave mig i Systemer og Forordninger; fordi jeg ikke vilde sælge mit hele Livs Lyksalighed til et Fruentimmer, der var gammel nok til at kunde være min Moder, og som han havde bestemt mig til, og endelig fordi jeg begik den Ungdoms Ubesindighed at vælge en glimrende isteden for en fordeelagtig Stand. Dette veed din Fader, og lader haant om mig.

Juliane.

Gaae Erdman! gaae! og lad ham ikke see dig. Han udlod sig med Trudsler . . .

Erdman.

Trudsler? . . . imod mig? . . . Jeg mærker af alle Ting, at han ikke kjender mig ret.

Tiende Scene.

De Forrige. Frue v. Borgen.

Juliane.

Kiereste Moder!

Erdman.

Naadige Frue!

Frue v. Borgen.

Deres Besøg vilde have været mig meget behageligt, naar jeg ikke vidste Anledningen dertil. Men nu, da det angaaer min Dotter, og min Mand har gjort en anden Bestemmelse med hende, saa maae De tilgive mig, at Deres Person ikke er mig saa angenem, som ellers.

Erdman.

Hvormed kan jeg have forseet mig imod Dem? naadige Frue! De har dog altid tilforn beæret mig med Deres Bevaagenhed. Hvad har De nu imod mig?

Frue v. Borgen.

Aldeles intet, Herr Lieutenant! End mere: stod

det

det i min Magt, da skulde jeg aldrig tage i Betænkning at give Dem min Datter; men jeg har en Mand, som bør raade; og hvis Villie jeg i dette, som i alt andet, maae underkaste mig.

Juliane.

Kiereste Moder! lad mig dog ikke blive et Offer. —

Frue v. Borgen.

Gaae ind, Juliane! og lyd din Faders Befalinger. Han elsker dig, han vil dit Vel; og alt hvad han gjør, er for dit eget Beste. Gaae mit Barn! og lad ham ikke træffe dig her.

Juliane.

(I det hun gaaer.)

Carl! Farvel for sidste Gang. (Gaaer.)

Ellevte Scene.

Frue v. Borgen. Erdman.

Erdman.

Ikke for sidste Gang. Nei, jeg har endnu Haab. Er jeg da saa foragtelig en Person i Deres Mands Øine, naadige Frue! at han kan foretrække en Landløber for mig?

Frue v. Borgen.

Landløber! . . . Herr Lieutenant, jeg ventede lidet mere Agtelse af Dem.

Erdman.

Tilgiv mig, naadige Frue! om jeg gav Manden

[illegible] Navn. Er det muligt, at en fremmed skulle-des skal komme og være en dansk Pige [illegible], eller en anden dansk Mand?

Frue v. Borgen.

Han er ikke fremmed; men ligesaa god en dansk Mand, som De.

Erdman.

Men bleven det ved Konst, for at præjudicere mig, der er Dansk af Fødsel.

Frue v. Borgen.

Jeg mærker, Herr Lieutenant! at De ogsaa er smittet af den Modens Sygdom, at deklamere imod alt, hvad som er fremmed.

Erdman.

Langt fra, naadige Frue! enhver Mand af Redelighed og Talenter er min Landsmand, hvor han endogsaa er født paa Jordkloden: men De maae forlade mig, Frue! at jeg ingenlunde kan ansee Herr [illegible] for en Mand, der besidder nogen af Delene.

Frue v. Borgen.

Og hvorfor ikke? om jeg maae spørge.

Erdman.

Har Deres Mand bedet ham komme hertil for at hielpe hans Godser i Stand?

Frue v. Borgen.

Det har han vel ikke.

Erdman.

Vidste Deres Mand, at der var en saadan Person til, førend han kom til Dem?

Frue v. Borgen.

Det troer jeg ikke.

Erdman.

Hvorfore mon han da forlod sit Fødeland, uden fordi han ikke kunde underholde sig der? Og troe De mig, der er intet Land under Solen, der jo kan føde de Børn, som det fremhringer, naar de kunde være duelige til at gjøre Gavn i Landet. Man kan desuden høre paa ham, at han maae være en Vindmager, siden han altid berømmer sig selv, og idelig fører sin egen Roes paa Tungen.

Frue v. Borgen.

O, Herr Spatzier er en lærd Mand, en Virtuos; det er jo just netop Brugen iblant de Lærde og iblant Virtuoserne, at rose sig selv.

Erdman.

De maae forlade mig. Lærd er han vel neppe, men Virtuos kan han gjerne være; thi derved forbinder man i Almindelighed i disse Tider et forhadt Begreb. Den sande Lærde roser sig aldrig selv, med mindre man vil undertrykke ham, da kan det vel tillades ham, paa en beskeden Maade at tale om sine egne Fortjenester. Juskere derimod og Bønhaser de tale altid helst om dem selv; og saadanne Folk, der

ikke undsee sig ved at være Echo eller Opfindere af deres egne Betænkninger, de ligne sandelig meget livagtigen Papegøierne, der kuns have Forstand til at sige om sig selv: gode, rare Poppedreng!

Frue v. Borgen.

De maae forlade mig; jeg kan ikke bedømme Mandens Indsigter; men jeg bør troe, hvad jeg hører af de Folk, som jeg har nogen Agtelse for, og som, jeg veed, ere i Stand til at dømme om ham; og iblant dem maae jeg sige Dem, at min Mand holder sig for at være fuldkommen overbeviist, baade om Herr Spatziers Indsigter og om hans Redelighed.

Erdman.

Det gjør mig sandelig ondt, at Deres Mand ingen Venner har, der kan og vil overbevise ham om det modsatte. Jeg frygter for, at han først vil lære at indsee det, naar det er for sildig, naar han er ruineret. Spatziers Indretninger ved Godset sigte allesammen dertil; man maatte være blind, naar man ikke kunde see det. Kan De dog ikke selv indsee det? min naadige Frue!

Frue v. Borgen.

Skal jeg tale oprigtig med Dem, saa nægter jeg ikke, at jeg selv begynder at bære nogen Tvivl om hans store Kundskaber; skiønt jeg ikke finder nogen Aarsag, hvorfore jeg skulde have Mistvivl om hans Redelighed. Jeg blev overmaade vred paa ham nu i Øieblikket.

Erd-

Erdman.

Saa? og hvorfor? om De tillader.

Frue v. Borgen.

Seer De, jeg har i alle mine Dage været en stor Elsker af smaae Kreature, Høns, Fugle og andre Dyr. En Veninde forærede mig i Vaar otte Stykker smaae indianske Fugle. I Dag kom det mig for, som om de vare syge, jeg beklagede mig derover, og han lovede at kurere dem. Saasnart han saae dem, sagde han, at de vare for mange i eet Buur, og at de hver skulle have sit; Vi faaer Burene; men, med hans Ubehændighed i at flytte dem, dræber han mig tre af de smaae nysselige Fugle. Jeg forsikrer, jeg var i Sandhed grædefærdig; og det som var det værste, saa kommer min Stuepige, der var klogere end han, og siger, at Fuglene for alle Ting ikke maatte skilles ad, thi ellers døde de.

Erdman.

Det var da ventelig Selskabsfugle?

Frue v. Borgen.

Ja netop.

Erdman.

Og det er den Mand, der forstaaer alle Ting! Jeg kan slutte mig til, at dette Tab maae have gaaet Dem nær til Hjerte; jeg vilde meget ønske, at det var den eeneste Fortred og Ulykke, han havde gjort eller maatte komme til at gjøre her i Huset;

men

men hvor frygter jeg ikke for, at han ikke holder op, førend han faaer gjort dem alle uden Redning ulykkelige. Naadige Frue! jeg besværger Dem for Deres Egen, Deres Mands og Deres Datters Skyld . . .

Frue v. Borgen.

Jeg kan ikke hjelpe Dem . . . .

Erdman.

Tillad mig at tale reent ud. Jeg forlanger ikke, at De skal overtale Deres Mand til at bryde dette Partie, eller at give mig sin Datter; men, jeg har hørt hun skal have Jaord i Aften, og Bryllup om otte Dage. Juliane er for bestandig ulykkelig, om det skeer. Beste Moder! for Deres Datters Skyld, for Guds Skyld! see til, at De kan faae det opsat en fjorten Dages Tid længere. Kan jeg ikke inden den Tid opdage og tydeligen bevise, at denne Herr Spatzier er en Skjelm og en Bedrager, saa vil jeg græmme mig ihjel og tie.

Frue v. Borgen.

Det fornøjer mig, at jeg saa let kan bevise Dem en saadan Tjeneste. Jeg haaber at overtale min Mand dertil, saa meget mere, som Spatzier selv har bedet mig om at udvirke denne Opsættelse, og det nu nylig, da jeg talte med ham.

Erdman.

Han selv! . . . er det muelig?

Frue

[illegible] Frue v. Borgen. [illegible]

Ja rigtig. Der skal vel være ham noget ane gelegent. Aarsagen dertil vilde han ikke sige mig.

Erdman.

Der maae stikke Skjelmstykker bag ved. Juliane! Juliane! Nu troer jeg, at du skal blive lykkelig. Forlad mig! De har sagt, at De gjerne gav mig Deres Datter, naar ikke Deres Mand havde bestemt hende for en anden. Jeg holder mig til Deres Ord; om Deres Mands Samtykke tvivler jeg ikke, naar jeg kan redde ham og hans Familie af Bedragerens Kløer. Tillad mig, naadige Frue! jeg maae gaae. Underdanige Tjener! (i det han gaaer.) Juliane! Juliane! Ved Gud! du skal blive lykkelig.

Tolvte Scene.

Frue v. Borgen (allene.)

Ja virkelig er jeg paa Vej til at troe, at denne Monsieur Spatzier ikke er den, som min Mand holder ham for at være. Hans indbildte Klogskab havde nær kostet mig [illegible] smaae Kugle. At han er en Skjelm, en Bedrager, det vilde jeg dog nødig troe. Det bør jeg ikke troe, uden gyldig Aarsag. Men overbevises jeg om, at han er det, saa skal min Mand [illegible] ja han vil neppe troe det efter [illegible] Beviser [illegible] Om

men saa skal jeg stride som en Løvinde, for at redde min Datter af hans Kløer.

Trettende Scene.

Frue v. Borgen. Tøraf.

Frue v. Borgen.

See, god Dag! min gode Forvalter! velkommen til Byen!

Tøraf.

Tres humble Serviteur! Deres Naade.

Frue v. Borgen.

Naar kom han her til Byen? har han været her længe?

Tøraf.

Neppe en halv Time; og dog har jeg skiendtes og desespereret en god Dyst med den naadige Herre. Ja har jeg saa.

Frue v. Borgen.

Skiendtes med min Mand? . . . Det havde jeg ikke ventet af ham.

Tøraf.

Ja seer De, naadige Frue! Jeg har nu kommissioneret paa Godset i tolv og tyve Aar. Jeg var kuns en fattig Bondekarl, da den naadige Herre gjorde mig til Ladefoged. Siden absenterede han mig til Forvalter. Ja gjorde han saa. Og dersom jeg saa inte var Herren troe, og inflammerede ham om

alt

alt, hvad der kan gavne og skade ham, saa var jeg en Skjelm. Ja var jeg saa. Og nu har jeg desperere ret med Herren, fordi jeg ikke kan taale at see paa, at han lader saadan en Tværdriver, som denne tydske Spectør, vi har faaet, rungenere hans Gods i Bund og Grund. Han gjør al den Molest, han kan; og, gid jeg faae en Ulykke! om han ikke er lige saa ond, som Satan, jeg har læst om i Adam og Eva. Ja er han saa.

Frue v. Borgen.

Hvad gjør han da, som er saa forskrækkeligt?

Toraf.

Hvad han gjør? .... Han gjør al den Konfelsus, som han kan. Seer De! Først har han jo slaaet mig der alle Bæsterne ihjel, og brændt Stalden af. Ja har han saa.

Frue v. Borgen.

Ja det veed jeg. Men det var jo nødvendigt, for Hestene havde Snive.

Toraf.

De Snive? De havde, min Sjel! ikke mere Snive, end jeg har Snive. Vi skulle have brændt Spektøren, for han har nok saadant noget Ondskab, troer jeg. Ja har han saa.

Frue v. Borgen.

Hvordan det nu er eller ikke, saa faaer vi den Skade godtgjort, for det var assureret.

Tor-

Tøraf.

Nej, saa min Sjæl! gjør De ej, Deres Naade! har jeg ikke selv læst i Oranse-Trøjen, at De ikke faaer en Gysling? Ja har jeg saa. Alt hvad man gjør med Deliration og Overlæg, siger den, betaler Synaasken; gid jeg faae en Ulykke! ikke en Dvit for. Der var Sangdom-Person, som om min Kone hun vilde tage alle sine Serker, og lægge dem paa Huggeblokken, og hugge dem i Pialter, for at jeg skulde give hende nye igjen. Nej saa min Sjel gjorde jeg ikke; saa skulle Madamen smukt faae Lov at gaae foruden. En anden Affeire var det, om det gik saadan, som til Søes; naar man har et gammele Skib, som man vil have indkasseret, og faae et nyt igjen; saa lader man det med Porteskaar, og det kalder man Bastelin; og saa giev man Kapteinen Ordre til at sejle det i Guds Navn need paa Havsens Bund, og saa maae Syeahsen betale tre Gange saa meget, som det hele Snaus er værd. Ja maae den saa.

Frue v. Borgen.

Nej, nu gaaer han for lange fra Materien, min gode Forvalter! kommer han først til Skibs, saa er jeg bange for, at han aldrig kommer tilbage igjen.

Tøraf.

Jo saa min Sjel! gjør jeg saa, Deres Naade! Men saa vil jeg da, med Fruens Permission, komme

me

me tilbage til Spektøren og al hans Material igjen." Saa har han, for det andet, bare for det den brogede Tyr stod og kræperte paa Stalden, ladt hele Hollænderiet slaae ned for Fode, ret som Fæ. Ja har han saa.

Frue v. Borgen.

Hvad hører jeg? Er det sandt?

Trask.

Ja er det saa, ja; hvert Ord.

Frue v Borgen.

End de smaae nydelige Kalve, ere de ogsaa slaaet ihjel? —

Trask.

Hver Kjeft, lige til den hjelmede Juliane; og den blakkede Qvie med, som jeg havde kaldt op efter Deres Naade. Der er ogsaa massakreret. Ja er den saa. Naar jeg expederer Porthunden Pandur, et Pår Katte, nogle Rotter og Muus, og saa Stolene paa Gaarden, saa er der, min Sjel! ikke et firbenet Bæst tilovers', uden med mindre Spektøren selv vil komme ud og gaae paa alle fire."

Frue v. Borgen.

Min Gud! men hvad siger min Mand til alt dette?

Trask.

O han siger, det er ret alt, hvad Spektøren gjør. Jeg troer, gid jeg faae en Ulykke! at han sagde, det

var

var resonligt, om saa Spectøren gjorde Amohr til den naadige Frue, med Respeit at sige; ja troer jeg saa. Han bildte den naadige Herre ind, at Qvægsygen grassatede paa Gaarden, og at det var deraf den brogede Tyr døde. Jeg sagde: det var Løgn. Ja gjorde jeg saa. Notabena: jeg sagde ikke, at Tyren var kraperet af Løgn, men at det var Løgn, at Bæstet havde havt Qvægsygen; men den naadige Herre troede ham bedre end mig. Ja gjorde han saa. Og om det nu var Qvægsygen, saa skulde Spektøren faae en Ulykke, fordi han lod Qvæget slaae og solgte Huderne, og stikker nok Pengene i sin egen Lomme. Det er andre før bleven malteret for. Ja er de saa.

Frue v. Borgen.

Det er forskrækkeligt. Men jeg kan dog ikke troe, at han gjør alle disse Anstalter af Ondskab og for at ødelægge os. Han taler dog idelig om sin Redelighed.

Trraf.

Ja vist taler han om sin egen Redelighed. Ja gjør han saa. Og det kommer just deraf, at ingen andre enten kan eller vil tale derom. De siger jo han er en lærd og stoderet Person, og saa maae han jo have denne Sygdom ligesom alle andre Lærde. Jeg har seet, for jeg læser dog saa lidt iblant; ja gjør jeg saa; at der iblant de nymodens Bogskrivere

ere

tre nogen lærde Snakkere, som slaaer, min Siel! Krøller paa Næsen af den allerbeste Bog; naar inte de selv eller een af deres Venner har gjort den; og siger, at den er Snaus og duer ikke; og naar de saa har sagt alt det onde, som ikke Fanden selv kan hitte paa at sige, baade om Bogen og Autoren, saa kommer de bag efter med et lidet Prosskriptum, hvori de forteller vidt og bredt, hvor redelige, hvor ærlige de ere, ret som om de vare de helligste Jesuiter i Verden. Ja gjør de saa. Ney, naar jeg hører nogen parlementere over sin egen Ærlighed, saa tænker jeg, min Siel! det samme, som naar jeg hører Kirsebærkiellingerne her i Byen raabe: Een rigtig Vægt for fire Skilling; saa troer jeg, gid jeg faae en Ulykke! altid, at de farer med falsk Vægt. Og det troer jeg ogsaa om Spektaren. Ja gjør jeg saa.

Frue v. Borgen.

Ja han kan dog gjøre ham Uret, min gode Forvalter! Men lad nu det være! gjort Gjerning er ikke til at ændre; og det maae min Mand undersøge, om han har gjort Ret heri eller ikke. Men, hvordan gaaer det med mine smaae Kreature? mine Perlehøns? mine Duer?

Tøraf.

O! tael ikke derom, naadige Frue! det er en stor Skam at tænke derpaa. Der er ingen Ting,

som

som ja, den den forbandede Spekter har maltereret. Det skjer mig i mit Hierte, hver Gang jeg tænker derpaa. Ja giør det saa. Der gav han og noget Frøe forleden, som han sagde skulle være mere kommodilt at føde Høns med. Han sagde, at han havde læst sig det til i en udenlandsk Maxim, og at der ogsaa stod, at man burde vænne Bønder til at æde Høe; ret som om Bønder vare umælende Bæster. Naa! Vi bruger Frøet, og et Par Dage derefter saa laae alle Hønsene døde. Ja giorde de saa.

Frue v. Borgen.

Er det sandt? Bedrag mig ikke min gode Forvalter! Ere Hønsene og Kyllingerne døde?

Torak.

Hver een, og Perlehønsene med. Ja ere de saa. Og saa forleden, saa kommer vores Naboe, den gamle gode Propetarius Erdman, der, imellem os sagt, er, min Sjel! en Halunk, med et heelt Slæng hen til ham, at besøge ham; og seed saa Fruen, hvad han giør?

Frue v. Borgen.

Naa, hvad giør han da?

Torak.

Han havde inventeret dem til sig, og saa tager han, min Sjel! fire af Fruens Kropperten, to af de beste Turtelinger, og de to Knokkelkaaber, som

Fruen

Fruen var saa Frammeret i, og sagte dem, for at give det Rakkerpak en Collision. Ja gior han saa.

Frue v. Borgen.

Hvad hører jeg? mine Duer? — Gud! mine Duer og mine Høns! — den Nederdrægtige! Et Skarn maae han være, og ingen redelig eller klog Mand; og han skulde have mine Datter? — Gud! mine Duer! — Han skulde have min Juliane!

[illegible]

Hvad? Spektøren skulde have Frøken Juliane! Det skal, min Sjel! blive Løgn. Før skal jeg slaae hans Pande i Stykker. Ja skal jeg saa. Han skulde have Frøken Juliane? Har jeg i mine Dage hørt et galere Infald? Han er jo ikke engang et Christen Menneske; i det mindste kan han ikke tale noget Christen Sprog. Det er jo Polsk eller Hamborgsk han taler. Han er i Stand til at giøre os plyndervolske allesammen. Ja er han saa. Gud naade os for vores gode Sprog!

Frue v. Borgen.

Mine Høns! — mine Duer! — Hvor er min Juliane? — Hvor bliver jeg min Mand? Jeg maae opdage ham, hvad for en Slange vi nære i vores Barm; hvorledes han enten ved Nederdrægtighed, eller ved Dumhed — o! sikkert ved begge Delene, vil ødelægge os. O mine Høns! mine Duer!

(gaaer.)

Fjor=

Fjortende Scene.

De Forrige. Juliane

Juliane.

(Som møder Frue v. Borgen i Døren i Baggrunden, i det hun vil gaae ind.)

Min Moder! hvad er paa Færde? hvad fattes Dem?

Frue v. Borgen.

Juliane! du er ikke min Datter, ifald du ægter det Skarn. — O mine Høns! mine Duer!

(Gaaer.)

Femtende Scene.

Juliane. Tøraf.

Juliane.

Min gode Forvalter! hvad var det, min Moder sagde? hvem meente hun med det Skarn, som hun nævnede? O! veed De det, saa forklar mig Sammenhængen.

Tøraf.

Jeg skal nok forklare Frøkenen det. Ja skal jeg saa. (Afsides.) — Jeg maae skrænkere hende lidt. (Høit) Det er denne herrens Lagtenant, Frøken! som den naadige Frue slet ikke kan lide, fordi hun har saa stor Affektation for Spektaren. Mossis Spatzier. Ja er det saa.

Juliane.

Men hvorfore er dog den stakkels Erdman nu ble-

blevet hende saa meget forhadt? tilforn syntes hun dog ganske godt om ham.

Tøraf.

Det skal jeg sige Frøkenen. Det er, fordi han er ung. Ja er det saa. Naar han var en gammel fornuftig Offiseer, saa ville Deres naadige Mama extimere ham; men endeel af disse unge Herrer, de bilde sig saameget ind, fordi de har en Porkopee i Kaarden; saa troe de, at alle andre Mennesker ere Nummer Nixer imod dem. Ja gjør de saa. Møder man dem paa Gaden, saa gaaer de ligefrem efter Næsen, og skal aldrig refterere til Siden, ikke engang for et honnet Fruentimmer; de lader dem heller gaae i Skarn op til Ørene. Ja gjør de saa. Dersom man inte først gjør fine Kompeer og Karosser for dem, saa lætter de, min Sjel! aldrig paa Hatten; for saa stor Emanation har de om sig selv, at alle skal hilse dem først. Kommer man i Kompenie med dem, saa skal alting gaae efter deres Kommandør; ja skal det saa. Saa praler de af alle de Batallioner, de har vundet; saa taler de om rechs og links, og Skadrioner, og Plutoner, og Diffusioner, og alt saadant forbandet Kram, som de ikke engang selv forstaaer; og ingen Mennesker maae faae et Ord indført for dem; og vil man saa ikke synes, at denne Snak er lige saa smuk at høre paa, som naar Musekanterne spiller den smukkeste Sym-

Sympathie; ja saa skal vi bare høre en Støi; saa skjelder de Folk ud for Kolør de Lux, og for saa meget andet. Og saa vil de kusſenere alle Mennesker. Ja vil de saa.

Juliane.

Men hvorfor skal man just skjere en heel Stand over een Kam, forbi der ere kanskee nogle enkelte, der bære sig saaledes ad. Saa meget veed jeg vist, at Erdman ikke er af det Slags Folk. Og hvad har dette at gjøre med min Moders Høns og Duer?

Tøraf.

Ja see nu kommer jeg til vores aperpo. Ja gjør jeg saa. Deres Mama vil profos ikke at De maae faae Løgtenanten, for jeg skal sige dem, Frøken! . . .

Sextende Scene.

De Forrige. Hr. v. Borgen. Spatzier.

Tøraf.

(I det han seer dem komme.)

Nej, jeg hasſlererer kun lidt; det er . . .

Hr. v. Borgen.

Juliane! her bringer jeg dig din Brudgom. Om otte Dage skal han være din Mand.

Juliane.

For Guds Skyld! min beste Fader! . . .

Hr. v. Borgen.

For Guds Skyld, Juliane! . . . tie stille, og

lyd

lyd din Fader. Gjør, hvad jeg befaler, med det Gode, for ellers skal jeg nok tvinge Mamsellen dertil.

Troraf.

Jeg controlerer Dem Frøken! ja gjør jeg saa. Det gjør mig ondt, men inden otte Dage kunde der kanskee komme et Kampemang i Sagerne.

Hr. v. Borgen.

(Til Spatzier.)

Mein liebes zukommendes Schwiegersohn! ich gebe sie mein Tochter, so wie ich habe gelobt; in Abend sollen Sie haben Jawort; in Morgen nehmen wir aus und machen Visiten; und in acht Tage sollen Sie Heirath halten. —

Spatzier.

Ich takker dem Herr Schvigervater! — und Sie, min schene Freken Prut! ich gratulerer Dem, thi det tør ich sige; de har godt gewählt; uten mig selv at rømme, so heirather De en ehrlig Mand, en Virtuos. Aber, min dyre Herr Schvigervater! hvorom saa iilfærdig? Kunde vi ikke Høitiden een Wiile opsætte? Kuns en Par Monater? Ikke længere.

Hr. v. Borgen.

Nein, Sie mussen nicht länger bien. Sie sind jo allerede ein Pfeffergesell. Das geht nicht an.

Juliane.

Min beste Fader! o ja! jeg beder ogsaa derom;

kuns et Par Maaneder, saa beqvemmer jeg mig ganske efter Deres Villie uden mindste Modsigelse.

Hr. v. Borgen.

Vil du dog det? — Ih du er skikkelig. Nej Børn! jeg er ikke roelig, førend jeg seer Jer vel givt. Ich will sie, so bald möglich, vergiftet haben. Und es ist besser in Tag, als in Morgen. Sein Person machen mich zu einen glücklichen Vater, und sein Vorstand zu einen kopfreichen Mann.

Syttende Scene.

De Forrige. Frue von Borgen.

Frue v. Borgen.

Han skal ikke have min Juliane! hun er for god til ham.

Juliane.

Min Moder!

Tsraf.

Det er ræsonligt. Ja er det saa.

Hr. v. Borgen.

Hvad fattes dig, Kone? er du fra din Forstand?

Spatzier.

Naadige Frue Schwiegermama! . . .

Frue v. Borgen.

Jeg vil ikke have den til Svigersøn, der betager mig den største Glæde jeg har i Livet; der over-

læg-

lægger mine Høns, gjør Traktement med mine Duer, og dræber mine smaae Fugle.

Spatzier.

Frue Swiegermama! det første var en Probe, en Experiment.

Toraf.

Du skulde faae en Ulykke for dine Pergementer. Ja skulde du saa.

Spatzier.

Tie han still, Verwalter! — Det andre war Nothwendigkeit; und det dritte . . .

Hr. v. Borgen.

Das weiß ich, das haben sie von Wasserware gemacht . . . Men, Kone! er det dog at tage afsted for nogle lumpne Høns og Duer? . . .

Frue v. Borgen.

Lumpne, siger du? O mine Høns! og mine gode Duer! Nok er det, han skal ikke have min Datter.

Hr. v. Borgen.

Hør Kone! Er du Moder, saa er jeg Fader, og mig tilkommer det vel at raade. Jeg siger Jer eengang for alle: han skal, min Sjel! have min Datter.

Attende Scene.

De Forrige. Erdman.

Erdman.

Han skal ikke have Deres Datter, siger jeg.

Tøraf.

Det siger jeg med. Ja gjør jeg saa.

Juliane.

Erdman! red din Juliane, om du kan.

Hr. v. Borgen.

Min Herr Lieutenant! Deres Nærværelse her vilde jeg gjerne frabede mig

Spatzier.

Herr Officeer! den lakker best, som lakker sidst; og da seer De en firekket Hul.

Erdman.

Karl! Viis du ingen Døren. Du bliver den første, som kommer ud af den. Herr v. Borgen! lad mig bare tale ud, og vil De siden have denne Herre til Deres Svigersøn, saa vil jeg ikke gjøre den mindste Indvending. (Han tager et Brev op af Lommen og leverer v. Borgen.) Behag at læse dette Brev, som jeg i dette Øieblik har faaet fra Forvalteren paa min Farbroders Godser, tilligemed det, som ligger inden i.

Hr.

Hr. v. Borgen.

(Aabner Brevet og læser.)

"Høistærede Promemoria!" — hvad er det?

Erdman.

Ja, bryd Dem ikke om hans Still; hvad den mangler i Interesse, det vil Indholden rigelig erstatte.

Hr. v. Borgen.

Nu vel da! (læser.) "Høistærede Promemoria! "Jeg kan herved have den Ære, at melde Deres "Velbaarenhed, at hans Velbaarenhed, Deres vel- "baarne Herr Farbroder, meget pludselig er død af "et Slagflod, og har ikke efterladt sig noget Testa- "mente, saa at Deres Velbaarenhed ganske uventet "bliver Hans Velbaarenheds eneste Arving, og det "imod Hans Velbaarenheds velbaarne Villie." Jeg gratulerer Dem!

Spatzier.

Was? — Erdman gestorben! zum Henker!

Erdman.

Kuns videre, om jeg maae bede.

Hr. v. Borgen (læser.)

"Indsluttede Brev, som jeg har fundet i Hans "salige Velbaarenheds Lomme, sender jeg Deres Vel- "baarenhed, for at oplyse den gode Herr von Bor- "gen, om hvad for en Karl han er kommen i Ma- "skapie med. Videre medfølger, til Deres Vel- "baarenhed, en Pakke med flere saadanne Breve til "Hans Velbaarenhed."

Frue

Frue v. Borgen.

Jeg tager sandelig overmaade stor Deel i denne for Dem saa uventede Lykke.

Tøraf.

Saa er da den salige Kjeltring død? Det er mig kjert; for han var, min Sjel! paa hans Død at sige, ret en Halunk. Ja var han saa.

Erdman.

Han var min Farbroder, Herr Forvalter! og nu er han død; og vær forvisset om, Herr v. Borgen! at dersom jeg havde kundet redde Dem og Deres Datter paa nogen anden Maade, saa skulde De aldrig have faaet disse Breve at see. Behag nu at læse det indlagte Brev.

Spatzfer.

Ej was? Hvat gaaer os sine Breve an?
(Han vil snappe det af Haanden paa v. Borgen, men forhindres af Erdman.)

Erdman.

Karl! understaaer du dig . . . (til Hr. v. Borgen.) Behag at læse, min Herre! dette Brev er til min Farbroder. —

Hr. v. Borgen (læser.)

"Ich haaber, at den Plan, der imellem os er "aftált, har so lykkelig været Sin Bifald at finde. "Herr von Borgen er en gammel Nar." — Hvad er det? jeg en Nar! det er meget.

Erd-

Erdman.

Vær kuns saa god at læse videre.

Hr. v. Borgen (læser.)

"En gammel Nar, ret en Indfalds-Pensel, som "man læt kan en Næse dreie. Ich hat nu hans He-"ste dødslaget, und han troer, at det fornødigt var. "I nogle Dage skal Hollænderiet den samme Vej van-"dre; so maae De os Penge lehne, und in korte Tid "skal jeg det sovidt bringe, at Herr von Borgen sin "Adelgaard forkjøbe maae; da kan De den for en "Baggatelle kiøbe, und so har De jo Sin Baronie "komplet, und sine Ønsker befriediget. Herr von "Borgen denker, at jeg hans Freken Datter heirahte "vill, og derom er det mig lættere ham at betriege. "Aber ich vill en sodan Betlerinn ikke have, sondern, "wenn ich har opfildt min Verspechen, so haaber jeg "og at faae de mig forsagte ti tusende Rigsdaler, og "at De mig til den gamle rige Enke rekommenderer. "Ich har den Ære at være Sin unterdanige Tjenere."

Spatzier.

Er det muelig? — Det er hans egen Haand.

Erdman.

Hvad siger De nu? Er det ikke en værdig Svi-gersøn?

Spatzier.

Det er ikke min Haandskrift. Det er en finge-ret Bref.

Tør-

Tørraf (seer paa det.)

Det er Fanden ikke fingereret; jeg har bragt det og mange andre hen til den salige Kjeltring; nu kjender jeg det; ja gjør jeg saa.

Hr. v. Borgen.

Er det ikke Deres egen Haand? Tør De nægte det, som vi alle kan see?

Erdman.

O jeg har en heel Pakke af hans Breve i samme Materie. Han skal ikke kunde fragaae det.

Spatzier.

De maae ikke troe, gnädige Herr Schwiegervater! at jeg . . .

Hr. v. Borgen.

Gid Fanden være din Svigerfader! i Rasphuset skal du finde din Svigerfader! du som paa saa nedrig en Maade har villet bedrage mig.

Spatzier.

Frue Schwiegermama!

Frue v. Borgen.

Bort Assium! Søg din Svigermoder i Spindehuset! Du skal ikke ødelægge flere Høns eller Duer for mig.

Spatzier

Liebe Freken Prut! . . .

Juliane.

Deres Tjenerinde, Herr Spatzier! dat bliver

jeg

jeg nok ikke, denne Gang; mine Forældre tillader det ikke; Deres Brud finder De nok i Forbedringshuset; ifald De ellers ikke er rekommenderet til den rige Enke.

Tøraf.

Ja! er han ikke det, saa er han, min Sjel! inkommoderet til mit Pidskeskaft. Ja er han saa, Herr Spektør.

Spatzier.

Hier habe ich nichts mehr zu thun, wie ich sehe. Adieu!

Hr. v. Borgen.

(Tager ham i Kraven.)

Nej bie, Karl! du skal ikke slippe saa let; Lov og Ret skal først forbyde dig at bedrage flere godtroende Narre. —

Erdman.

O nej, lad ham gaae; at Sagen kan blive skiult, saa meget som mueligt er.

Frue v. Borgen.

O ja, min beste Mand! lad ham løbe sin Vej.

Juliane.

Han bliver vel nødt til at spadsere et andet Sted hen i Verden, og, tidlig eller sildig, bliver han nok straffet.

Hr. v. Borgen. (slipper ham.)

Saa gaae da, Spidsbub! og tak Gud, du slap saa godt.

Spat-

Spatzier.

Ha ha ha! die dumme Dänen! Wohlan! ich spatziere weiter in der Welt. Ich werde doch mein Glück machen, denn einen Mann, wie ich bin, braucht man überall. Ich bin ein Virtuos. Ha, ha, ha! die dumme Dänen! (Gaaer.)

Nittende Scene.

Herr og Frue v. Borgen. Juliane. Erdman. Tøraf.

Erdman.

Min Herre! naadige Frue! De seer nu, at jeg er ikke saa aldeles fattig; holder De mig nu værdig til at være Deres Svigersøn?

Hr. v. Borgen.

Den fordømte Inspecteur!

Tøraf.

Naa! havde jeg ikke Ret? Jo jeg saae nok hans Apartigheder. Ja, gjorde jeg saa.

Frue v. Borgen.

Mit Samtykke har De, men det beroer paa min Mand. Beste Mand! gjør os nu alle glade og fornøjede.

Hr. v. Borgen.

Den fordømte Inspecteur! — Juliane!

Juliane.

(Nærmer sig frygtsom.)

Hvad befaler min Fader?

Hr.

Hr. v. Borgen.

Erdman, Deres Haand! (Erdman giver ham Haanden.) Der er hun, tag hende i Guds Navn. Gud velsigne Jer!

Erdman.

Juliane! endelig opfyldtes vores Ønsker.

Juliane.

Gode dyrebare Fader! mit hele Liv skal være opofret til at skaffe Dem den Glæde paa Deres Alderdom, som De fortjener for Deres Kjerlighed imod mig.

Erdman.

Jeg skal kappes med dig, min Juliane!

Frue v. Borgen.

Lever lykkelig mine Børn! men hør, Erdman! og du Juliane! mine smaae Kreature maae I lade mig have i Fred; forresten maae I raade over alt.

Hr. v. Borgen.

Du Nar med dine smaae Kreature! Ja hør nu! Jeg har inviteret Fremmede herhid i Aften til Julianes Jaord. Vi har kuns en anden Brudgom; forresten bliver Tingen den samme.

Tøraf.

Jeg gratulerer Dem begge. Ja gjør jeg saa. Men det skulde, min Sjel! dog gjøre mig ondt, om denne Spektør skulde gaae saa ganske uslikket herfra. Naadige Herre! maae jeg ikke componere hans Ryg lidt med denne Pidsk. Han var dog saa betænkt paa

Com-

Compolation, med en anden Brud. Ja var han saa! Ich soll ham mit Prügelfleisch trakteren.

Hr. v. Borgen.

Naar han kuns ikke slaaer ham forbærvet, min gode Forvalter, saa maae han gjerne smøre hans Ryg lidt, saa at han kan huske det, til han igjen vil agere Virtuos.

(Forvalteren gaaer, og Dækket falder.)

Selim og Mirza.

Syngestykke i tre Acter.

Musiken af Syngemester Zink.

Første Gang opført paa den Kongelige danske Skueplads, den 1ste Februar 1790. I Anledning af Kongens Fødselsfest.

Per-

Personerne:

Selim, Kiøbmand i Marokko.
Mirza, hans Kone.
Fatme, hendes Veninde.
Hamid, Keiser i Marokko.
Ismail, Kiøbmand sammesteds
En ung Marokkaner.
Delia, en Sangerinde i Harem.
Orcan, en Søemand.
Ali, en Sanger.
Osmin, Harpespiller, (stum Person.)
Chor af Hamids Følge.
Chor af Søefolk.
Chor af Seraillets Fruentimmer.
Chor af det forsamlede Folk.

Handlingen begynder i Dagbrækningen, og ender sig samme Dags Eftermiddag.

For-

Første Akt.*)

(Skuepladsen forestiller en deilig Lund, omringet med en Muur. Midt paa samme i Baggrunden er en Stakitport, hvorigjennem man seer Søen noget borte, og svage Fjelde i Horizonten. Paa høire Side er en Telt, hvori staaer en Sofa. Paa venstre Side sees noget af Selims Huus. Naar Dækket gaaer op, bryder just Morgenen frem, saa herlig, som muligt. Solen begynder at pippe frem, og kommer immer høiere.)

Første Scene.

Mirza (gaaer omkring i Lunden.) **Fatme** (ligger paa Sofaen i Telten og sover.)

Mirza.

Held dig, Lund! hvis tætte Grene
Ofte har beskygget mig!
Ei i Glædens Tid allene
Fandt jeg salig Fryd hos dig;

*) Komponisten har, efter Stykkets Anledning, forestillet sig, at en liden Søetrefning imellem tvende Skibe har foregaaet lidet før Stykkes Begyndelse, hvilken Trefning, tilligemed den derpaa fulgte Seiersfang, han har stræbt at udtrykke i Ouverturen.

Selv i Sorgens tunge Dage
Trøsted' du mig mangen Gang;
Echo svarte til min Klage,
Og gav Gjenlyd af min Sang.

Naar den melankolske Smerte
Skjulte Solen med sit Floer,
Og igjennem qvalte Hjerte
Modgangs Lynildsstraale foer;
Da jeg i dit Skjød mig gjemte,
Og udøste mine Suk;
Echo strax sin Tone stemte
Efter mine tunge Suk.

Og naar Haabets Straale smelted'
Sorgens Iis udi mit Blod;
Smertens Aag jeg af mig velted',
Ilede dig glad imod.
Lund! da hørte du min Glæde,
Dig meddeelte jeg min Fryd;
Strax dit Echo var tilstede,
Og gav Gjenlyd af min Fryd.

Held dig, Lund! hvis tætte Grene
Ofte har beskygget mig!
Ei i Glædens Tid allene
Und mig salig Fryd hos dig!
Selv i Sorgens tunge Dage
Trøst mig een og anden Gang!
Svar mig, Echo! paa min Klage,
Og giv Gjenlyd af min Sang!

Hvor

Hvor deilig er ikke denne Morgenstund! kuns min Selim var her. — O hvor frygter jeg ikke for dit Liv! (hun gaaer hen til Stakitporten og seer ud paa Søen.) Dog, Søen er roelig — Vindene — Bølgerne — alting er roeligt, uden mit Hjerte. — Intet Skib sines endnu, saa langt Horizonten rækker. O Selim! Selim! skynd dig! kom til din længselsfulde Mirza. — Men, jeg maae vække Fatme. Hun sover. Min stakkels Veninde! hun vil vaage med mig, men hun har ikke de Bekymringer, som jeg har, der kan holde Søvnen fra Oinene. (gaaer hen til Teltet, og vækker Fatme.) Fatme! Fatme! vaagn op! og glæd Dig ved denne deilige Morgenstund!

Fatme (staaer op.)

Jeg er vaagen, Veninde! hvilken herlig Morgen! saa skiønt har Solen aldrig skinnet før.

Mirza.

Du tager Feil, min Fatme! saa skiønt skinnede Solen, hver Gang min Selim kom hjem. Jeg er vis paa, han kommer i Dag! den er ikke for intet, denne herlige Morgen.

Fatme.

Lykkelige Mirza! din Kierlighed gjør Dig sværmende. Jeg vil ikke berøve Dig den søde Tanke, at Solen skinner for Selims Skyld. Jeg kjender ingen af Prophetens Sønner, der er god og dydig som Selim.

Mirza.

Og ingen af hans Døttre, der er lykkelig som Mirza. Tre Aars Ægteskab med ham fløi bort som een Dag, og aldrig greb Sorgen os, naar vi vaagnede, aldrig gik den til Sengs med os. Kun da jeg mistede mit Barn — dog! — lad mig glemme den Sorg! — og saa — hver Gang min Selim skulde forlade mig.

Fatme.

Og aldrig berøvede han Dig den mindste Deel af sin Kjerlighed, for at skjenke en anden. Han blev en Forræder imod Prophetens Love.

Mirza.

O! men en Forræder, som jeg tusinde Gange mere maae elske for dette Forræderie. — Fatme! troe mig: Allah og Propheten vil selv elske ham derfor. Dette Serail, denne Sværm af Qvinder, der vexelviis rane og plyndre Mandens Hjerte fra hverandre, huk den var mig uudstaaelig.

Salig Fryd min Barm opfylder,
Selim mig en Himmel er.

Fatme.

Anden Skjønhed han ei hylder;
Hvo er ham, som Mirza, kjer?

Mirza.

Sødt forsvinde mine Dage,
Stedse skinner Solen klar.

Fat-

Fatme.

Tusind' Søstre see, og klage:
Gid min Lod, som Mirzas, var!

Begge.

Tusind' Søstre see, og klage:
Gid min Lod, som Mirzas, var!

Fatme.

Elskovs lætte Blomsterkjeder
Bædes aldrig af Din Graad.

Mirza.

Kjerlighed ei Plads tilsteder
For Mistankens hvasse Braad.

Fatme.

Daglig Kummer, daglig Smerte
Tærer mange Skjønnes Bryst.

Mirza.

Men min Selims ædle Hjerte
Rundt omkring sig spreder Lyst.

Begge.

Held den Stund, som Selim bringer
Hjem til {mine / dine} Favnetag!
Skjenk ham — Elskov! — skjenk ham Vinger!
Spild ei denne skjønne Dag!

Mirza.

Beste Fatme! mit Hjerte siger mig, at jeg snart skal see ham. Du veed den Høitidelighed, hvormed jeg har i Sinde at imodtage ham. Gaae ind, min Veninde! og see til, at Anstalterne kan svare til mit Hjertes Ønsker.

Fat-

Fatme.

Jeg skal sørge for, at alle Ting skal svare til Din Forventning. Men hør, hvad Din Fatme raader Dig: I to Nætter kom ingen Søvn i Dine Øine. Denne Aarvaagenhed vil jage Roserne af Dine Kinder, og ødelægge Din Helbred. Hviil Dig paa denne Sofa. En Times Søvn vil give Dig et muntrere Udseende, og gjøre Dig skjønnere i Selims Øine.

Mirza.

Behøver da Mirza dette Konstgreb, for at være skjøn i sin Mands Øine? Beste Fatme! hvor kan Du sige sligt? Og, om Selim kom, medens jeg sov, hvad vilde han tænke? — Er jeg da bleven Mirza saa ligegyldig, siden hun modtager mig sovende? Nei, Fatme! nei, han kommer i Dag; snart har jeg ham, det siger mit Hjerte mig; og jeg vil være den første, der byder ham være velkommen. Gaae, min Veninde! og opfyld Dit Løfte, men send mig Osmin hid med sin Harpe, og Sangeren Ali. De skal opmuntre mig, og holde Søvnen fra mine Øine.

(Hun gaaer atter hen til Stakitporten, og seer ud paa Søen.)

Fatme
(i det hun gaaer.)

Hun maae sove; det skee ved List eller med hendes egen gode Villie! Jeg fortjente ikke at være Se-

limś

lims Veninde, naar jeg ikke sørgede for hans Mirzas Helbred. (Hun gaaer.)

Anden Scene.

Mirza (allene)

I Fugle! som svinge
Den dunede Vinge
Mod Himmelens Blaae!
Som sværme allene
Paa Træernes Grene
Blandt qvidrende Smaae,
Der lokke og lede,
At bringe tilstede
Den flygtige Fader til elskede Rede;
O laan mig den lokkende Røst!
At kalde tilbage
Min ventede Mage,
Min Selim tilbage,
Min Selim til bævende Bryst!
Han kommer! O Glæde!
Jeg seer ham! O Lyst! —
(efter en Pause)
— Bort sværmende Tanke!
Nei Hjertet vil banke;
O Himmel! tilgiv!
Jeg voved at klage,

Din

Din Viisdom anklage; — —

(bekymret.)

Et Bret skal forsvare hans Liv!

(efter en Pause igjentager hun den første Deel af Arien.)
(Hun gaaer hen til Stakitporten, og seer atter ud til Søen.)

Endnu ingen Trøst! intet Seil at see! Men — Gud! det kommer mig for, som Søen oprøres; — Himmel! hvilke Bølger! (efter nogen Taushed.) Dog Du sværmer, daarlige Mirza! Søen er jo stille og glat som et Speil. Kuns en liden Vind kruser Bølgen, og det en Vind, som kan bringe Selim hjem. — Men, hvorledes er det fat? mine Øine vil lukkes imod min Villie. Jeg maae see at holde dem aabne. Hvor kan Osmin og Ali blive af? (hun vil gaae hen til Telten, og i det samme kommer Fatme med Osmin og Ali.) See! der ere de jo!

Tredie Scene.

Mirza. Fatme (med en Kop Kaffe.) Ali.
Osmin (med en Harpe.)

Fatme

(til Ali og Osmin.)

Denne Drik skal befordre hendes Søvn, og I gaae bort, mine Venner! saasnart I seer hun sover.

Mirza.

Kom hid mine Venner. Selim og jeg har ingen Slaver, det veed I. Spil mig noget for, Osmin,

min, som kan opmuntre mig. Syng Ali! Du fortryder dog vel ikke paa, at Din Sang kan fornøie mig?

Ali.

Jeg har aldrig været stolt af min Sang, førend da jeg mærkede, at den behagede Mirza.

Mirza.

Smigrer! — Sid ned der!

(Mirza sætter sig paa Sofaen, lægger Fødderne op paa den, og læner Hovedet paa Haanden. De andre sætte sig paa en Bænk uden for Telten.)

Fatme.

Tag imod denne Drik af Din Veninde Haand. Paa denne Tid pleier jeg altid at bringe Dig den.

Mirza.

Giv hid, min Fatme!

(hun drikker.)

Fatme.

Om mit Hjerte ikke spaaer feil, skal en kjerere Haand næste Morgen række Dig den.

(Hun gaaer.)

Fjerde Scene.

Mirza. Ali. Osmin.

Ali

(synger, og Osmin akkompagnerer med Harpen.)

Blandt Heltene var Omar kjek,
Skjøn Zelis værd;
Hans Navn Marokkos Fjenders Skræk,

Og

Og skarpt hans Sværd.
Skjøn Zelis var deilig, som Stjernen.

De Helte hende Kroner bød,
Hun svarte: Nei;
Saa mangen Beiler Landser brød,
Hun saae det ei.
Skjøn Zelis var deilig, som Stjernen.

Men Sultan Achmet søer en Eed,
Den skulle staae:
"Kuns den, som slaaer min Fjende ned,
"Skal Zelis faae."
Skjøn Zelis var deilig, som Stjernen.

I Kampen Omar drager ud,
Og Zelis græd;
Hun bad til Allah, Himlens Gud,
Hun bad og græd.
Skjøn Zelis var deilig, som Stjernen.

Den Bøn hos Allah Naade fandt,
Han hørte den;
Og Omar gik, og slog, og vandt,
Og kom igjen.
Skjøn Zelis var deilig, som Stjernen.

"Kom kjekke Omar! bliv min Søn!"
Lød Sultans Ord.
Glad Zelis gav hem Seirens Løn;

Den Løn var stor.

Skjøn Zelis var deilig, som Stjernen.

(Under Sangen falder Mirza adskillige Gange tilbage, men reiser sig op igjen. Imod Slutningen synker hun ganske overvældet af Søvn ned paa Sofaen. Osmin spiller en Solo paa Harpen, hvorved hun falder i en meget dyb Søvn.)

Alle.

Hun sover. Lad os gaae! det var Fatmes Begjering. (De gaaer.)

Femte Scene.

Mirza (sovende.) Ismail.

Ismail

(kryber over Muren, og springer ned i Lunden. Han er klædt i meget simple Klæder.)

Her er jeg da; her skal jeg da nyde den Sødhed, der er vel saa stoer, som Kjerligheds Sødhed — Hevnen. Mirza tør foragte Ismail? den rigeste Kjøbmand i Marokko? Mig, der kan forvandle Taget over hendes Hoved til Guld, og lægge Broe under hendes Fødder af Ædelstene? Mig tør hun foragte? — mig? — Fordømte! endnu i Gaar vare hendes sidste Ord til mig: Jeg foragter din Rigdom; den kan ikke opveie min Dyds Forliis. — Men bie lidt, og see om din Dyd kan forsvare dig eller din Selim imod Ismails Hevn.

Skjelver for Ismails rasende Vrede,
For min opbragte blodtørstige Aand!

Den

Den gjennem Afgrunden selv skal berede
Vei for min myrdende hævnende Haand.

Skal der da mere til Stolthed at fælde,
End Elskov, og Riigdom, og Ismails Vælde?
Helvede! Furier! sender mig Mod!
Elskovs Foragt kun forsones med Blod.

(Han bliver Mirza var, som sover i Telten.)

Hvad seer jeg? det er hende. O glade Syn! Dydige Mirza! lad nu din Dyd beskjerme dig mod denne Dolk. (Han trækker sin Dolk, og løber rasende imod hende, for at dræbe hende, men i det samme høres en tyrkisk Musik noget borte.) Hvad er det? (han betænker sig, og stikker derpaa Dolken ind.) Lev til tidobbelte Smerter! Den Tid skal komme, da du skal forbande din Gruesomhed imod mig. (Musikken nærmer sig.) Keiseren gaaer ud — han kommer her forbi. — Nyelig blev hans kjere Zeide røvet fra ham. — Han er inderlig bedrøvet. — Dog! en Keiser glemmer snart en saadan Sorg. — Den dydige Mirza, der ikke vilde opofre sig for Ismail, skal blive en Maaneds Fornøielse for Hamid; og siden .... (Han bliver et Knippe Nøgler vaer ved hendes Side, som han saa sagte lister fra hende.) Ha! velkommen! nu er Ismail hevnet.

(Han prøverer Nøglerne, aabner Stakitporten, og lader den staae aaben.)

Siet-

Sjette Scene.

Ismail. Keiser Hamid (med Følge.)

Chor

(af Keiserens Følge, først noget borte, men efterhaanden nærmende sig.)

Knæler! Jordens Konger! knæler
For vor Hamids Throne ned!
Han, hvis milde Vink besjeler
Alt med himmelsk Salighed!
Han, hvis Vredes grumme Torden
Ryster Jorden!
Han, som hele Verden lyder!
Han, som Fædres Throne pryder!
Hvo er stor, som han?

(Under Choret passere nogle af Hamids Følge forbi Porten. Naar Hamid selv kommer, standser han noget ved Indgangen, og gaaer endelig ind. De som følge efter, give de første et Tegn, hvorpaa de komme tilbage, gaae ind i Lunden, og stille sig i Baggrunden. Ismail har skjult sig bag et Træe.)

Hamid

(efter at have seet sig lidet om.)

Hvilket herligt Sted! hvor melankolsk høitideligt! — Just skabt for mig. Overeensstemmende med min Sinds Forfatning. — Her kunde jeg i Eensomhed gaae og klage over Zeides Tab. — Siden hun blev røvet bort fra hendes landlige Boelig, har Glæden aldeles forladt mig; og skulle mine udsendte Skibe ikke bringe hende tilbage, da — o da har Marokkos Krone ingen Glands mere, der kan blæn-

blænde Hamids Öine. — Men — (han øiner Mirza i Telten.) Hvad seer jeg? — Zeide! — (han løber hen til Telten, men vender bedrøvet tilbage.) o nei! — det er ikke hende! — et Blendeværk! — du er ikke ulykkelig nok, Hamid! med at have mistet Zeide; men Skjebnen vil endog spille Gjek med dig, ved at vise dig hendes Lignelse.

For Zeide slog mit Hjerte;
Ak! men ak! hun borte er!

Kronens Glands mig meer ei blinder;
Naar jeg ei Zeide finder,
Hiner jeg kun Sorg og Smerte;
Og i dette piinte Hjerte
Evig, evig Qval jeg bær.

For Zeide slog mit Hjerte;
Ak! men ak! hun borte er!

Intet kan min Kummer male;
Og at hendes Tab betale
Ingen Skjønhed mægtig er.
O Zeides Elskov lærte
Dette Hjerte:
Man kuns een kan have kjer.

For Zeide slog mit Hjerte;
Ak! men ak! hun borte er!

(Han vil gaae, men øiner Ismail, som er kommen frem, og kaster sig paa Knæe for ham.)

Hmid.

Staae op! (Ismail reiser sig.) — hvem tilhører det deilige Fruentimmer i Telten? Is-

Ismail.

Dig, mægtige Keiser! om Du med et naadigt Velbehag vil smile paa Din Slave.

Hamid.

Mig? — Hun er skjøn som Solen, men har ikke Yndigheder til at fortrylle Hamid med.

Ismail.

(som holder sig bestandig i en temmelig Afstand.)

Hvad eier Din Slave, som ikke tilhører dig? — og hvormed kan jeg have forsyndet mig, at Du ikke vil værdiges at bruge Dine Rettigheder?

Hamid

Velan! hun er min. Men Hamid modtager ingen Gaver! (han slænger en stor Pung med Guld til ham. Ismail tager den op med en tydelig Uvillie.) See der! er det ikke nok, saa tael! (afsides.) Tusinde Skatte foruden hende skal belønne den Lykkelige, der bringer mig min Zeide. Slaver! bærer hende varsom op i mit Harem. Man bevogte hende, som min kostbareste Juveel.

(Slaverne bære hende bort paa Sofaen, hvorpaa Choret igjentages, og Keiseren med sit Følge gaaer bort.)

Syvende Scene.

Ismail (allene.)

Ha, ha, ha! Nu Selim! nu maae du komme naar du behager, og flyve i din kjere Mirzas Favn! Men, dette Guld — hu! hvor smertede det mig ikke,

ikke, at jeg maatte imodtage det, da det paa saa foragtelig en Maade blev slængt til mig! — Havde en anden end Keiseren budet mig det, min Dolk skulde have hævnet den Foragt. — Beholde det kan jeg ikke. — Velan! jeg maae krone min Hevn! (Han tager et Stykke Papiir af Lommen, og skriver med en Blyantsøpen nogle Ord.) "Skadesløs Betaling for Mirza." (Han svøber Pengene i Papiret og lægger det i Telten.) Men! hvorfor hævne mig paa Selim, fordi jeg hader Mirza? — o! jeg hader Selim og al Verden, naar jeg ikke faaer mine Lyster tilfredsstillede. Men hævnet er jeg. Triumph!

Triumph! Triumph! jeg hævnet blev!
Den overmodig stolte Skjønne,
Som med Foragt mig torde lønne,
Jeg af Rivalens Arme rev!
Triumph! Triumph! jeg hævnet blev!

Fornøiet gaaer jeg nu min Vei.
Lad Anger hendes Bryst fortære!
Og Verden skal af hende lære!
Ustraffet man mig trodser ei.

(Gaaer.)

An-

Anden Act.

Første Scene.

(Skuepladsen forestiller en smuk Forgaard foran Selims Huus.)

Fatme

(allene, meget bedrøvet; hun har Guldbørsen og Sedlen i Haanden.)

Forgjeves jeg søger, forgjeves jeg leder,
Omsonst er mit Raab.
Jeg ængstelig sukker, og græder, og beder,
Men øiner ei Haab.
Du svandt, som et Glimt, fra din elskte Veninde;
Dit Spoer er, som Vindens, — umueligt at finde;
Hør, elskede Mirza! mit Skrig!
Besvar det, og siig:
Hvor skjuler du dig?

Fortabt er, o Selim! din elskede Mage;
O gruesomme Stød!
O hold ham, I Vinde! hold Skibet tilbage!
Den Dag, som ham bringer, ei hører hans Klage,
Men seer kun hans Død.

Ulykkelige Fatme! hvor skal du finde hende? — Lever du Mirza! — er du død? — O nei! dette Guld og denne Seddel siger mig, at du er værre end død! — Gud! hvad skal der blive af dig? — Og hvad skal jeg svare Selim, naar han savner den

største Skat, han eier? — Men, hvad hører jeg? (der høres et Fryderaab uden for.) Hvad kan det være?

Anden Scene.

Fatme. Orcan.

Orcan.

Selim kommer. Vindene har føiet hans Ønsker.

Fatme.

Gud! hvad skal jeg gjøre? — Ulykkelige Fatme! — Ulykkelige Selim!

Orcan.

Selim ulykkelig! Nei Fatme! glæd Dig! hverken Du eller han er ulykkelig. Han bringer mere Riigdom hjem med sig, end Du nogensinde har seet.

Fatme.

Hvad hjelper al den Riigdom, naar han har mistet mere hjemme?

Orcan.

Mere, siger Du? Fatme! — O! det er umueligt. Al hans forrige Rigdom er ikke tiende Delen imod, hvad han nu bringer med sig.

(Fatme sætter sig meget bedrøvet paa Banken, men reiser sig snart op igjen, og gaaer meget urolig ind og ud af Theatret, under det følgende Chor.)

Tre=

Tredie Scene.

De Forrige. Nogle Søefolk.

(De bære endeel Pakker, som de lægge fra sig.)

Chor,

(og Dands af Søefolk).

Susende Storme vi Søemænd betvinge,
Rullende Bølger maae lystre vort Roer.
Rigdom fra fremmede Kyster vi bringe,
Tumles saa glade fra Syd og til Nord.
Aldrig for Farerne Søemanden gruer;
Kugler, Orkaner og Klipper han skuer,
Roelig, urokket, som Børnenes Leeg.
Rask, som i Dandsen, paa Bølgen han triner,
Og naar en Modvind i Taklerne hviner,
Spotter den Feige, som Faren gjør bleg.

(Saasnart de seer, at Selim kommer, ophører Dandsen og Sangen, og de gaaer ud med Pakkerne.)

Fjerde Scene.

Fatme. Selim.

Selim.

Glad seer jeg da altsaa dette mit Huus igjen, og Dig Fatme!

Fatme.

Velkommen hjem, kjere Selim! Vindene have føiet Dine brændende Ønsker.

Selim.

Allah og Propheten har givet mig Lykke — mere

Lykke, end jeg var værd. De gav mig den for Mirzas Skyld; og aldrig mere behøver jeg at forlade hende for at samle Rigdomme. — Men — hvor er hun, jeg er ikke kommet hjem endnu, førend jeg har omfavnet hende. Jeg iler — tilgiv mig, Fatme.

(Han vil ind i Huset, men Fatme holder ham tilbage.)

Fatme.

Bie Selim! — endnu ikke; bie lidt . . .

Selim.

Hvorfor? — sig mig Fatme! hvorfor bie? — Vil Mirza kanskee, efter Sædvane, overraske mig paa een eller anden Maade? Men — Du vender Hovedet bort; — Du tvinger de frembrydende Taarer tilbage — Fatme! — hvad er det? — For Prophetens Skyld! dølg det ikke længere. — Er Mirza syg? (han vil ind.)

Fatme (holder ham tilbage.)

Nei, men bie Selim! — bie dog! gaae ikke ind.

Selim.

Ha, jeg forstaaer det! Mirza er død. — Himlen selv var misundelig . . .

Fatme.

Hold inde, Selim! med slig formastelig Tale. Din Mirza lever.

Selim.

Tael da, gruesomme Fatme! Din Taushed er grummere end Din Tale. Jeg venter mig altsaa

det

det værste. En lykkelig Medbeiler har da vel faaet Mirza til at glemme tre Aars Ægteskab med Selim? Siig ja, og Du skal see Selim ligge død for Dine Fødder.

(Han trækker sin Dolk.)

Fatme.

Uretfærdige Selim! — net Mirza lever kuns for Dig, tænker kuns paa Dig. — Men — hun er — borte.

Selim.

Borte?

Fatme.

Ja borte. — Udentvivl røvet bort fra Lunden, hvor hun i to Nætter vaagende har ventet Din Hjemkomst. Jeg forlod hende et Øieblik, jeg kom tilbage, og fandt hende ikke. Porten stod aaben, og dette Guld og dene Seddel, var alt, hvad jeg fandt.

(Hun giver Selim Guldet og Seddelen.)

Selim.

Gud! hvad maae jeg lide! — Forbandede Guld! (han slænger det paa Jorden.) Afskyelige Røvere! Men, jeg maae løbe at opsøge hende. — Dog hvor? — hvorhen?

Fatme.

Jeg har sendt Folk ud paa alle Kanter, og vær vis paa deres Flid; thi de elskede Dig og Mirza som Søskende.

Selim
(slanger sig paa Bænken.)

Og denne Sorg skulde Selim opleve! — Gaae Fatme! Lad mig være allene.

(Hun gaaer, men holder sig dog i Nærheden, saa at man af og til seer hende.)

Femte Scene.

Selim (allene.)

Saa spartes mit Hjerte
Til nagende Smerte!
Saa tabte jeg alt!
Langt mere end alt.
Saa kurrer den sørgende Due,
Der eensom paa Reden maae skue,
Hvor Magen for Jægeren faldt;
Saa tabte jeg alt.

Hvi var I saa roelige? Vinde!
Og hvorfor saa stille? du Hav!
Hvi lod du mig, Himmel! de Rigdomme finde?
Du tog jo langt meer, end du gav!

Sjette Scene.

Selim. Ismail

(i en riig og kostbar Dragt.)

Ismail.

Velkommen Selim! det fornøier mig, at see Dig her tilbage. Lykken har fulgt Dig, og, som jeg hører, saa har Rigdomme strømmet ind til Dig, som Bækkene flyde til Havet.

Selim.

Desværre! den Rigdom, som jeg ønsker, er Himmelen ødsel nok med, men karrig derimod; ynkelig karrig med den sande Rigdom.

Ismail.

Jeg forstaaer dig ikke. Du er riig, Selim, næsten saa riig som Ismail; ja kanskee du overgaaer ham, og dog klager du. — Ufornuftige! Men — hvad Vahre bringer du med dig? — Er der nogen, som ere tjenlige for min Handel? — Viin, Selim! — Vinen, haaber jeg dog i det mindste, at du ikke har glemt. — Det er en aabenbare falsk Forklaring af Prophetens Love, naar man stræber at indbilde os, at de forbyde os Viin. Du har dog vel en Forraad af de udsøgteste Vine med dig, og du nægter vel ikke din Ven en Deel deraf? Med det rene Guld betaler jeg alting. Du selv bestemmer Prisen.

Selim.

Tag alt, hvad jeg eier — alle mine Rigdomme — intet undtagen! — men skaf mig det igjen, som jeg har mistet!

Ismail.

Hvad har du mistet, af saa stor Værdie?

Selim.

Min Mirza.

Ismail.

Din Mirza?

Selim.

Min Mirza. Hun er borte. Røvet fra mig. — For evig borte. O Ismail! har du Hjerte til at føle med, saa føl, hvor stor min Sorg maae være! Endnu engang: Tag alle mine Rigdomme, men skaf mig min Mirza igjen!

Ismail.

Selim! er det en Mand værdigt, — er det dig værdigt, at klage saaledes for en Qvinde? Hvi kiøber du ikke tusende? Du er umaadelig riig, og Skjønhed er tilfals paa vore Torve.

Selim.

Men ingen Mirza. Vellysten kan man tilforhandle sig; Overdaadighed og Lysternes Tilfredsstillelse er tilfals; men sand Kierlighed kan ikke kiøbes.

Sort Solen herefter for Selim oprinder,
Og Skjønhed ei mere mit Øie forblinder.

Ismail.

Søg Kierlighed, Selim! jeg vædder, du finder;
Thi Skjønhed til Glæde blev Mennesket skabt.

Selim.

Ak! Mirza er tabt!

Ismail.

En Daare er den, som for Qvinderne græder.

Selim.

Men Mirza er tabt!

Ismail.

For dig har end Jorden utallige Glæder.

Se

Selim.

Nei! Mirza er tabt.

Ismail.

Hun eene for Selim af Kierlighed brandte.

Selim.

Men røvedes mig.

Ismail.

For dig var hvert Suk, hun til Himmelen sendte.

Selim.

Hun røvedes mig.

Ismail.

Med Mildhed, som Solen, hun alting bestraalte.

Selim.

Lig Solen hun svandt.

Ismail.

Og aldrig af Lidende Synet hun faalte.

Selim.

Men fra mig hun svandt.

Paa eengang.

Selim.

Klar Solen ei mere for Selim oprinder;
Ei Skjønhed herefter mit Øie forblinder;
Til Glæden, til Glæden er Selim ei skabt,
Thi Mirza er tabt.

Ismail.

Klar Solen skal endnu for Selim oprinde,
Fortryllende Skjønhed dit Øie forblinde;
Til Glæden, til Glæden er Selim jo skabt,
Skjøndt Mirza er tabt.

Ismail.

Lad Sorgen dog ikke faae saameget Overhaand

hos

hos dig, Selim! hvem veed, om du ikke endnu kunde finde din Mirza?

Selim.

Jeg finde Mirza? o nei! Himlen er ikke fornøiet med mindre, end at gjøre mig bestandig ulykkelig.

Ismail.

Hvem veed, hvad der kan hende sig? (betænkende sig.) Selim! kan du taale at bære en Hemmelighed, om den endog var ubehagelig?

Selim.

Jeg taaler endnu Mirzas Tab — hvad skulde jeg da ikke taale?

Ismail.

Du er en Mand — en Helt — og den er kuns en Helt, der kan taale at bære de Ulykker, som han ikke kan afværge. Om du saae hende i en andens Arme, uden Mulighed at rive hende ud deraf, vilde du da ikke bære din Skjebne med Taalmodighed?

Selim (hæftig.)

Mirza i en andens Arme! — og det skulde Selim kunne see paa med Taalmodighed? — Det skulde være ham en Umulighed at rive hende derudaf?

Ismail.

Det kunde hende sig. — Sæt, at hun var i Keiserens Harem!

Selim.

Ismail! du gjennemborer mig. — Tael! videre! Snart!

Is-

Ismail.

Var Mirza i Lunden i Dag?

Selim.

Saa sagde Fatme. Videre, videre.

Ismail.

Nu vel da. Man siger, at et sovende Fruentimmer er baaret derfra i Morges op paa Keiserens Lystslot.

Selim.

Glæde! forgiftede Glæde! (han gaaer til Udgangen og raaber.) Hola! Venner!

Ismail.

(Som vil holde ham tilbage.)

Betænk dig! hvad vil du gjøre? Selim!

Syvende Scene.

De Forrige. Orcan. Endeel Søefolk og Soldater.

Selim.

Vil I hævne min Spot?

Orcan.

Som vores egen.

Selim.

Velan da! Keiseren har røvet min Mirza; hans Lystslot ligger kuns kort herfra. Vagten er ikke stærk. Vi vil med Magt trænge os ind i

Slot-

Slottet, befrie Mirza, og flygte bort med mine Skibe. Vil I følge mig? (han drager sin Sabel.)

Alle.

I Døden.

(De drage Sablerne og ile efter Selim, som gaaer rasende ud.)

Ottende Scene.

Ismail. Fatme

(som kommer ind, men standser i Baggrunden, uden at sees af Ismail.)

Ismail.

Ha, ha, ha! Nu har jeg faaet Sagerne i den Orden, som jeg vil have dem. Du render din egen Ulykke imøde, Selim! det vil koste dit Liv, men saaledes vilde jeg just have det. Er du ikke nu lykkelig med din Død? Mirza! (han gaaer.)

Niende Scene.

Fatme.

(Som hører Ismails Ord.)

Hvad hørte jeg? Skulde Ismail have forraadet min arme Veninde? Det er troeligt. Den nedrige Skurk er i Stand til alt. (Han tager Pungen og Sedbelen op, som Selim slængte fra sig.) Jeg maae gjemme dette, og vente paa Udfaldet. Hvem veed, om dette endnu ikke kunde gjøre Tjeneste? (Gaaer.)

Ti-

Tiende Scene.

(Skuepladsen forandres til Keiserens Harem, med en Dør i Baggrunden. Hamid kommer meget bedrøvet ind. Delia og alle Harems Fruentimmere knæle for ham. Saasnart Choret begynder, bæres en Sofa frem paa Theatret af fire sorte Slaver.)

Chor og Dands.

Vældigste Keiser, som Jorden end saae!
Vi for Din Almagt i Støvet os bøie;
Vente os Liv fra Dit straalende Øie.
Evig, urokket, Din Throne skal staae!

Delia.

Vælde og Ære af Himlen Du fik;
Alt Du oplived med muntrende Blik;
Men, denne Glands, hvi forbunkles den saa?

Chor.

Vældigste Keiser! som Jorden end saae!

Tre Stemmer.

Verdner Din Mildhed, Din Naade, paakalde;
Lad den, som Duggen paa Blomsterne, falde!
Aldrig skal Mindet om Hamid forgaae.

Chor.

Evig, urokket, Din Throne skal staae.

Tre Stemmer.

Bliv her, hvor Elskov og Gratier boe!
Under Dit Fodspor skal Roserne groe;
Vellyst fremspire, hvorhen Du vil gaae.

Chor.

Chor.

Vældigste Keiser! som Jorden end saae!
Vi for Din Almagt i Støvet os bøie;
Vente os Liv fra Dit straalende Øie.
Evig, urokket, Din Throne skal staae!

(der dandses.)

Hamid (reiser sig.)

Nei! det er forgjeves for mig at søge Adspredelser. — Her i dette Harem, hvor jeg i to hele Aar ikke har sat min Fod, tænkte jeg at faae mine Bekymringer lindrede. — Men forgjeves! — her er ingen Zeide! — Disse herskesyge flagrende Skjønheder, der ere i Stand til at sælge hele Livets Lyksalighed for en Uges Herredømme, — der vel kan gjøre Erobringer, men veed ikke Konsten at beholde, hvad de have erobret, — hvem kan de fortrylle? Sikkerlig ikke Hamid! — O nei! den, der har kjendt Zeide, været elsket af hende, kan de ikke indtage. —

Delia

(nærmer sig og knæler.)

Hamid.

Hvad har du at sige?

Delia.

Du er bedrøvet, store Keiser! — med rette bedrøvet, — Dit Tab er stort, — men — Sang opmuntrer. Tillad Din Slavinde at synge en Sang! — den torde i det mindste for et Øieblik

adspre-

adsprede den Taage, som fordunkler Dine Hines Glands.

Hamid.

Staae op og syng.

(Hamid sætter sig igjen paa Sofaen.)

Delia.

Saa viis som Propheten Kong Amurath var,
Og næsten, som Allah, saa stoer;
Han brændende Elskov til Zulima bar;
Saa lød hendes Ord:
"Men om jeg nu elskede Dig,
"Snart glemte Du mig!"
Nei! nei! nei!
Min Zulima glemmer jeg ei.

Snart knyttedes da det fortryllende Baand,
Og Amurath lykkelig blev;
Thi Zulima, da hun ham skjenkte sin Haand,
Mistanken fordrev.
Hans Kjerlighed skal ei forgaae,
Det soer han jo paa.
Nei! nei! nei!
Sin Zulima glemmer han ei.

Saa talte hun: "O paa Dit Hjerte, min Ven!
"Jeg sætter uendelig Priis;
"Og intet i Verden mig trøster igjen
"Ved sammes Forliis.
"Men snart det en anden tilhør,
"Naar Zulima døer." —
Nei! nei! nei!
Min Zulima glemmer jeg ei.

Og

Og derpaa kom Døden med hvasseste Lee,
Den Deilige blegned' og faldt.
For Graad man ei Amuraths Øine kan see,
Han misted sit Alt.
Dog Kali han skjønnere fandt,
Og Sorgen forsvandt.
Nei! nei! nei!
Sin Zulima glemte han ei.

Hamid.

Nei aldrig i Evighed skal jeg glemme Zeide, eller finde nogen skjøn efter hende.

(Han gaaer hastig bort igjennem Dørren i Baggrunden, og i det han aabner Dørren, seer man Mirza liggende paa Sofaen. Dørrene blive staaende aabne.)

Ellevte Scene.

De Forrige, undtagen Hamid. Mirza.

Mirza (vaagner.)

Selim! min Selim! (hun reiser sig op.) — hvor er jeg? — (hun gaaer hen i Dørren.) — Hvad er dette? — er det en Drøm, eller noget virkeligt? Er dette Lunden, hvori Søvnen overvældede mig imod min Villie? Hvor er Harpespilleren Osmin og Sangeren Ali, hvis Stemmer dyssede mig i denne dybe Søvn? — Jeg kjender ikke dette Sted — ikke disse Ansigter. — Denne Pragt, som omgiver mig, tilhører ikke Selim. — Gud! hvor er jeg? (hun gaaer meget beængstet hen til Fruentimmerne.) Veninder! siger

siger mig: hvor er jeg? — kjender I Selim? — Er dette hans Huus? Daarlige Spørgsmaal! hvis Huus er det da? — hvem tilhører al denne Pragt? — O hvor er jeg? — siger den ulykkelige Mirza, hvor hun er? — om hun er hos sin Selim? — I tier? gruesomme! —

Yndige Skjønne! som see mig at græde!
Svarer! o svarer! besvarer mit Raab!

Tankerne rave i Mørket, og svimle,
Flagre saa vidt mellem Afgrund og Himle.
Søstre! O viser mig Sorg eller Glæde!
Siger mig: hvad er mit Haab?

Yndige Skjønne! som see mig at græde!
Svarer! o svarer! besvarer mit Raab!

Redder Uskyldighed! styrker den Svage!
Bring det forvildede Lam dog tilbage!
Fører det til Moderens ventende Bryst!
Hører min jamrende Røst!

Yndige Skjønne! som see mig at græde!
Svarer! o svarer! besvarer mit Raab!

Hvor er jeg? — Veninder! o døl det ikke længere for mig! for Himlens Skyld . . . hvor er jeg?

Delia.

I den mægtige Keiser Hamids Serail.

(Mirza synker med et Skrig til Jorden. Fruentimmerne samle sig i en Kreds omkring hende.)

Tolvte Scene.

(Der høres en Allarm uden for. Dørrene aabnes med Gevalt. Selim og hans Følge styrte ind med dragne Sabler. Alle Fruentimmerne løbe forskrækkede ud, undtagen Mirza, som ligger paa Gulvet og er besvimet.)

Selim.

(løber hen og tager Mirza i sine Arme.)

Jeg har dig, min Mirza! jeg reddede dig!

Mirza.

(Aabner Øinene.)

Selim! — Gud! min Selim!

Selim.

Kom Mirza! lad os flye! Faren er overhængende. Skynd dig, og du skal endnu være min.

(Hun støtter sig ved hans Arm, og gaaer imod Dørren.)

Trettende Scene.

De Forrige. Hamid med Følge

(bevæbnede.)

Hamid.

Griber den Forræder, som tør vove at betræde mit Harem!

Orcan.

Skræk! det er Keiseren!

(Han og de øvrige tabe Modet, og lade Sablerne falde.)

Hamid.

Slutter dem i Lænker! den skjendigste Død skal forsone deres Forbrydelse.

(Selim forsvarer sig, men overvældes snart af Mængden, og føres bort tilligemed Mirza. Hamid gaaer ud af den anden Side.)

Fjor=

Fjortende Scene.

Chor.

(Af nogle af Hamids Følge.)

Som Tordnen Hamids Vrede slaaer!
Og hvo er vel den Frække,
Hvis overmodig stolte Aand
De Lynildsstraaler ei kan skrække,
Som Hamid slynger med sin stærke Haand?
Hans Magt til Jordens Grændse naaer;
Som Tordnen Hamids Vrede slaaer.

Tredie Akt.

Første Scene.

(En stor Plads ved Søen. Paa den ene Side sees noget af Keiserens Lystslot, fra hvis Spidse vaier et blodrødt Flag. Paa den anden Side er en høi Klippe, som vender ud imod Havet.)

Ismail (allene.)

Elskov! bort fra dette Hjerte!
Medynk! Sjælens Svaghed! væk!
Nyd den Lyst at volde Smerte,
Du af Mirza det jo lærte;
Vær urokket, grum og kjek!
Medynk! Elskov! Svaghed! væk!
Luk for Smertens Skrig dit Øre!
Lad ei Kummers Syn dig røre!
Mon jeg Livets Sødhed smager,
Om man Hevnen mig betager?
Medynk! Elskov! Svaghed! væk!

Men en Gysen paa mig falder;
Ømheds blide Stemme kalder,
Elskov græder, Skjønhed sukker,
Og min Vildhed næsten bukker; . . .

Skam dig, Ismail! vær kjek!
Spred omkring dig Hevn og Skræk!
Medynk! Elskov! Svaghed! væk!

Her er da Stedet, hvor jeg skal hævnes! — Fra denne Klippe skal den overmodige Mirza og hendes kjere

kjere Selim nedstyrtes! — Og hvorfor? — Fordi Mirza har været dydig og imodstaaet Forførelse. — Ismail! vover du saaledes at forfølge Dyden? — Ha, ha, ha! Dyden! — O! dersom Allah og Propheten elskede Dyden saameget, saa forsvarede de den nok.

Anden Scene.

Ismail. Fatme.

Fatme,

(Som løber over Skuepladsen hen imod Slottet.)

De forsvare den nok.

Tredie Scene.

Ismail (allene.)

(Vender sig om, men seer Ingen.)

Hvad var det for en Stemme? — De forsvare den nok! Gud! hvilken Skræk! — Skulde jeg være røbet? — Dog hvilken Snak! feige Daare! — Er det ikke nok, at du er en Misgjernings-Mand? du skal ogsaa være en Kujon? — Det er jo umueligt, at du kan være røbet. Ingen saae dig gaae ind i Lunden, og ingen, da du gik ud derfra. Keiseren kjender ingen uden sine Slaver. — Han værdiges ikke at see paa nogen anden Mand, end ikke paa en Ismail; og din fattige Dragt i Morges har skjult dig for Slaverne. Frisk Mod! Ismail! — Men der kommer nogen . . . .

Fjerde Scene.

Ismail. Hamid. Folket.

(Under en Marsch ankommer Hamid efterfulgt af en Hob Soldater. Folket stimler til fra alle Kanter, og kaster sig paa Jorden for ham.)

Hamid.

(Til een af sine Officerer.)

Du seer Blodflaget vaie. Saasnart som det tages ind, skal du fuldføre min Dom, og Misdæderne nedstyrtes fra Klippen. — Hør det, og lyd! Bekjendtgjør Forbrydelsen for Folket, at andre af deres Exempel kan lære at vogte sig, og ikke forgribe sig imod deres Beherskere.

(Marschen spilles igjen, og Hamid gaaer bort. Folket reiser sig, og Mængden forøges efterhaanden paa Theatret.)

Femte Scene.

Ismail. Det forsamlede Folk.

Chor af Folket.

O Hamid! naar din Vrede slaaer,
Hvo er den Vældige, som staaer?

Nogle Mænd.

I! som ei for Lasten grue!
Skjelver! gyser! naar I skue
Dette rædselfulde Sted!

Nogle Fruentimmer.

Kommer! deler andres Smerte!
Føler! om I har et Hjerte;
Græder! I, som aldrig græd!

Alle.

O Hamid! naar din Vrede slaaer,
Hvo er den Vældige, som staaer?

Nogle Fruentimmer.

Ak! Er Elskov da en Brøde?
Skal man strax, som Offer, bløde,
Fordi Hjertet er for svagt?

Nogle Mænd.

Hævnens haarde Straffe-Domme
Tungt ned over dem skal komme,
Som tør trodse Hamids Magt.

Alle.

O Hamid! naar din Vrede slaaer,
Hvo er den Vældige, som staaer?

Nogle Fruentimmer

I som lyde Elskovs Lue!

Nogle Mænd.

I som ei for Lasten grue!

Alle.

Skjelver! gyser, naar I skue
Dette rædselsfulde Sted!

Sjette Scene.

De Forrige. Selim og Mirza.

(De ledes ind paa Skuepladsen i Lænker. Folket stimler til neden under Klippen. Ismail holder sig bag ved Folkemængden, saa langt fra dem, som han kan.)

Selim.

Saa skal da denne Dag krone vores Kjerlighed? — Ulykkelige Selim! Det er ikke nok, at du selv skal døe, men din Ubesindighed skal ogsaa drage din Mirza med dig i Døden — i den skjendigste, græsseligste Død!

Mirza.

Selim! hvorfor saa mismodig? denne Mismodighed anstaaer ikke en Mand. — At døe for Dyden og Kjerlighed, o! det er ingen Ting; men at ofres paa Vellystens og Forfængeligheds Alter, o! det er langt værre end Døden. Tak min Selim! evig Tak! fordi du kom tids nok til at redde mig fra den Afgrund, som jeg stod paa Pynten af, og var nær ved at falde i. Vi døe, men vi skilles dog ikke ad.

Selim.

Trøstelige Tanke! nei Mirza! Mirza! er det en Trøst at døe, da, naar man tænker, at man først skulde begynde at leve? Nu da jeg aldrig meer vilde forlade dig?

Sy=

Syvende Scene.

De Forrige. En ung Marokkaner.
(Styrter ilende ind.)

Marokkaneren.

Hvor er han? hvor skal jeg finde ham? Selim! Selim!

Selim.

Her er jeg, min Ven! du seer mig i Dødens Favn: Farvel!

Marokkaneren.

Du døe? — nei aldrig. Du skal see, om jeg ikke formaaer at gjengjelde en Velgjerning? Jeg iler til Keiseren; jeg flyver derhen, og snart . . . .

Selim.

Spar din Gang! den nytter ikke . . . .

Marokkaneren.

Jo, Selim! troe mig, jeg veed Midler til at bevæge Hamid saaledes, at han ikke skal kunde nægte mig dit Liv, og . . . .

Mirza.

Umueligt! Ven! seer du det Flag, som hisset vaier? Snart tages det ind, og saa er din Selim ikke mere til.

Marokkaneren.

Gud! hvad hører jeg? (til Vagten.) Vagt! det vil koste Eders Liv, om I lyder en Befaling, som

Ha-

Hamid snart skal angre. Bier et Oieblik! hvis ikke, saa skjelver! (Han løber bort.)

Ismail.

(I det Marokkaneren løber.)

Unge bydende Dreng! tillad dog, at Hamids Befalinger lydes før dine!

Ottende Scene.

De Forrige, undtagen Marokkaneren.

Selim.

Din Nidkjerhed er forgjeves, ædelmodige unge Mand! Mahomet selv kan ikke frelse min Mirza. Hun maae døe!

Snart døer du. O Harme!
Snart er du ei meer.

Mirza.

Men i dine Arme
Ad Døden jeg leer.

Selim.

Hvad var dog min Brøde?

Mirza.

Du elskede mig. -

Selim.

Hvorfor skal min Elskte da bøde?

Mirza.

Hun elskede dig.

Selim.

Skal da den Uskyldige lide,
For det en Forvoven forbrød?

Mir-

Mirza.

Jeg rives ei meer fra din Side,
Din er jeg i Liv og i Død.

Selim.

Mig Døden et bittert kan smage,
Naar ene dens Offer jeg blev.

Mirza.

Men naar man dig bort fra mig rev,
Hvad har jeg for Glæde tilbage?
Mig Livet ei meer kan behage.

Begge.

Saa knus os da, dræbende Slag!
Os Elskov med Mod skal bevæbne.
Vi døe jo for Kjerligheds Sag.

(Vagten giver dem et Tegn, og de gaae op paa Klippen.)

Chor.

Gruesomme Skjæbne!
Sorteste Dag!

Niende Scene.

(Skuepladsen forandres til en prægtig Sal paa Keiser Hamids Slot, hvori Tronen staaer.)

Hamid.

(Til en af sine Slaver.)

Bring hende ind, (Slaven gaaer.) Jeg maae dog høre, hvad dette Fruentimmer, der saa rasende tør vove at trænge sig ind paa Slottet, kan have at forebringe.

Tiende Scene.

Hamid. Fatme. Slaver.

Fatme.

(Kaster sig paa Knæe.)

Mægtige Keiser! Naade for Selim! Naade for Mirza! de ere uskyldige.

Hamid.

Hvad? Uskyldige! den kan være uskyldig, der tør vove at vanhellige mit Harem?

Fatme.

Hør mig Keiser! Ismail — den forræderske Ismail ....

Hamid.

Ismail, siger du? nei intet — jeg hører intet. Ingen Ting kan redde dem (Til Vagten.) Man give Ordre til at tage Flaget ind, at min Dom kan fuldbyrdes. (Een af Vagten gaaer.)

Fatme.

Gud! — min stakkels Veninde! — Medlidende Keiser! — Oh! grummere end Tigeren er du!

Ellevte Scene.

De Forrige. Den unge Marokkaner (styrter ind.)

Marokkaneren.

Elsker du din Zeide, Keiser! saa Naade for Forbryderne!

Ha-

Hamid.

Hvad? min Zeide siger du?

Marokkaneren.

(Trækker en Dolk.)

Ja — og Naade! siger jeg igjen; eller din Zeide skal ikke leve et Øjeblik mere.

Hamid (til Vagten.)

Hurtig! løber! lad Flaget staae. — Man bringe Forbryderne og Ismail hid. — Hurtig! det gjelder Eders Liv.

(Endeel af Slaverne løbe, og Fatme efter dem.)

Tolvte Scene.

Hamid. Marokkaneren.

Hamid.

Min Zeide, siger du? tael videre!

Marokkaneren.

Ja, her er hun. Kjend i mig igjen din Zeide.

(Hun tager Turbanen og Knebelsbarterne af, og Haaret falder ned i Lokker over hendes Skuldre.)

Hamid.

Er det mueligt? — Zeide! — Du min Zeide? — hvorledes? og det i denne Dragt!

Zeide.

Kjender Hamid mig nu igjen? — Jeg røvedes fra dig af nogle Korsarer, som gjorde Landgang ved mit Lysthuus. Vi havde ikke været længe i Søen, førend vi bleve angrebne af et fiendtligt Skib. Man luk-

lukkede mig ned i Kahytten. Uvis om, i hvis Hænder jeg maatte falde, og frygtsom for min Skjebne, som et Fruentimmer, ombyttede jeg min Dragt med denne Mandsdragt, som jeg forefandt, og derefter erfarede jeg, at Seiervinderen just var den ædelmodige Selim, som din Vrede har fordømt til Døden. Er din Zeide vel værd, at du for hendes Skyld skjenker hendes Befrier Livet?

Hamid.

Gud! hvilken uventet Lykke! Han leve! i hvor grov endog hans Forbrydelse er.

Zeide.

Mig bragte Almagts Finger
Til Hamid igjen;
Paa Elskovs lætte Vinger
Jeg fløi til min Ven.
Da Stormen sig reiste,
Og trued' mig med Død,
Da modige Røver kneiste,
Og spotted med min Nød,
Strax hørtes Elskov tale,
Og Himlen at befale,
Og Røveren bukked', og Stormen adlød.

Mit Liv paa ny begynder,
Da jeg min Elsker skue kan,
Propheten Elskov ynder,
Og Hamid elsker han.
Han saae du længtes efter
Zeides Barm!

Og

Og lagde Løvens Kræfter
I min Befriers Arm.
Mig bragte Almagts Finger
Til Hamid igjen;
Paa Elskovs lette Vinger
Jeg fløi til min Ven.

Hamid.

Fortryllende Zeide! denne lykkelige Dag havde jeg ikke ventet mig at opleve.

Trettende Scene.

De Forrige. Selim. Mirza. Fatme. Vagten og Ismail (imellem Mængden i Baggrunden.)

Zeide.

Selim! min Befrier! kom og modtag den Belønning, som den erkjendtlige Hamid har tiltænkt dig, fordi du reddede mig, hans Zeide.

Selim.

Hans Zeide? — jeg reddet hans Zeide? — Hvorledes? du Zeide?

Hamid.

Ja hun er min Zeide, som er skjult i denne Dragt. Men, Selim! kjender du din Forbrydelse?

Selim.

Jeg kjender den, mægtige Keiser! jeg har forgrebet mig paa din Hellighed, trængt mig ind med

Vold

Vold i dit Harem, en Helligdom, hvorhen ingen vanhellig Mandsfod tør vove sig, uden at fortjene Døden. Jeg veed det. Din Majestæt er fornærmet. Forbrydelsen fordrer Hevn, og jeg undslaaer mig ikke for Døden; kuns lad ikke den uskyldige Mirza lide for en andens Forbrydelse.

Mirza.

Selim! — Keiser! jeg er Forbryderen. — Viid, jeg elsker ham til Trods for din Dødsdom. Lad mig lide! Jeg døer med Glæde.

Hamid.

Nei Selim! nei Mirza! I skal ikke døe. I har forseet Eder; men er det ikke mig, der er fornærmet? — Har jeg ikke Rettighed til at tilgive? — Og har du ikke skjænket mig mere, end jeg havde tabt, om du end havde røvet mit hele foragtelige og unyttige Harem fra mig. Lev, og tag Mirza af min Zeides Haand! hun var bestemt til en Belønning for Zeides Befrier; og Rigdom skal flyde til dit Huus fra mig, som Floderne fra Bjerget.

Zeide.

(Tager Mirza ved Haanden.)

See her, min Befrier! tag imod denne Gave, som er en Keiser værdig.

(Hun fører Mirza hen til ham, de omfavne hverandre.)

Selim og Mirza.

Himlen røртes ved min Smerte;
Elskov tørred' Graaden af.

Saa-

Saaret lægtes i mit Hjerte;
Man mig Liv for Døden gav,
Da jeg saae den visse Grav.

Mirza.

Glædens Soel forsvandt i Skyer!

Selim.

Livets gyldne Glands blev fort;

Mirza.

Men uventet Taagen flyer;

Selim.

Nat og Mulm blev jaget fort.

Mirza.

Himmel! du som saae mig græde,
See min Fryd!

Selim.

O see min Glæde!
Himmel! du som saae mig græde.

Begge.

Elskte {Mirza / Selim} kun for dig,
Allahs Mildhed skaante mig!

Hamid. Zeide. Selim. Mirza.

Himlen røртes ved vor Smerte;
Elskov tørred Graaden af.
Saaret lægtes i vort Hjerte;
Man os Liv for Døden gav,
Da vi saae den visse Grav.
Dig, o Allah! stor og viis,
Evig Tak og evig Priis!

Selim.

Mægtige Keiser! du har givet mig den størst[e] Gave, som Jorden eier; men viid: hun var min, førend hun blev din. Hun tilhørte mig, førend du gav mig hende.

Hamid.

Hvad? Mirza tilhørte dig?

Fatme.

Tillad din Slavinde at tale. Kjender du denn[e] Pung og dette Guld?

Hamid.

Ja vist. Det er det Guld, hvormed jeg endu i Dag betalte Mirza.

Fatme.

Saa viid da, at den, der solgte dig denne Sk[la-] var en Forræder, den nedrigste Forræder, at ha[n] solgte dig en anden Mands Eiendom, Selims Eie[n-] dom. Og denne Forræder er den rige Ismail.

Selim.

Ismail! Gud! er det mueligt?

Hamid.

Hvad hører jeg, hvor er han? bringer mig ha[m] hid, det Uhyre!

Mirza.

Jeg torde neppe mistænke ham, i hvor stor A[ar-] sag jeg end havde dertil.

(Ismail trænger sig frem igjennem Vagten, som staa[er i] Baggrunden.)

F

Fatme.

De forsvare den nok.

Ismail.

(Studser og seer paa hende.)

Jeg kjender denne Stemme, men jeg foragter den.

Hamid.

Forræder! hvor har du vovet at sælge en andens Eiendom?

Ismail.

Ikke solgt den. Du seer, at dit Guld er ikke i mine Hænder. Jeg foragter dit Guld, og behøver det ligesaa lidet som din Naade. Men jeg vilde hævne mig. Jeg elskede Mirza, hun foragtede min Kierlighed, og jeg vilde glad udstaae de største Pinsler, naar jeg kunde see Jer alle ulykkelige.

Zeide.

Afskyelige Uhyre!

Hamid.

Nederdrægtige! din Tid er kommen. Længe nok har du været en Skjendsel for Jorden. Vagt! styrt denne Usling ned af Klippen, som var bestemt for Selim og Mirza! Strax!

Ismail.

Spar dine Befalinger, mægtige Keiser! Ismail tager ingen flere af dig. Jeg styrter mig selv.

(Gaar bil.Glad.)

Selim. Mirza. Zeide, og Fatme
(alle paa engang.)

Naade! Naade!

Zeide.

Lad ham leve til Straf for sig selv.

Hamid.

Vel! Lad ham leve!

Ismail.

(Vender sig om.)

Naade! ha, ha, ha! Jeg foragter Naade. Hævn eller Død; intet andet. Jeg gaaer; og i det jeg styrter mig ned, skal jeg forbande Jer allesammen.

(Han gaaer rasende ud.)

Fjortende Scene.

De Forrige, undtagen Ismail.

Hamid.

Hans Huus og hans Rigdomme tilhøre dig, Selim!

Selim.

Nei, mægtige Keiser! din Naade og min Mirzas Kjerlighed er alt, hvad jeg trænger til.

Hamid.

Velan! saa uddeles det iblandt de Trængende! Og nu celebrere man min Zeides Hjemkomst med alle Høitideligheder! Man oplukke Indgangen til Slottet for alle mine Undersaatter, og for evig være mi

Ha

Harems Dørre aabne! (Dørrene aabnes og Folket samler sig; der høres en Harpe bag ved.) Hvad er denne for en Lyd? Er det en Glædes Lyd, saa vær velkommen!

(Hamid og Zeide sætter sig paa Thronen. Mængden af Hoffets Dandsere og Dandserinder, som imidlertid er stimlet til, deler sig i to Rader, og man seer bagest Osmin med Harpen og Ali.)

Mirza.

Kom hid, Ali! kom Osmin! glæder Eder med Eders lykkelige Veninde; den mægtige Hamid tillader det.

Ali.

(Synger og Osmin spiller.)

En Ridder drog engang i Krig,
Hans stolte Fod saa seierrig
Gik frem paa Ærens Bane;
Og hvor man saae hans Fane,
De Fiender skjulte sig.

Nu Krigen var tilende snart,
Og meget fiendtlig Blod blev spart;
Den Ridder drog tilbage,
Og til sin elskte Mage
Han flyer med Vindens Fart.

Han drog, og med en hastig Fod
Snart inden Slottets Porte stod;
Men fandt sit Huus saa øde,
Og Gulv og Mure røde
Af slagne Venners Blod.

Af Harm han sig i Læben beed,
Han vandrer om fra Sted til Sted,

Men

Men da han ei kan finde
Sin kjere Elskerinde,
Han blev forsagt og græd.

Hvo giver nu vor Ridder Trøst?
Thi borte er hans Fryd og Lyst;
Han søger øde Steder;
Og best, han gaaer og græder,
Han hører hendes Røst.

"O du! hvis Navn jeg præget har
"I Hjertet, som din Rigdom var!
"O kom og frels din Mage
"Fra meer end Helvedes Plage!"
"Jeg kommer" var hans Svar.

Af Taarnet ud en Kjempe brød
Med Sværd i Haand, og brølte Død.
Den Ridder Værgen trækker,
Til Marken Kjempen strækker;
I Blod uhyret flød.

Snart Fængslets Dør vidaaben staaer,
Og Elskov vinker inden for;
Den Skjønne Helten falder,
Hun i hans Arme falder,
Og Sorgen reent forgaaer.

(Almindelig Ceitids-Dands.)

Sang
(og Dands af Marrokkansk Ungdom.)

Blid, o Hamid! fra din Throne,
Hør vor fryde Jubeltone:

Him-

Himlens Gaver strømme ned
Over trofast Kjerlighed!

Han, som hører Spædes Bønner,
Allah, han, som Dyden lønner,
Gyde sine Gaver ned
Over trofast Kjerlighed!

Munter nu vor Stemme lyder;
Os din Smiil til Festen byder.
Himlens Gaver strømme ned
Over trofast Kjerlighed!

(Dands.)

Mirza.

Keiser! Mit Hjerte flyder over af Glæde over den Lykke, som jeg i Dag har imodtaget af din Haand.

Hamid.

Vær min Zeides Veninde, som Selim skal være min Ven; og ansee fra denne Dag mit Slot som dit eget Huus. Lad Sang, Munterhed, og uskyldig Fornøielse være Vidne om din Lykke; og lad Glæden kuns have sit frie Løb.

Mirza.

O Fryd! saa kom du dog tilbage
Livsaligste blant alle Dage!
Farvel, o dunkle Nat! du svandt,
Da jeg min elskte Selim fandt.
Fra denne Dag vil Solen smile,
Saa blid, som naar den før frembrød;
Og mindre hastigt vil den ile
Hist ned i Havets vaade Skjød.

Dens

Dens Ild skal rundt omkring mig dandse,
Og Maanens blege Straaler standse
I stille Nat sin tause Gang,
Og høre paa min glade Sang.

Slutnings-Chor.

Rundt omkring Afrikas sandige Zoner
Klingre vor festlige, jublende Lyd!
Danner, I Lyder! de tædsomme Toner,
Danner dem til Melodier af Fryd!
Seer den Belønning, som Trofasthed fandt:
Elskov blev kronet, og Kjerlighed vandt.